

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Evaluation of Master of Nursing Science Program
In Nursing Administration
School of Nursing, Sukhothai Thammathirat Open University

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย
รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล
อาจารย์ ดร.เรณูการ์ ทองคำรอด

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2559
(ประเภทการวิจัยสถาบัน)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อเรื่อง การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย และคณะ

ปีที่แล้วเสร็จ 2561

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ในระบบการศึกษาทางไกลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรทุกๆ 5 ปี ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันเป็นการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งได้รับความเห็นชอบหลักสูตรจากสภาการพยาบาล เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2555 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตร เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556 และจะครบรอบการประเมินหลักสูตรในปี พ.ศ. 2560 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จึงดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ทั้งด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล โดยรูปแบบการประเมินที่ใช้คือ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2003)

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสาขาวิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร บุคลากรสายสนับสนุน นักศึกษาในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2560 ศิษย์เก่า และผู้ใช้นิตยภัตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 94 คน ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถามตามความสมัครใจ ระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน 2559 ถึงวันที่ 27 สิงหาคม 2560 ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และศูนย์วิทยพัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดการประเมินหลักสูตรของ Stufflebeam (2003) ประกอบด้วย แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ร่วมกับคำถามปลายเปิดสอบถามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้ หลักสูตรมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อค้นพบที่สำคัญ

1. บริบท พบว่าหลักสูตรนี้มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้บริหารการ พยาบาลหรือมีความมุ่งหมายในการเป็นผู้บริหารการพยาบาลในอนาคต แต่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อปริญญา โทด้านการบริหารการพยาบาลแบบเต็มเวลา

2. ปัจจัยเบื้องต้น พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และแหล่งสนับสนุน การเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล และ คุณสมบัติของผู้เรียน ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. กระบวนการ พบว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและ การบริการด้านต่างๆ และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการ ปฐมนิเทศให้ผู้เรียนทราบตารางเวลาเรียนทั้งหลักสูตร และการมีระบบแจ้งคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน เป็นต้น

4. ผลผลิตและผลลัพธ์ พบว่า นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตรฯ ระบุว่าตนเองมี คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปใช้ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ ทั้งในขณะเรียนและหลัง สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร

5. การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า หลักสูตรเป็นที่ต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการเตรียมเข้าสู่การ เป็นผู้บริหารการพยาบาลที่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อเต็มเวลา หลักสูตรจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มี สมรรถนะการบริหารทางการพยาบาล มีความรู้ที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสามารถ บูรณาการความรู้ไปใช้ในงานได้จริง รวมทั้งการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และ Thailand 4.0

ข้อเสนอแนะสู่การนำไปปฏิบัติ

1. การจัดการเรียนการสอนทุกชุดวิชาของหลักสูตร ควรนำผลการประเมินชุดวิชานั้นในภาคการศึกษาที่ผ่านมาพิจารณาปรับปรุงแผนกิจกรรมและกลยุทธ์การสอนทุกครั้งและประมวลผลเป็นภาพรวมของหลักสูตรอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ซึ่งจะเอื้อต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างทันการณ์ การเก็บข้อมูลดังกล่าวอย่างเป็นระบบยังเอื้อต่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรเมื่อครบรอบ 5 ปี

2. การจัดหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเป้าหมายให้นักศึกษابรรลุผลการเรียนรู้ 5 ด้านตามที่ชุดวิชาและหลักสูตรกำหนดไว้แล้ว ยังหมายถึงการให้ความสำคัญกับผลผลิตและผลลัพธ์ที่พึงเกิดกับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลป้อนกลับสู่ผู้สอนและสถาบันการศึกษาถึงความสำเร็จของการเปิดหลักสูตรนั้นอย่างแท้จริง อาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารหลักสูตรพึงควรเปิดใจกว้างรับฟังข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำมาสู่การปรับปรุงกลยุทธ์การสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การจัดการศึกษาทางไกลให้ประสบความสำเร็จ ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากบทบาทของอาจารย์ผู้สอนได้ถูกเปลี่ยนถ่ายบทบาทจากการเป็นผู้สอนที่ถ่ายทอดความรู้โดยตรงแก่ผู้เรียนมาเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ (facilitator) โดยการสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อให้นักศึกษาตื่นตัวต่อการเรียนรู้จนเกิดผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องตื่นตัวเช่นเดียวกับผู้เรียน

ชื่อเรื่อง การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล สาขาวิชา
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย และคณะ
ปีที่แล้วเสร็จ 2561

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินบริบทและปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร (2) ประเมินกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตร (3) ประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตร และ (4) ศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร บุคลากรสายสนับสนุน นักศึกษา ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิตที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 94 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ที่ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า (1) ด้านบริบท พบว่าหลักสูตรนี้มีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้บริหารการพยาบาลหรือต้องการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาลในอนาคตที่มีข้อกำหนดในการลาศึกษาต่อแบบเต็มเวลา และด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงส่วนของเนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล และคุณสมบัติของผู้เข้าเรียนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (2) ด้านกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและการบริการด้านต่างๆ และการวัดและประเมินผล พบว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสภาการพยาบาล โดยมีข้อเสนอแนะในการปฐมนิเทศและการประเมินผล (3) ด้านผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตร พบว่า นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่ารับรู้ว่าคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน สามารถนำความรู้ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปใช้ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ ทั้งในขณะเรียนและหลังสำเร็จการศึกษาในหลักสูตร และ (4) แนวโน้มของการศึกษาพบว่า หลักสูตรปริญญาโทด้านการบริหารการพยาบาลที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกลเป็นที่ต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการเตรียมเข้าสู่การเป็นผู้บริหารการพยาบาลที่มีข้อกำหนดในการลาศึกษาต่อเต็มเวลา หลักสูตรจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการบริหารทางการพยาบาล ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร การบริหารการพยาบาล

Title: Evaluation of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration, School of Nursing, Sukhothai Thammathirat Open University

Researcher(s): Assistant Dr. Premruechai Noimuenwai et al.

Year: 2018

Abstract

This evaluation study aimed to: (1) assess the program context and the program inputs, (2) evaluate the program management process, (3) evaluate the program outputs and outcomes, and (4) study the trends of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration, Sukhothai Thammathirat Open University. The purposive sample of this study consisted of 94 participants who were experts in nursing administration, the school of nursing's executive committee, the program administrative committee, lecturers, support staff, current graduate students, alumni, and alumni users. Research tools included general and probing questions for specified focus groups and a questionnaire. The content validity of these research tools was verified by 3 experts. The data were analyzed by descriptive statistics and content analysis.

The research findings were as follows. (1) Context: this program was essential and required by professional nurses who were nursing administrators or need to develop themselves to be ready for a future nursing administrator position with limitation of full-time study leave. Inputs: the appropriateness of the program inputs were rated at the very high level. However, the course content, distance education media, and student qualifications for enrollment were suggested for improvements, (2) Process: the program management, the teaching and learning management, counseling and other services, and course measurement and evaluation process were appropriate and according to the standards of the Office of the Higher Education Commission, and Thailand Nursing and Midwifery Council. Some suggestions were provided for program orientation and evaluation, (3) Program outputs and outcomes: the current students and alumni stated that they perceived all five characteristics of graduates according to Thai qualifications framework for higher education at the highest level. They also reported that they were able to apply knowledge, skills, and experiences gained from the study program within their current workplace during the study and after graduation. Finally, (4) the study trends showed that the master of nursing administration program with distant learning system is required by professional nurses who want to prepare themselves into nurse administrators with limited access to full-time study. It is necessary to develop the learners to achieve competencies in nursing administration, English communication skills and digital literacy.

Keywords: Program evaluation, Nursing administration

ณ

กิติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ถูกลงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญดา ประจุศิลป์ และพันตำรวจเอกหญิง สมจิตต์ อุทยานสุทธิ ที่กรุณาสละเวลาที่มีค่าใช้ในการให้คำปรึกษา แนะนำทางการศึกษา และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินหลักสูตรพยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วาริน เอี่ยมสวัสดิกุล รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีนวล สถิตวิทยานันท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญทิพย์ สิริธรรังศรี ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการช่วยตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเป็นรอบที่สองให้แล้วเสร็จทันตามกำหนด ข้อเสนอแนะของท่านเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ที่กรุณาสะท้อนข้อมูลการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรฯ และให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย ทำให้การประชุมสนทนากลุ่มสำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น ทำให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์และมีมุมมองที่หลากหลาย อันเป็นประโยชน์ต่อการประเมินหลักสูตรฯ ในครั้งนี้ อาทิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัทยา แก้วสาร ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มและให้ข้อมูลการวิจัยติดตามมหาบัณฑิตในปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารี ชิวเกษมสุข และอาจารย์สุมัจฉรา มานะชีวกุล ที่กรุณาสละเวลาเข้าร่วมสนทนากลุ่มและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ขอขอบคุณนักศึกษาในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2560 ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาสละเวลาที่มีค่าในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มและให้ข้อมูลป้อนกลับต่อหลักสูตร และขอขอบคุณนางธัญลักษณ์ ครรชิตานุรักษ์ ที่กรุณาช่วยเหลือในการจัดทำจดหมายเชิญประชุม การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และการถอดบันทึกเทปการสนทนากลุ่ม

ขอขอบคุณศิษย์เก่า และศิษย์ปัจจุบันที่เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์ ความคิดเห็นของท่านเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป คณะผู้วิจัยขออภัยบางท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้แต่ไม่ได้รับการกล่าวนามในที่นี้ คณะผู้วิจัยรับรู้ความดีงามของท่าน และขอขอบคุณทุกท่าน ณ ที่นี้

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2561

ช
สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร.....	6
การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหาร การพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555.....	13
การวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	44
ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ การวัดและประเมินผล และคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหา บัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล.....	46
ตอนที่ 3 ผลการประเมินบริบท และปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลบริบทและปัจจัยเบื้องต้นของ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล.....	49
ตอนที่ 4 ผลการประเมินกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล.....	54
ตอนที่ 5 ผลการประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล.....	56
ตอนที่ 6 ผลการประเมินแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการ บริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.....	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
สรุปผลการวิจัย.....	61
อภิปรายผล.....	66
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก	
ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	80
ข. เอกสารชี้แจงโครงการวิจัยผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	82
ค. ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย.....	87
ง. แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม.....	86
จ. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร.....	89
ฉ. ตัวอย่างคำพูดของผู้เข้าสนทนากลุ่ม.....	103

ตม

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	จำนวนนักศึกษารับใหม่และผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2548-2560.....	14
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n=94).....	45
ตารางที่ 4.2	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ และการวัดและประเมินผล (n=11).....	47
ตารางที่ 4.3	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล (n=11).....	49

ญ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 องค์ประกอบและตัวแปรในการประเมินหลักสูตร.....	3
---	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาทุกระดับชั้น เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งในการใช้หลักสูตรนั้น มีความจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) โดยการติดตามความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร สำหรับเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2558) สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในของทุกสถานการศึกษา โดยมีการกำหนดให้การประเมินหลักสูตร เป็นตัวชี้วัดหรือเกณฑ์คุณภาพสำคัญตัวหนึ่งสำหรับการประกันคุณภาพภายใน

การประเมินหลักสูตรหมายถึงการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรว่ามีคุณภาพเพียงใด บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ มีข้อดี ข้อเสียในเรื่องใด และมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหลักสูตร อาทิ ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาวะสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและผู้ใช้บัณฑิต และเป็นแนวทางในการนำไปวางแผนการจัดการเรียนการสอน สาระเนื้อหาในประมวลสาระชุดวิชา การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งเป็นการรองรับการตรวจประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอก

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลในระบบการศึกษาทางไกลมาตั้งแต่พ.ศ. 2548 โดยมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ทุก ๆ 5 ปี ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันเป็นการปรับปรุงในพ.ศ. 2555 เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้รับความเห็นชอบหลักสูตรจากสภาการพยาบาลเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2555 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการให้ความ

เห็นชอบหลักสูตรเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556 และจะครบรอบการประเมินหลักสูตรในพ.ศ. 2560 โดยมีกำหนดเปิดใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ในภาคต้น ปีการศึกษา 2560

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ และความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ นโยบายการศึกษาของรัฐบาล การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จึงเห็นสมควรให้มีการดำเนินการศึกษาวิจัยประเมินหลักสูตรดังกล่าว เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรและดำเนินการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

2.1 เพื่อประเมินบริบทและปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

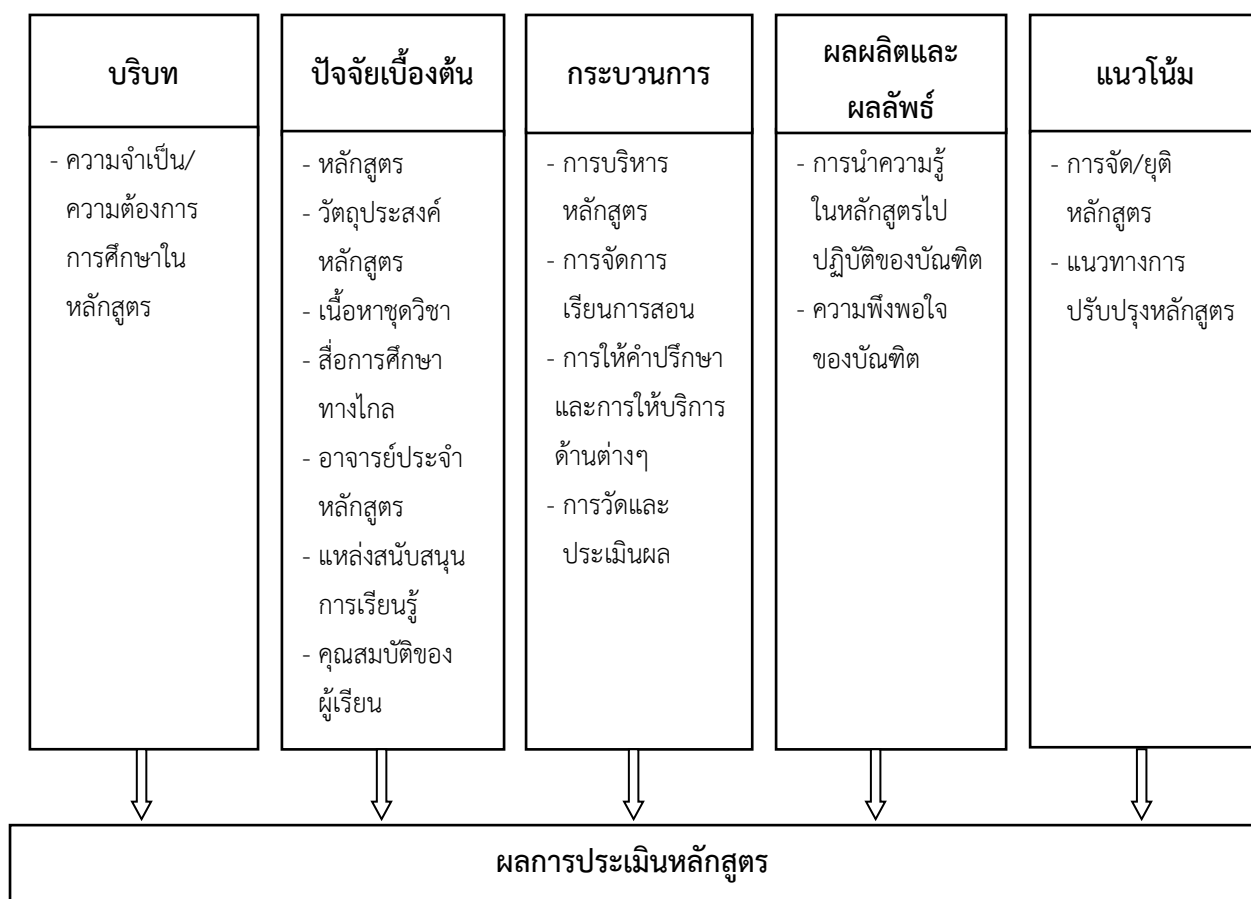
2.2 เพื่อประเมินกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.3 เพื่อประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.4 เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลครั้งนี้ ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินผลแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2003) ที่นิยมนำมาใช้ประเมินหลักสูตรในองค์ประกอบดังนี้ บริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต/ผลลัพธ์ของหลักสูตร (Product) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายในการประเมินบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรฯ และแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การศึกษาครั้งนี้จึงได้เพิ่มการประเมินแนวโน้มของหลักสูตร (Trends) ร่วมด้วยเพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรฯ ต่อไป กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ แสดงดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 องค์ประกอบและตัวแปรในการประเมินหลักสูตร

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภาการพยาบาลเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2555 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556 โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวนทั้งหมด 405 คน ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 4 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. จำนวน 9 คน บุคลากรสายสนับสนุนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. จำนวน 7 คน นักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. รุ่นปี

การศึกษา 2556-2559 จำนวน 138 คน ศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2559 จำนวน 121 คน และผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 121 คน

4.2 ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน 2559 ถึงวันที่ 27 สิงหาคม 2560

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การประเมินหลักสูตร หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการ ปัญหาหรือข้อบกพร่องต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 และเปิดสอนตั้งแต่ภาคต้น ปีการศึกษา 2556 จนถึงช่วงระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 การประเมินครั้งนี้ดำเนินการประเมิน 4 ด้าน คือ บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต/ผลลัพธ์

5.1.1 บริบท หมายถึง การประเมินความจำเป็นและความต้องการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

5.1.2 ปัจจัยเบื้องต้น หมายถึง การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 และเปิดสอนตั้งแต่ภาคต้น ปีการศึกษา 2556 จนถึงช่วงระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยประเมินในด้าน ความเหมาะสมของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล อาจารย์ประจำหลักสูตร แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ อาทิ บุคลากรสายสนับสนุน และทรัพยากรการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้เรียน

5.1.3 กระบวนการ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและการบริการด้านต่างๆ และการวัดและประเมินผล

5.1.4 ผลผลิตและผลลัพธ์ หมายถึง การประเมินผลการใช้หลักสูตรของผู้เรียนทั้งนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 และเปิดสอนตั้งแต่ภาคต้น ปีการศึกษา 2556 จนถึงช่วงระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยประเมินในด้านการนำความรู้ในหลักสูตรไปปฏิบัติ และความพึงพอใจของบัณฑิต รวมทั้งผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรด้านคุณลักษณะบัณฑิตตาม

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.5.5 แนวโน้ม หมายถึง การประเมินถึงแนวโน้มของการจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แผนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในปี 2561-2565

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร บุคลากรสายสนับสนุน นักศึกษา ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิต เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แผนงวิชาการบริหารการพยาบาล การผลิต/ปรับปรุงชุดวิชา การผลิตสื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลชุดวิชา และหลักสูตรที่ปรับปรุงให้มีความเหมาะสม มีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมากขึ้น

6.2 หน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรพยาบาลให้มีสมรรถนะเพิ่มขึ้นและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุงชุดวิชาและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและสังคม

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยประเมินผล เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีจากตำรา เอกสารทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และสนับสนุนงานวิจัย โดยมีสาระสำคัญ นำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร
2. การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

1.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

หลักสูตรเป็นแผนการศึกษาที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดลำดับเนื้อหา ประสบการณ์ ผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน ทรัพยากรการเรียนการสอน และการประเมินผล ที่ถูกกำหนดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผน สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (Stark & Lattuca, 2009 อ้างอิงใน อภิภา ปรัชญพฤทธิ, 2555) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ มีประสบการณ์ และได้รับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการและวิชาชีพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ การให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร มีความคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ดังนี้

สุภาพร ตรีนภา (2554) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร เป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินประสิทธิภาพ และคุณค่าของหลักสูตรด้วยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้ทราบถึง ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น และมีแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และทันต่อสภาพสังคมปัจจุบัน

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2554) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการตรวจสอบคุณค่า หรือวินิจฉัยเกี่ยวกับความเหมาะสม จุดเด่น จุดด้อย ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของหลักสูตร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านต่างๆ เช่น จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา

กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร การวัดและการประเมินผล การศึกษา เพื่อตรวจสอบการบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

สไควโร (Schiro, 2013) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการประเมินประสิทธิผลของการใช้หลักสูตร โดยมีการวัด การเก็บรวบรวมข้อมูล และการตัดสินคุณค่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรเพื่อให้ผู้สอนนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิผลมากขึ้นต่อผู้เรียน การประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย การประเมินหลักสูตรขณะดำเนินการสอน (Formative evaluation) และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้หลักสูตร (Summative evaluation) การประเมินหลักสูตรขณะดำเนินการสอน ได้แก่ การประเมินเนื้อหาของหลักสูตร และประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้หลักสูตร (Summative evaluation) ได้แก่ การศึกษาติดตามผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรถึงความสามารถในการประกอบวิชาชีพ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2558) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น และจุดด้อยของหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร การติดตามความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร ทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

แคพแกกลู และแอลซี (Kavgaoğlu & Alci, 2016) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่มุ่งศึกษาถึงประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงจากการจัดการเรียนการสอนซึ่งสามารถใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ และวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ การนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และตัดสินผลลัพธ์ที่ได้กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมถึงความต้องการและสมรรถนะที่หลักสูตรต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และการออกแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะต่างๆ ที่ต้องการ

คumm และลาเวเรนทซ์ (Kumm & Laverentz, 2017) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการตรวจสอบเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร เกี่ยวกับการลำดับชุดวิชาในหลักสูตร การจัดให้มีประสบการณ์การเรียนรู้เป็นลำดับขั้นอย่างมีเหตุผล การประเมินผลชุดวิชาและการปฏิบัติทางคลินิก วิธีการสอนที่เน้นหลักฐานเชิงประจักษ์ อัตราการลาออกกลางคัน อัตราการสอบผ่านขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครั้งแรก การสำรวจความคิดเห็นของนายจ้าง และศิษย์เก่า และการเทียบเคียงผลการดำเนินงานระหว่างสถาบันการศึกษา

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร เป็นการศึกษาถึงประสิทธิผล (Kavgaoğlu & Alci, 2016; Schiro, 2013) และคุณภาพ (Kumm & Laverentz, 2017) ของหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (Kavgaoğlu & Alci, 2016;

สุภาพร ตรีนภา, 2554) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องการใช้หลักสูตร ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ขณะ และหลังใช้หลักสูตร (Kumm & Laverentz, 2017; Kavgaoglu & Alci, 2016; Schiro, 2013) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร กระบวนการ และผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้หลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้แก่ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรว่ามีประสิทธิผล และมีคุณภาพเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์หลักสูตรหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียในเรื่องใด และมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2558; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, 2554)

1.2 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการออกแบบหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด การประเมินหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้เรียน และสังคม ดังนี้

ธิจส์ และแอคเคอร์ (Thijs & Akker, 2009) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร และการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา ขั้นตอนการประเมินหลักสูตรช่วยสะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุถึงสิ่งที่ผู้ใช้หลักสูตรต้องการให้เกิดขึ้น สะท้อนถึงความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากร ความเที่ยงในการจัดการเรียนการสอนในบริบทต่างๆ การบรรลุถึงประสิทธิภาพจากการนำหลักสูตรไปใช้จริง รวมทั้งผลกระทบต่างๆ จากการนำหลักสูตรไปใช้สอนผู้เรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2558) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับผู้บริหารหลักสูตร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อการพัฒนาหลักสูตร การตรวจสอบความพร้อมของหลักสูตร และทรัพยากรในการดำเนินการใช้หลักสูตร
2. ช่วยให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งจะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการบริหารหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร หรือการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ช่วยให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร จุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตรซึ่งจะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจและวินิจฉัยเพื่อปรับหลักสูตรให้เหมาะสมการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
4. ช่วยให้ได้สารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรว่าคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการใช้หลักสูตร ปรับปรุง หรือยกเลิกหลักสูตรต่อไป

5. ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้บริหารหลักสูตร ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและ มาตรฐานสูงขึ้นซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน หรือสถานศึกษา

คumm และลาเวเรนทซ์ (Kumm & Laverentz, 2017) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร ช่วย ให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนเกิดความมั่นใจว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะตามที่ หลักสูตรกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพ และช่วยให้เห็นสิ่งที่ควรปรับเปลี่ยนเพื่อให้ หลักสูตรมีคุณภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม

การประเมินหลักสูตรในการศึกษาคั้งนี้ มีความสำคัญต่อการปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาส ตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาลให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการและความคาดหวังของหลักสูตรของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน และสภาการพยาบาล จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคของการใช้หลักสูตร ความเหมาะสม และความเพียงพอของทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลจากการ ประเมินหลักสูตรมีหลักสูตรความสำคัญต่อการดำเนินงานของหลักสูตร อาทิ ได้สารสนเทศที่เป็น ประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาวะสังคมที่มีการ เปลี่ยนแปลงอย่างมากในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย ผู้ใช้ บัณฑิต และสังคม ช่วยให้ได้แนวทางการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาสาระในประมวล สาระชุดวิชา การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการศึกษากทางไกลที่สอดคล้องกับบริบทของ ประเทศไทย การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินผลชุดวิชาต่างๆ ในหลักสูตร อย่างเป็นระบบอย่าง ต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ใช้หลักสูตร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะสามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับ หลักสูตร หน่วยงาน และสถาบันได้

1.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่นักศึกษานิยมใช้มีหลายรูปแบบ ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2003) เนื่องจากเป็น รูปแบบที่นิยมนำมาใช้ในการประเมินหลักสูตรการศึกษาทางการพยาบาลทั้งในต่างประเทศ และใน ประเทศไทย

สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971, 2003) ได้เสนอ CIPP MODEL สำหรับการประเมิน หลักสูตร เพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตร (Planning decisions) การ กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร (Structuring decisions) การนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementing

decisions) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการทบทวนหลักสูตร (Recycling decisions) โดยแบ่งเป็นการประเมิน 4 ด้านดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินปัญหา ความต้องการ และโอกาสในการจัดหลักสูตร เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงหลักสูตร จากการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบให้มีข้อมูลที่ทันสมัย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรูวสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ ครอบคลุมถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา นโยบายและวิสัยทัศน์ขององค์กร ความต้องการของชุมชน ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต สภาพการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน และข้อมูลของสถาบันการศึกษาอื่นๆ ในการจัดหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) เป็นการกำหนด และประเมินกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเพื่อให้มีข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรครอบคลุมถึงข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณลักษณะ/ คุณวุฒิ/ คุณสมบัติ/ประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวนและพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน สื่อการสอน/ วัสดุ/อุปกรณ์/ หนังสือตำรา และการสนับสนุนช่วยเหลือของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกและปรับปรุงวิธีการหรือเทคนิคการสอนให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งติดตามให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรออกแบบไว้ การประเมินในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยวิธีการหลายๆ วิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ เป็นต้น ประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

4. การประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งผลกระทบทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วย ซึ่งเกิดขึ้นทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และสิ้นสุดหลักสูตร ครอบคลุมถึงการประเมินถึงความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มการประเมินแนวโน้มของหลักสูตร (Trends) ซึ่งเป็นการนำผลจากการประเมินด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์มาบูรณาการและสรุปการ

ประเมินหลักสูตรว่าควรจัดสอนหรือยุติหลักสูตรฯ นี้ในปี 2561-2565 หากมีการจัดสอนในหลักสูตรนี้ ควรปรับปรุงหลักสูตรนี้อย่างไร

กล่าวโดยสรุป สำหรับการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ เป็นการประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรมาแล้วระยะหนึ่งซึ่งสามารถประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การประเมินองค์ประกอบด้านต่างๆ ของหลักสูตร ทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร การกำกับติดตาม การจัดการกระบวนการเรียนการสอน เป็นต้น เพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะดำเนินการใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นอย่างไร และผู้วิจัยได้นำ CIPP Model มาเป็นแนวคิดหลักในการประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ และได้เพิ่มการประเมินแนวโน้มของหลักสูตรฯ เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรฉบับปรับปรุง ปี 2560 ต่อไป

1.5. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2557) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for higher education) ของสถาบันอุดมศึกษา จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน เพื่อประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของแต่ละคณะ และภาพรวมของสถาบัน อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งทุกสถาบันต้องจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกปีการศึกษา และได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีตามกฎกระทรวงฯ โดยกำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะ ทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ดังนี้

1. การกำกับมาตรฐาน ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ. โดยผลการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

2. บัณฑิต ประกอบด้วย

2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยผู้ใช้บัณฑิต/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)

2.2 ผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษาที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่

3. นักศึกษา ได้แก่

3.1 การรับนักศึกษา การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา

3.2 การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา การควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระในระดับ บัณฑิตศึกษา การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา ได้แก่ อัตราการคงอยู่ของนักศึกษา อัตราการสำเร็จการศึกษา และความพึงพอใจและผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

4. อาจารย์ ได้แก่

4.1 การบริหารพัฒนาอาจารย์ การรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร การบริหารอาจารย์ การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

4.2 คุณภาพอาจารย์ ประเมินจากร้อยละอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก ร้อยละอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ จำนวนบทความของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ได้รับการอ้างอิงใน ฐานข้อมูล TCI และ Scopus ต่อจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร

4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์ ได้แก่ อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ และความพึงพอใจของอาจารย์

5. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน ได้แก่

5.1 สาระของรายวิชาในหลักสูตร หลักคิดในการออกแบบหลักสูตร ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้าในศาสตร์สาขานั้นๆ การพิจารณาอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา

5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน การพิจารณากำหนดผู้สอน การกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำ มคอ.3 และ มคอ.4 การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา การกำกับกระบวนการเรียนการสอน การช่วยเหลือ กำกับ ติดตาม ในการทำวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระและการตีพิมพ์ผลงานในระดับบัณฑิตศึกษา

5.3 การประเมินผู้เรียน ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การกำกับการประเมินการจัดการเรียนการสอนและ

ประเมินหลักสูตร (มคอ.5 มคอ.6 และมคอ.7) การประเมินวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา

5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
ผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ ระบบการดำเนินงานของภาควิชา/คณะ/สถาบันโดยมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ จำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน กระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรในแต่ละองค์ประกอบ ครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมพัฒนานักศึกษา การวางระบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (โดยเฉพาะการคุมวิทยานิพนธ์ให้เป็นไป ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร) ผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งคุณภาพบัณฑิต ซึ่งพิจารณาจากการมีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ คุณภาพผลงานตีพิมพ์และเผยแพร่ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 โดยระบุให้สถาบันอุดมศึกษามีอิสระในการเลือกระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ให้เหมาะสมกับบริบทของสถาบันการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้กำหนดให้สาขาวิชาต่างๆ ดำเนินการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปี และทำการปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี การนำ CIPP Model มาเป็นแนวคิดหลักในการประเมินหลักสูตรจึงมีความสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ที่ใช้เกณฑ์ ASEAN University Network – Quality Assurance (AUN-QA) ที่มีสาระหลักเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเน้นผลการเรียนรู้ (Outcome Based Education: OBE) และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcome: ELO)

2. การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลในระบบการศึกษาทางไกลมา

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน เพื่อเพิ่มการผลิตพยาบาลในระดับบัณฑิตศึกษา และพัฒนาให้บุคลากรพยาบาลมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารงานการพยาบาล โดยใช้ศาสตร์ด้านการบริหารการพยาบาลและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาระบบบริการการพยาบาล การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลในหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับ ทั้งในสถานพยาบาลและในชุมชน รวมทั้งสามารถดำเนินการวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพบริการการพยาบาลได้

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักศึกษารับใหม่และผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2548-2560

รุ่นที่	หลักสูตร ที่เปิดสอน	ปีการศึกษาที่ รับนักศึกษาใหม่	จำนวนนักศึกษา รับใหม่	จำนวนผู้สำเร็จ การศึกษา
1	หลักสูตร พ.ศ. 2548	2548	81	76
2	หลักสูตร พ.ศ. 2548	2549	88	82
3	หลักสูตร พ.ศ. 2548	2550	27	21
4	หลักสูตร พ.ศ. 2548	2551	55	35
5	หลักสูตร พ.ศ. 2552	2552	60	49
6	หลักสูตร พ.ศ. 2552	2553	37	24
7	หลักสูตร พ.ศ. 2552	2554	78	48
8	หลักสูตร พ.ศ. 2552	2555	40	24
9	หลักสูตร พ.ศ. 2555	2556	42	29
10	หลักสูตร พ.ศ. 2555	2558	45	7
11	หลักสูตร พ.ศ. 2555	2559	39	-
12	หลักสูตร พ.ศ. 2555	2560	33	-
			625	395

หลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการบริหารการพยาบาลได้รับการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ทุก ๆ 5 ปี ได้แก่ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552 และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 ข้อมูลจากบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ณ วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 พบว่า สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์เปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนในหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลตั้งแต่แรกเริ่มเปิดหลักสูตรฯ ในปี 2548 จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งหมด 11 รุ่น มีจำนวนนักศึกษาเข้าเรียนในหลักสูตรฯ จำนวน 625 คน ซึ่งมีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษามากกว่า 395 คน ดังตารางที่ 2.1 นักศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาภายใน 6 ปีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด จากการติดตามผลหลักสูตรพยาบาลศาสตร์และพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ในปี 2558 พบว่า ผู้เรียนพึงพอใจ

ในหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โดยผลการเรียนรู้เป็นประโยชน์ต่อตัวบัณฑิต/มหาบัณฑิต และหัวหน้างาน รวมทั้งบังเกิดผลดีต่อการพัฒนาองค์กร สังคม และประเทศชาติ (พทยา แก้วสาร, เรณูการ์ ทองคำรอด และสุ่มัจฉรา มานะชีวกุล, 2558)

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 ซึ่งปรับปรุงมาจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552 ให้สอดคล้อง ทันสมัย ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ภายนอกและความต้องการของผู้เรียน และให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสภาการพยาบาล ซึ่งหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 นี้ได้เน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถใช้วัตรกรรมการเรียนการสอน และสื่อต่างๆ และสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาดังกล่าวได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน หลักสูตรนี้ได้รับความเห็นชอบจากสภาการพยาบาลเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2555 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตรเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556 โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ดังนี้ (สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์, 2555)

2.1 ประชัญญา และความสำคัญของหลักสูตร

คณาจารย์สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความเชื่อว่าการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่จำเป็นและมีคุณค่าต่อสังคม ช่วยให้ประชาชนหรือผู้ใช้บริการได้รับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม สอดคล้องกับความต้องการและสามารถดำรงรักษาคุณภาพของตนเองไว้ได้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณและสังคมและดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมอย่างผาสุกในทุกช่วงวัยของชีวิตทั้งในภาวะปกติและเจ็บป่วย หรือหากต้องสิ้นชีวิตก็สามารถจากไปอย่างสงบสุขและสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

การบริหารระบบบริการการพยาบาลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานวิชาชีพ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาผู้บริหารและผู้นำทางการพยาบาลในทุกระดับทั้งที่ปฏิบัติงานอยู่ในประเทศและต่างประเทศ ให้มีคุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพและของนักบริหาร มีความรู้ความสามารถ และทักษะบริหารการพยาบาลและบริหารระบบสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ครอบครัว ชุมชนและนโยบายด้านสุขภาพของประเทศหรือระดับสากล

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ทางการบริหาร การพยาบาล และศาสตร์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านการบริหารการพยาบาล ให้โอกาสทุกคนได้ศึกษาควบคู่ไปกับการปฏิบัติภารกิจด้านการงานและครอบครัว โดยจัดการศึกษาด้วยระบบ

การศึกษาทางไกล (distance education) ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ทั่วประเทศและในต่างประเทศ โดยใช้สื่อประสมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้ง online /offline โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต และ e-Learning อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยประสมประสานความรู้และประสบการณ์จากการทำงานด้านการพยาบาลและด้านการบริหาร มุ่งสร้างเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมในด้านการบริหารการพยาบาลในหน่วยงานสุขภาพทุกระดับ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวย ให้กำลังใจ เสริมพลังอำนาจ สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริม สนับสนุน ชี้แนะ ให้คำปรึกษา และเป็นแหล่งทรัพยากรบุคคล ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ประสบความสำเร็จ

หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มุ่งเตรียมผู้บริหารการพยาบาลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎี ศาสตร์ทางการบริหาร ศาสตร์ทางการพยาบาล และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารทางการพยาบาลที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและการบริหาร มีความสำนึกในหน้าที่และมีทักษะในการบริหารงานการพยาบาลในหน่วยงานสุขภาพทุกระดับทั้งในสถานพยาบาลและในชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้บังเกิดผลสูงสุดแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ดีต่อประชาชน รวมทั้งสามารถเป็นผู้นำทางการพยาบาลที่มีความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาแก่บุคลากรในทีมการพยาบาล เป็นผู้วิจัย นำผลการวิจัยไปใช้และสนับสนุนให้เกิดการวิจัยเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางการพยาบาลและเสนอเป็นนโยบายสุขภาพ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางด้านการบริหารการพยาบาลและด้านสุขภาพพัฒนาคุณภาพงานและวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ รวมทั้งสังคมโลก

2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตมหาบัณฑิตแขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ให้มีคุณลักษณะและมีความสามารถ ดังนี้

2.2.1 มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถเป็นผู้ชี้้นำความถูกต้องและสื่อความคิดที่ต้งามให้กับสังคม และมีทักษะการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการบริหารการพยาบาล

2.2.2 มีความรอบรู้ในเนื้อหาสาระของศาสตร์ทางการบริหารการพยาบาล และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการบริหารการพยาบาล

2.2.3 มีความสามารถบูรณาการศาสตร์ทางการบริหารการพยาบาล ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และหลักฐานเชิงประจักษ์ในการบริหารทางการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในกรอบ จรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมาย

2.2.4 มีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างแข็งขัน และต่อเนื่อง

2.2.5 มีภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการ และสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทาง สร้างสรรค์ รวมทั้งสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2.2.6 สามารถทำการวิจัยหรือโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการพยาบาล ตลอดจนเผยแพร่ผลการวิจัยอย่างมีมาตรฐาน

2.2.7 มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์รูปแบบ หรือ วิธีแก้ไขปัญหาทางการบริหารการพยาบาลที่ซับซ้อน

2.2.8 มีทักษะในการทำงานเป็นทีมและการร่วมมือกับทีมสุขภาพและผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไข ปัญหาสุขภาพของผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ

2.3 โครงสร้างหลักสูตร

2.3.1 จำนวนหน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตรต้องศึกษา จำนวน 42 หน่วยกิต

2.3.2 รายละเอียดหลักสูตร

จำแนกตามแผนการสอน จำนวน 2 แผน ได้แก่ แผน ก แบบ ก 2 และแผน ข

1) แผน ก แบบ ก 2

ก. หมวดวิชาแกน 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต)

51707 การวิจัยทางการพยาบาล สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ

51708 นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพ และการบริการ

ข. หมวดวิชาเฉพาะ 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต)

51713 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาล

51709 การบริหารระบบบริการการพยาบาล

ค. หมวดวิชาเลือก 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต) จากชุดวิชาต่อไปนี้

51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล

89704 การพยาบาลผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชน

ง. วิทยานิพนธ์ 1 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต)

51794 วิทยานิพนธ์

จ. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต (ไม่นับหน่วยกิต)

51796 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์

2) แผน ข

ก. หมวดวิชาแกน 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต)

51707 การวิจัยทางการแพทย์ สติและเทคโนโลยีสารสนเทศ

51708 นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพและการบริการ

ข. หมวดวิชาเฉพาะ 3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)

51713 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการแพทย์

51709 การบริหารระบบบริการทางการแพทย์

51711 การจัดการคุณภาพการพยาบาล

ค. หมวดวิชาเลือก 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต) จากชุดวิชาต่อไปนี้

51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล

89704 การพยาบาลผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชน

ง. การศึกษาค้นคว้าอิสระ 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต)

51795 การศึกษาค้นคว้าอิสระ

จ. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต (ไม่นับหน่วยกิต)

51796 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์

2.3.3 แผนการศึกษา

1) แผน ก แบบ ก 2

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1

51708 นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพและการบริการ

51713 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการแพทย์

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2

51707 การวิจัยทางการแพทย์ สติและเทคโนโลยีสารสนเทศ

51709 การบริหารระบบบริการทางการแพทย์

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1

51794 วิทยานิพนธ์

51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2

51794 วิทยานิพนธ์

51796 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์

2) แผน ข

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1

51708 นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพและการบริการ

51713 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาล

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2

51707 การวิจัยทางการพยาบาล สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ

51709 การบริหารระบบบริการการพยาบาล

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1

51711 การจัดการคุณภาพการพยาบาล

51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2

51795 การศึกษาค้นคว้าอิสระ

51796 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์หาค้นคว้าวิทยานิพนธ์

2.4 ผลการเรียนรู้

สาขาพยาบาลศาสตร์ ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ในระดับปริญญาโทที่สภาการพยาบาลกำหนดไว้ ดังนี้

2.4.1 ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

- 1) สามารถให้เหตุผลและตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการบริหารการพยาบาล
 - 2) สามารถจัดการปัญหาทางจริยธรรมและข้อโต้แย้งโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อผู้อื่น
 - 3) มีจริยธรรมในการทำวิจัยและงานวิชาการ
 - 4) เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้มีจรรยาบรรณวิชาชีพในการบริหารการพยาบาล
 - 5) ชื่นความถูกต้อง หยิบยกปัญหาจริยธรรมเพื่อให้เกิดการแก้ไข และสื่อความคิดที่
- ดีงามให้กับสังคม

- 6) สามารถปกป้องสิทธิของผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการสุขภาพ

2.4.2 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- 1) มีความรอบรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาสาระของศาสตร์ทางการบริหารการพยาบาล และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ และการบริหารการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม

- 2) มีความรู้ทางวิทยาการที่ทันสมัยในการบริหารการพยาบาลอย่างลึกซึ้ง

- 3) สามารถนำผลการวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการบริหารการพยาบาล
- 4) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ภายใต้วัฒนธรรมที่แตกต่างกันในการบริหารการพยาบาล

2.4.3 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- 1) สามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้จากศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพการบริหารการพยาบาล
- 2) สามารถบูรณาการความรู้จากทฤษฎีทางการพยาบาล ศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องและหลักฐานเชิงประจักษ์ในการบริหารการพยาบาล
- 3) สามารถคัดกรองสาระความรู้เพื่อการสอน การนิเทศหรือจัดให้มีการเรียนรู้หรือให้คำปรึกษาแก่บุคลากรทางการพยาบาลผู้ร่วมทีมสุขภาพอื่นๆ และประชาชนทั่วไป
- 4) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และสร้างสรรค์รูปแบบ/นวัตกรรม/แนวปฏิบัติในการบริหารการพยาบาล
- 5) สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการพยาบาลได้อย่างสร้างสรรค์
- 6) สามารถดำเนินโครงการสำคัญหรือโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล
- 7) สามารถวิเคราะห์และคาดการณ์ประเด็นและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของความรู้ในการบริหารการพยาบาล

2.4.4 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- 1) มีความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพโดยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการพยาบาล ผู้ร่วมทีมสุขภาพอื่นๆ และผู้ใช้บริการทั้งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน เพื่อบรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวัง
- 2) มีความสามารถในการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
- 3) มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รวมทั้งวิชาชีพและสังคมได้อย่างต่อเนื่อง
- 4) แสดงออกซึ่งทักษะการเป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสมตามโอกาสและสถานการณ์เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่ม
- 5) ประสานงานและร่วมทำงานเป็นทีมกับสหสาขาวิชาชีพ/เครือข่ายต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวัง

2.4.5 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- 1) สามารถคัดกรองข้อมูลเชิงปริมาณและสถิติเพื่อนำมาใช้ศึกษาค้นคว้า สรุปและ

เสนอแนะแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ด้านการบริหารการพยาบาล

- 2) สามารถสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทั้งในวงวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงชุมชนทั่วไป
- 3) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการศึกษาด้วยตนเอง สื่อสารข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาค้นคว้าต่อนักวิชาการและสาธารณชน โดยผ่านช่องทางต่างๆ รวมถึงสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่มีมาตรฐาน

2.5 กลยุทธ์การพัฒนาการเรียนรู้

2.5.1 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีดังนี้

- 1) จัดให้มีการปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษาใหม่ มีพิธีไหว้ครู พบปะคณาจารย์ในสาขาวิชาทุกคน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ มีกิจกรรมสร้างเครือข่ายด้วยการถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างนักศึกษาใหม่กับนักศึกษารุ่นพี่
- 2) เสริมและสอดแทรกเนื้อหาและ/หรือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้เหตุผลและตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการบริหารการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม
- 3) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการจัดการกับปัญหาและข้อโต้แย้งด้านการบริหารการพยาบาลโดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กับการคำนึงถึงความรู้สึกของตนเองและผลกระทบที่มีต่อผู้อื่น
- 4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมในการทำวิจัยและจรรยาบรรณนักวิจัยเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจริยธรรมในการทำวิจัยและการสร้างผลงานทางวิชาการด้านการบริหารการพยาบาล
- 5) กระตุ้นและสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารการพยาบาลในการปฐมนิเทศและการสัมมนาเสริมในชุดวิชาที่เกี่ยวข้องผ่านเนื้อหาและวิเคราะห์กรณีศึกษา โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้นำการสัมมนา
- 6) โครงร่างวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาทุกคนต้องผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ และปลูกฝังคุณธรรมจรรยาบรรณของนักวิจัยตลอดกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ โดยคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน สกอ. และผ่านการแต่งตั้งจากคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.5.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้ มีดังนี้

- 1) จัดระบบการเรียนรู้ทางทฤษฎี ซึ่งประกอบด้วยชุดการสอนในระบบทางไกลโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ได้แก่ ประมวลสาระชุดวิชา แนวการศึกษาเป็นสื่อหลัก เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ด้วยตนเอง และมีการจัดทำแผนกิจกรรมประจำชุดวิชาที่นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ตลอดภาคการศึกษา
- 2) จัดระบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และระหว่างนักศึกษาด้วยกัน โดยการกำหนดให้มีกิจกรรมสัมมนาเสริมทุกชุดวิชา เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ การวิเคราะห์และการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางการบริหารการพยาบาลระหว่างการศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่อหลัก (ประมวลสาระชุดวิชา และเอกสารคัดสรรต่าง ๆ)
- 3) ในบางชุดวิชายังมีการจัดกิจกรรมสัมมนาเข้ม เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเพื่อพูนความรู้ ประสบการณ์จากคณาจารย์และผู้บริหารการพยาบาลในระดับต่าง ๆ รวมทั้งสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเพิ่มจากการศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่อหลักสำหรับชุดวิชาที่มีเนื้อหาหายาก เช่น ชุดวิชา การวิจัยทางการพยาบาล สถิติ และเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4) มีระบบการเรียนการสอนทางe-Learning ซึ่งเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการมอบหมายงานส่งงาน สอบถามเมื่อมีข้อสงสัย และสนทนาสดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
- 5) จัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของศาสตร์ทางการบริหารการพยาบาล แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการหรือการศึกษาในสถานการณ์จริง โดยผ่านการศึกษาจากบทความทางวิชาการภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นๆ เอกสาร หรือตำราที่ทันสมัย ประมวลสาระชุดวิชาและการทำกิจกรรมในแนวการศึกษา การสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ การสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม และการใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น e-Learning ควบคู่กันไป
- 6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสืบค้นความรู้ใหม่ๆ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการศึกษาจากบทความทางวิชาการที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาตนเอง งานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 7) จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีผลงานการบริหารการพยาบาลที่โดดเด่นทั้งในและต่างประเทศ

2.5.3 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา มีดังนี้

1) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์ความรู้จากศาสตร์ทางการบริหารการพยาบาลและศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงและนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารการพยาบาล โดยผ่านการศึกษาประมวลสาระชุดวิชา การทำกิจกรรมในแนวการศึกษาและงานที่มอบหมายในแผนกิจกรรมประจำชุดวิชา การสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม รวมถึงการใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น e-Learning งานวิจัยตำราและ/หรือบทความทางวิชาการที่ทันสมัย

2) จัดระบบการเรียนการสอนแบบ e-Learning ซึ่งเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการมอบหมายงานส่งงาน สอบถามเมื่อมีข้อสงสัย และสนทนาเป็นรายบุคคลเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

3) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการจัดทำโครงการ/รูปแบบ/นวัตกรรมการบริหารการพยาบาลในงานที่รับผิดชอบโดยผ่านการศึกษากิจกรรมที่มอบหมายในแผนกิจกรรมประจำชุดวิชา การสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม

4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อนอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงพัฒนาข้อเสนอที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสาขาการบริหารการพยาบาลโดยผ่านการศึกษากรณีศึกษาในกิจกรรมที่มอบหมายในแผนกิจกรรมประจำชุดวิชา การสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม

5) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาทางการบริหารการพยาบาลโดยผ่านการศึกษากรณีศึกษาในกิจกรรมที่มอบหมายในแผนกิจกรรมประจำชุดวิชา การสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม รวมถึงการใช้สื่อที่หลากหลายในระบบ e-Learning งานวิจัย ตำราและหรือบทความทางวิชาการที่ทันสมัย

2.5.4 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีดังนี้

1) บรรจุนี้อาเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการและความรับผิดชอบในชุดวิชาแกนของหลักสูตร

2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนกับผู้สอน ผู้ให้บริการ และผู้ร่วมทีมสุขภาพ อาทิ การอภิปราย การสัมมนา เป็นต้น

3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการทำงานเป็นทีม อาทิ การจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา เป็นต้น โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและหมุนเวียนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม

4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ในภาคปฏิบัติที่ส่งเสริมประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานบริการสุขภาพและการแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยากหรือซับซ้อนด้วยตนเอง การทำงานเป็นทีม การแสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำทั้งในคลินิกและในชุมชน รวมถึงความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

2.5.5 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีดังนี้

- 1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล การทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ และการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการสนทนาเสริมและสื่อที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลในกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับบุคลากรในทีมสหสาขาวิชาชีพและประชาชนทั่วไป ทั้งการพูด การเจรจาต่อรอง การฟัง และการเขียน
- 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.6 กลยุทธ์การประเมินผล

2.6.1 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ใช้การประเมินทั้งระหว่างการศึกษา และภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) ประเมินระหว่างการศึกษา โดยนักศึกษาประเมินตนเอง และอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ การสังเกต การสอบถาม การอภิปรายกลุ่ม การใช้แบบบันทึก เป็นต้น
- 2) ออกข้อสอบในลักษณะการวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับการใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารการพยาบาลและการทำวิจัย รวมทั้งการสร้างผลงานทางวิชาการด้านการบริหารการพยาบาล

2.6.2 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ใช้การประเมินทั้งระหว่างการศึกษา และภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) ประเมินจากผลการสอบวัดความรู้ปลายภาค โดยใช้ข้อสอบอัตนัย
- 2) ประเมินจากผลการทำงาน โครงการ และรายงานที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ประเมินจากการนำเสนอรายงานและการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายกลุ่ม ละครสนทนาเสริม สนทนาข้ามบรมขั้ว การเรียนทาง e-Learning หรือการศึกษาดูงาน

2.6.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา ใช้การประเมินทั้งระหว่างการศึกษา และภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) ประเมินจากผลการสอบปลายภาค โดยใช้ข้อสอบอัตนัย
- 2) ประเมินจากผลงาน/โครงการที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ประเมินจากความถูกต้องของกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการวิจัยของนักศึกษา

4) ประเมินจากความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่จากการสืบค้นข้อมูลทางเว็บไซต์และฐานข้อมูลทางสุขภาพมาสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา

2.6.4 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ใช้การประเมินทั้งระหว่างการศึกษา และภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) ประเมินจากการสอบข้อเขียนด้วยข้อสอบอัตนัยในปลายภาค
- 2) ประเมินจากผลงานของกลุ่มและผลงานของผู้เรียนในงานที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ประเมินจากความสามารถในการทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อนและทีมงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์

4) ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้เรียนขณะทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน

5) ประเมินจากพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มและความสนใจในการพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2.5.6 กลยุทธ์การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ใช้การประเมินทั้งระหว่างการศึกษา และภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ดังนี้

1) ประเมินจากทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบอัตนัย การทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ และการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

2) ประเมินจากทักษะการพูด การฟัง และการเขียนตามกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินทักษะการพูด การเจรจาต่อรอง การฟัง และการเขียน

3) ประเมินจากทักษะการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดทำฐานข้อมูลสุขภาพตามกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบสังเกตและแบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม พบงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศที่น่าสนใจ ดังนี้

มีเกอร์และบายเออร์ส (Meeker & Byers, 2003) พัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านภาวะผู้นำและการจัดการทางการพยาบาลโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน (Interactive learning) โดยเริ่มสำรวจความต้องการพยาบาลระดับ advanced practice nurses จากผู้บริหาร

โรงพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพโดยใช้แบบสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า แบบสำรวจได้รับการตอบกลับจากผู้บริหารโรงพยาบาลต่างๆ จำนวน 215 คนหรือร้อยละ 56 รายงานความต้องการพยาบาลในระดับผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้สอนในคลินิก และผู้จัดการรายกรณี ในขณะที่พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 870 คนหรือร้อยละ 55 ตอบแบบสำรวจกลับ ซึ่งร้อยละ 59 ของผู้ตอบแบบสอบถามกลับรายงานว่าต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ร้อยละ 28.3 ต้องการเป็นผู้สอนในคลินิก ร้อยละ 26.1 ต้องการเป็นผู้เชี่ยวชาญในคลินิก และร้อยละ 25 ต้องการเป็นผู้นำและผู้จัดการทางการพยาบาล โดยไม่มีผู้ใดรายงานว่าต้องการเป็นผู้จัดการรายกรณี พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 68.3 ต้องการเรียนผ่านเว็บไซต์มากกว่าวิธีการอื่นๆ ในระยะพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยได้พิจารณาออกแบบหลักสูตรบัณฑิตศึกษาระดับภาวะผู้นำและการจัดการทางการพยาบาลที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกลให้เนื้อหาหลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานของสมาคมวิทยาลัยพยาบาลแห่งประเทศไทยหรืออเมริกา (American Association of Colleges of Nursing : AACN) และสมาคมผู้บริหารการพยาบาลแห่งประเทศไทยหรืออเมริกา (American Organization of Nurse Executives: AONE) โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Knowles' adult learning theory) และการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การศึกษา การบริหารระบบบริการสุขภาพ ผู้สูงอายุ และเทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลตามที่สนใจ 9 ชั่วโมง เช่น การบริหารระบบบริการสุขภาพ ธุรกิจ สังคม สงเคราะห์ และการใช้สถานการณ์จำลอง รวมทั้งวิชาที่เปิดสอนในต่างมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาสนใจเรียนเป็นพิเศษเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้มีมุมมองที่กว้างขวาง หลักสูตรนี้ได้ออกแบบให้มีความยืดหยุ่นสูงโดยสอนผ่านเว็บไซต์ร่วมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน 1-4 ครั้งต่อภาคการศึกษา สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม ซึ่งจะมีการติดตามความพึงพอใจของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยแคนาดา (Canada Nurses Association, 2005) ศึกษาโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาล โดยการทบทวนวรรณกรรมและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในประเทศแคนาดา ผลการวิจัยพบว่า ประเทศแคนาดามีการจัดการศึกษาด้านภาวะผู้นำและการจัดการในหลักสูตรปริญญาตรีโดยการสอดแทรกไปในชุดวิชาชั้นปีที่ 3 และ 4 สำหรับหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยแคนาดาได้เริ่มจัดสอนด้านภาวะผู้นำและการจัดการแก่พยาบาลโดยใช้การศึกษาทางไกล ตั้งแต่ปีค.ศ. 1993 เนื้อหาครอบคลุมทฤษฎีและเทคนิคเกี่ยวกับ การจัดการ ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์กร แรงจูงใจ แรงงานสัมพันธ์ การเงิน จริยธรรม กฎหมาย และระบบสุขภาพของแคนาดา บทเรียนออนไลน์ประกอบด้วยงบประมาณ การจัดการทั้งองค์กร และการนำทีมอย่างมีประสิทธิภาพในระบบบริการสุขภาพ ในปัจจุบันหลายสถาบันในประเทศแคนาดาได้จัดโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นและการศึกษาทางไกลออนไลน์ การประเมินผลโปรแกรมหักกว่ามักทำโดยการการ

ประเมินตนเอง (Self-evaluation) การบันทึกประสบการณ์ที่ผ่านมา (Journaling) การสัมภาษณ์ (interviews) การสอบ (tests) และการใช้เครื่องมือวัดสมรรถนะที่ได้รับการพัฒนา (competency development measurements) ซึ่งมีงานวิจัยจำนวนน้อยที่ศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ให้บริการและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโปรแกรมในระยะยาว เช่น ความก้าวหน้าของผู้เรียน ผลกระทบต่อการปฏิรูประบบสุขภาพ เป็นต้น

จูดกินส์ อาร์ริส และคีนเนอร์ (Judkins, Arris, & Keener, 2005) ประเมินโปรแกรมการบริหารทางการแพทย์ในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยเท็กซัส เมืองอาร์ลิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเปรียบเทียบความเข้มแข็งและความเครียดของนักศึกษาระหว่างก่อนและหลังศึกษาในหลักสูตร 6 และ 12 เดือน โดยใช้แบบสอบถาม Hardiness Scale และ Perceived Stress Scale โดยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ แต่ด้วยจากค่าความเที่ยงของแบบสอบถามไม่เป็นที่ยอมรับ ผู้วิจัยจึงไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลหลักสูตรด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และให้ข้อเสนอแนะในการประเมินหลักสูตรโดยการใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกัน

เจนนิงส์ สคอลลี รอดเจอร์ส และคีน (Jennings, Scalzi, Rodgers, & Keane, 2007) ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับสมรรถนะผู้นำและการจัดการจากบทความที่ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 2000-2004 กว่า 140 บทความ ที่ได้รับการประเมินความเหมือนและความแตกต่างกัน บทความส่วนใหญ่กล่าวถึงสมรรถนะทั่วไปไม่ได้แยกแยะความแตกต่างระหว่างสมรรถนะผู้นำและการจัดการ ส่วนสมรรถนะผู้นำและการจัดการที่สำคัญยังคลุมเครือ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรด้านการบริหารทางการแพทย์ควรให้ความสำคัญกับสมรรถนะผู้นำและการจัดการ โดยเฉพาะในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ดีและปลอดภัยกับผู้รับบริการและบุคลากร ผู้สอนควรระบุสมรรถนะที่จำเป็นและให้สอดคล้องกับเนื้อหาชุดวิชามากขึ้น

คัมโรว์ (Kumrow, 2007) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาระหว่างนักศึกษาที่เรียนแบบไฮบริดซึ่งหมายถึงการเรียนทางเว็บร้อยละ 50 และเรียนในชั้นเรียนร้อยละ 50 และนักศึกษาที่เรียนในชั้นเรียนอย่างเดียว โดยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองและใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการและนโยบายทางเศรษฐศาสตร์การบริการสุขภาพ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 38 คนเป็นนักศึกษาที่เรียนแบบไฮบริด จำนวน 18 คน และนักศึกษาที่เรียนในชั้นเรียนอย่างเดียว จำนวน 20 คน หลังทดลองเหลือนักศึกษาที่เรียนแบบไฮบริด จำนวน 18 คน และนักศึกษาที่เรียนในชั้นเรียนอย่างเดียว จำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนแบบไฮบริดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนในชั้นเรียนอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้สอนและเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งการเรียนแบบไฮบริดและการเรียนในชั้นเรียน

เอเวอรี โคเฮน และวอล์เกอร์ (Avery, Cohen, & Walker, 2008) ประเมินหลักสูตรการพยาบาลในระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยมินเนโซตา ประเทศสหรัฐอเมริกาที่สอนทางออนไลน์ ประกอบด้วย 16 ชุดวิชาที่สอนใน 3 ภาคการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาโดยอาจารย์จากสาขาวิชาต่างๆ และทีมนักเทคโนโลยีที่ทำงานประสานงานกัน อาจารย์ผู้สอนทั้ง 16 ชุดวิชาได้รับการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาที่ได้ทำให้ได้รับข้อมูลนำไปสู่การทบทวน การปรับปรุง และการบริหารจัดการหลักสูตรต่อไป

ซัทโทและคณะ (Sutto et al., 2008) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารทางการพยาบาลของโรงพยาบาลทหารผ่านศึกในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการสอบถามความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารทางการพยาบาลในผู้บริหารทางการพยาบาลในโรงพยาบาลทหารผ่านศึกในประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 144 คน โดยใช้แบบสอบถามทางออนไลน์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย และการวิเคราะห์เนื้อหาโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความสามารถที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาล ได้แก่ พฤติกรรมทางจริยธรรม ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการนำองค์กรและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ใจกว้างรับสิ่งใหม่ๆ มีทักษะการสร้างสัมพันธภาพ และทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับให้การดูแลผู้ป่วยโดยตรงของผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารทางการพยาบาล

เชอร์แมน (Sherman, 2008) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารการพยาบาลทางคลินิก (Clinical nurse leader) ซึ่งเป็นบทบาทใหม่ที่ถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการการแก้ปัญหาการดูแลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการประสานงานที่ดีขึ้น การมีสัมพันธภาพที่ดีกับทีมสหสาขาวิชาชีพ และการนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการดูแลผู้ใช้บริการมากขึ้น การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ (Ground theory) โดยสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ในผู้บริหารการพยาบาลระดับสูง จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารการพยาบาลทางคลินิก ได้แก่ ความต้องการขององค์กร ความต้องการปรับปรุงการดูแลผู้ป่วย โอกาสในการออกแบบการจัดบริการ การได้รับการส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากรทางการพยาบาล และศักยภาพในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับพยาบาล

เหลียง และครอสแมน (Leong, & Crossman, 2009) ศึกษาสิ่งที่ผู้จัดการทางการพยาบาลจำเป็นต้องรู้ เพื่อสร้างกลยุทธ์ส่งเสริมให้พยาบาลที่จบใหม่ให้อยู่ในงานโดยทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยออนไลน์ ระหว่างปี ค.ศ. 1979-2008 ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกวิถีทางในการประกอบอาชีพของพยาบาลที่จบใหม่ ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อประสบการณ์ของพยาบาลที่จบใหม่ การปรับเปลี่ยนบทบาท พฤติกรรมของพยาบาลจบใหม่ที่เป็นเจเนอเรชันวาย สิ่งแวดล้อมในการทำงาน และการสนับสนุนขององค์กรในการจัดให้มีโปรแกรมการปฐมนิเทศและมี

ระบบพี่เลี้ยงซึ่งเป็นตัวแบบในการทำงาน ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการลาออกจากงานของพยาบาลที่จบใหม่ ได้แก่ ความเครียดในงาน โดยเฉพาะพยาบาลที่มีอายุน้อยกว่า 24 ปี ผู้บริหารทางการพยาบาลควรวิจัยหากลยุทธ์ในการส่งเสริมความสำเร็จของการปรับเปลี่ยนบทบาทของพยาบาลที่จบใหม่เจนเนอเรชันวายให้มีความพร้อมและประสบความสำเร็จในการทำงาน

เจสสิก้าและโจแอนนา (Jessica, & Joanna, 2009) ทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยเกี่ยวกับการเข้าสู่ตำแหน่งงานของพยาบาลจบใหม่ ระหว่างค.ศ. 1979 ถึงค.ศ. 2008 จากฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แก่ Medline, EBSCO, CINAHL, ERIC, Academic, Journals @ OVID Health sources: Nursing / Academic Edition, Journals @ OVID (archive), PsycARTICLES และ PsycINFO เพื่อนำผลการศึกษามาสะท้อนให้ผู้บริหารทางการพยาบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมพยาบาลเข้าสู่ตำแหน่ง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่อยู่ในเจนเนอเรชันวายให้ความสนใจในการทำงานเป็นทีม ต้องการความชื่นชม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยให้ความสนใจความมั่นคงขององค์กรน้อยกว่าคนรุ่นเก่า การพัฒนาคนในเจนเนอเรชันวายให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในคลินิกหรือผู้บริหารทางการพยาบาลจึงต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการพัฒนา และการลดความขัดแย้งในบทบาทที่อาจเกิดขึ้น ผู้จัดการหอผู้ป่วยควรปฐมนิเทศอย่างเป็นระบบ และจัดให้มีพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์เป็นแบบอย่าง สอนงาน ฝึกทักษะที่จำเป็น และให้คำปรึกษาในงาน การใช้วิธีการ 360 องศาภายในองค์กรเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยสะท้อนความสามารถในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมการปรับตัวเข้าสู่ตำแหน่งงาน

เอดูดเดลและดอร์แมน (Aduddell, & Dorman, 2010) พัฒนาโปรแกรมบัณฑิตศึกษาเพื่อผลิตผู้นำทางการพยาบาลในคลินิกในมหาวิทยาลัยเคนนิซอในรัฐจอร์เจียประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และการประชุมสนทนากลุ่มระหว่างผู้จัดโปรแกรมการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจ การจัดการความขัดแย้ง และผู้นำทางการพยาบาล หลักสูตรพัฒนาขึ้นภายใต้พื้นฐานของมาตรฐานการพยาบาล สมรรถนะที่จำเป็นและความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาทักษะทางคลินิก ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและทฤษฎีการดูแลสุขภาพ ภาวะผู้นำทางจริยธรรม การวิจัย และการนำมาใช้โดยใช้หลักฐานทางประจักษ์

โคลาโคและคณะ (Colaço, et.al., 2012) รายงานประสบการณ์การจัดการศึกษาภาคปฏิบัติด้านการบริหารและการจัดการด้านการพยาบาลและสุขภาพในหลักสูตรบัณฑิตศึกษา โดยมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศบราซิล เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะการบริหารการพยาบาล ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ จริยธรรม นโยบาย และการดูแลบุคคล โดยจัดให้มีการติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าพยาบาลและเยี่ยมชมการจัดบริการสาธารณสุขขึ้นพื้นฐานตามแนวนอน ซึ่งพบว่าผู้เรียนมีประสบการณ์เป็นผู้จัดการในหน่วยงานของโรงพยาบาลและการทำกิจกรรมที่ให้ความช่วยเหลือทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้ป่วย รวมถึงการออกแบบการบริหารบุคลากรทางการพยาบาล และการจัดการวัสดุอุปกรณ์ และการดำเนินการบันทึกการพยาบาลภายใต้มุมมองของการจัดระบบการพยาบาล มีความ

เข้าใจบทบาทของพยาบาลในองค์กร การประสานงาน การวางแผนการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการพยาบาล โครงสร้างทางกายภาพของภาคและบริบทขององค์กร เพื่อความเป็นเลิศในการดูแลในบริบทของโรงพยาบาล

ไกเกอร์โคและอัลแมนน์ (Gyrko, & Ullmann, 2012) พัฒนาหลักสูตรปริญญาโททางการพยาบาลและแพลตฟอร์มออนไลน์ (Blackbaord) ในโรงเรียนพยาบาล Purdue University Calumet ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยปรับหลักสูตรที่มีชั้นเรียนเป็นหลักสูตร 3 ปีที่เรียนออนไลน์ ตอนเริ่มเข้าเรียนผู้เรียนจะได้รับ iPod สื่อการสอนจะถูกจัดเตรียมอยู่ในรูปแบบดิจิทัล ได้แก่ สื่อเสียง วีดิโอ ที่สามารถดาวน์โหลดบนคอมพิวเตอร์และมือถือได้ เมื่อเข้าสู่ปีที่ 3 มีนักศึกษาคงอยู่ในระบบร้อยละ 75 การศึกษานี้พบว่านักศึกษาที่มีความพึงการสอนทางออนไลน์ช่วยลดอุปสรรคระหว่างเวลาและสถานที่เรียนได้ ในขณะที่ผู้สอนยังคงทำงานหนักและจำเป็นต้องเรียนรู้การผลิตสื่อการสอนต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

แฟร์ไชด์ และคณะ (Fairchild et al., 2013) ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อเนื่องของพยาบาลในโรงพยาบาล 10 แห่งและสถานบริการระยะยาว 30 แห่งในชนบทภาคตะวันตกตอนกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารการพยาบาลจำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลต้องการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ประเด็นทางวัฒนธรรม ทักษะการพยาบาลทางคลินิก การดูแลผู้ป่วย และการจัดการความปลอดภัย ครอบคลุมการลดอันตรายในสถานที่ทำงาน

เจฟเฟอร์ (Jaffer, 2013) ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง (Preceptor) โดยศึกษาจากฐานข้อมูลออนไลน์ใน ค.ศ.2012 ซึ่งพบงานวิจัยจำนวน 34 เรื่องในช่วงเวลา 17 ปีย้อนหลัง สรุปผลการศึกษาว่า พยาบาลพี่เลี้ยงเป็นผู้ที่มีบทบาทในการสอน การฝึกอบรม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสนับสนุนให้นักศึกษาพยาบาลได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ ในคลินิก รวมทั้งทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหา Preceptorship ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีสุดท้ายและพยาบาลระดับบัณฑิตศึกษาในปีแรกของการปฏิบัติงานทางคลินิก เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้ที่จะรับมือกับสถานการณ์ในชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย และจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เป็นพยาบาลพี่เลี้ยงควรเป็นผู้มีความรู้ และสมรรถนะการปฏิบัติงานทางคลินิก เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติการพยาบาล เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้เข้าสังคมได้ดี มีความอดทน ความกระตือรือร้น ไม่ใช้ตนเองตัดสิน มีความยืดหยุ่น ใจกว้าง มีการคิดเชิงบวก ไม่เป็นอันตราย มีอารมณ์ขัน มีวุฒิภาวะ มีอารมณ์ขัน ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนให้งานสำเร็จ กล้าสื่อสิ่งที่ตนคิด (assertive) มั่นใจในตัวเอง มีความรับผิดชอบ เป็นมืออาชีพ และเป็นที่เคารพนับถือ สถาบันการศึกษาควรมีข้อมูลผู้ที่เป็นพยาบาลพี่เลี้ยง มีเกณฑ์การคัดเลือก กำหนดคำบรรยายลักษณะงาน และจัดการอบรมการพยาบาลพี่เลี้ยง ผู้บริหารทางการพยาบาลควรมีบทบาทในการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ช่วยทำให้พยาบาลรู้สึกมีคุณค่า รับรู้ถึงความสำเร็จในงาน มีความพึงพอใจในงาน และคงอยู่ในงาน

จีรอร์ด คาเซอร์ บาบิงตัน และเคล (Gerard, Kazer, Babington, & Quell, 2014) ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการศึกษาพยาบาลจากอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อศึกษาชนิดของโปรแกรม การศึกษาพยาบาลในช่วงเวลาที่ผ่านมาและความต้องการของระบบบริการสุขภาพในปัจจุบัน ผลการวิจัยสนับสนุนว่าพยาบาลในระดับปริญญาโท ควรมีความสามารถในการพัฒนาและจัดการระบบ บริการสุขภาพที่รับผิดชอบ โดยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ การมีสัมพันธภาพที่ดีในทีมสหสาขา วิชาชีพ และการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญในงาน สถาบันการศึกษาพยาบาลควรสร้างพันธมิตรทาง คลินิก (clinical partnerships) และสร้างเสริมพลังอำนาจแก่ผู้เรียนในการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญ และทักษะการเป็นผู้นำ เพื่อพัฒนาการบริการพยาบาลที่จะส่งเสริมการเกิดผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ดี และ สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบบริการสุขภาพยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งหลักสูตร พยาบาลในระดับบัณฑิตศึกษา ควรตรวจสอบถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ใช้บริการ ระบบบริการสุขภาพ และผู้สำเร็จการศึกษา

กิลมาร์ติน (Gilmartin, 2014) ได้ศึกษาความรู้สึกมั่นใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารการ พยาบาลในคลินิก (Clinical nurse leader: CNL) โดยใช้แบบวัด Clinical Nurse Leader Self-Efficacy Scale ประเมินการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพใน ตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาลในคลินิก พบว่า ความรู้สึกมั่นใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารการ พยาบาลในคลินิกในแต่ละสมรรถนะมีความแตกต่างกันไปตามภูมิสำเนา และชนิดขององค์การ

โควาลิวสกี และมิชาลิก (Kowalewski, & Michalik, 2015) ศึกษาความสำคัญของ การศึกษาขั้นสูงสำหรับพยาบาลในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการสำรวจทางออนไลน์ถึงความคิดเห็น ของผู้บริหารทางการพยาบาลในโรงพยาบาลต่างๆ ได้รับการตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 100 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และเป็นผู้จัดการหอผู้ป่วย ร้อยละ 50 มีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 6 มีการศึกษาระดับปริญญาเอก ร้อยละ 73 มีการศึกษาขั้นสูงกว่าปริญญาตรีก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ร้อยละ 80 เห็นด้วยว่าพยาบาลควรมีการศึกษาขั้นสูงด้านการบริหารจัดการสถานบริการทางสุขภาพ ร้อยละ 28 กล่าวว่าตนไม่ได้รับการเตรียมเข้าสู่ตำแหน่ง และเพียงร้อยละ 10 คนกล่าวว่าตนได้รับการ เตรียมเข้าสู่ตำแหน่ง ร้อยละ 52 ให้ความเห็นว่าควรมีผู้สอน (coach) หรือพี่เลี้ยง (mentor) ในการ เตรียมเข้าสู่ตำแหน่ง ผลการศึกษานี้สะท้อนว่าผู้บริหารทางการพยาบาลควรสำเร็จการศึกษาขั้นสูงกว่า ปริญญาตรี และนอกจากจะมีทักษะทางคลินิกแล้ว ควรมีความรู้ด้านการบริหารจัดการทั่วไป การ บริหารธุรกิจ นโยบายทางสังคม การวิจัย และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจะเอื้อให้ พยาบาลมีโอกาสดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานบริการทางสุขภาพ ดังนั้น องค์การหรือหน่วยงานควรเตรียมผู้ที่จะ เป็นผู้บริหารพยาบาลแต่เนิ่นๆ เท่าที่เป็นไปได้

ลีวอลล์ (Lewallen, 2015) กล่าวเกี่ยวกับกลยุทธ์การประเมินโปรแกรมการศึกษา ทางพยาบาล กล่าวว่าสถาบันที่จัดการศึกษาทางการพยาบาลระดับสูงจำเป็นต้องมีการประเมิน

ตนเอง และการประเมินหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ข้าราชการบำนาญ และผู้จ้างงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรจะช่วยทำให้สถาบันผู้จัดการศึกษาได้รับข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับหลักสูตรปัจจุบันที่เปิดสอน และข้อมูลที่จะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร นอกจากนี้จะช่วยในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการปรับตัวชีวิตที่ทำให้มั่นใจถึงการจัดการศึกษาทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ และก้าวสู่ความเป็นเลิศ

เมเนซิสและซานนา (Meneses & Sanna, 2015) ศึกษาวิธีการศึกษาวิจัยทางด้านการบริหารทางการแพทย์จากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบโดยการสืบค้นบทคัดย่อวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ในประเทศบราซิล ระหว่าง ค.ศ. 1963 – 2011 ทางอินเทอร์เน็ตจากฐานข้อมูล Catalog of Theses and Dissertations of the Center for Studies and Research in Nursing (CEPEn) พบว่ามีบทคัดย่อวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ทั้งหมด 7,722 งาน เป็นงานวิจัยด้านการบริหารทางการแพทย์ จำนวน 596 งาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์คิดเป็นร้อยละ 75.5 ที่เหลือเป็นดุษฎีนิพนธ์ งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รองลงมาเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนน้อยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาและการวิจัยภาคตัดขวาง งานวิจัยดุษฎีนิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยกึ่งทดลองและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ งานวิจัยวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ศึกษาเรื่องการจัดการทรัพยากรตามนโยบายขององค์กร โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบทดลอง แบบกึ่งทดลองและกรณีศึกษา ซึ่งตั้งแต่ ค.ศ. 2000 งานวิจัยมีกรอบแนวคิดการวิจัยเพิ่มจำนวนมากขึ้น แต่งานวิจัยส่วนหนึ่งยังใช้รูปแบบการวิจัยแบบเดิมๆ งานวิจัยในอนาคตควรออกแบบงานวิจัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งการทดสอบสมมติฐานและสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารทางการแพทย์

โจนส์ (Jones, 2016) ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดคุณภาพการพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา พบว่า ยังมีจำนวนงานวิจัยจำกัดที่ศึกษาเกี่ยวกับการวัดโครงสร้าง กระบวนการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ทางการแพทย์ โดยเฉพาะการจัดบุคลากรทางการแพทย์ที่จะส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ทางการแพทย์ที่ดี การขาดเครื่องมือวัดกระบวนการปฏิบัติการพยาบาลที่มีความเที่ยงตรง และการขาดฐานข้อมูลทางการแพทย์ที่เพียงพอและให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารทางการแพทย์ควรได้รับการส่งเสริมด้านการออกแบบระบบที่จะใช้ในการเลือกเครื่องมือวัดผลลัพธ์ทางการแพทย์ การปรับปรุงเทคโนโลยี และการจัดสรรทรัพยากร เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการติดตามกำกับกับการปฏิบัติการพยาบาล เป็นเอกสารข้อมูลที่จำเป็นและเที่ยงตรงสำหรับนำมาใช้ในการประกันคุณภาพว่าการปฏิบัติการพยาบาลเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีความไวพอในการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่างๆ

นิว (Neu, 2017) ประเมินผลโปรแกรมการพัฒนาการจัดการของผู้จัดการพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตึงคุดใจแห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาในภาคตะวันตกตอนกลาง โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่แล้วที่สมาคมผู้บริหารการพยาบาลแห่งประเทศไทย (American Organization of Nurse Executives: AONE, 2015) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดการพยาบาลที่ได้รับการพัฒนาในโปรแกรมหักรงกล่าว และตอบแบบสอบถาม “AONE Nurse Manager Inventory” เพื่อประเมินทักษะการเป็นผู้นำของผู้จัดการพยาบาล ใน 3 ด้านตามทที่สมาคมผู้บริหารการพยาบาลแห่งประเทศไทยกำหนด ได้แก่ ศาสตร์การจัดการทางธุรกิจ การมีภาวะผู้นำ และการมีศิลปะในการนำผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดการพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยของการมีภาวะผู้นำสูงสุด รองลงมาคือ การมีศิลปะในการนำผู้อื่น ส่วนศาสตร์การจัดการทางธุรกิจมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด โดยพบว่ามีความรู้ทางการจัดการเชิงกลยุทธ์และด้านการจัดการธุรกิจต่ำสุด การพัฒนาผู้นำทางการพยาบาลในอนาคตจึงควรส่งเสริมความสามารถในด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์และการจัดการธุรกิจ เพื่อให้เป็นผู้นำที่คาดหวังตามแนวคิดโรงพยาบาลตึงคุดใจ

ลิปปี และคาร์เตอร์ (Lippe, & Carter, 2018) จากโรงเรียนพยาบาล มหาวิทยาลัย เท็กซัส ประเมินผลโปรแกรมการพยาบาลระยะสุดท้าย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิทยานิพนธ์สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินผลแบบ CIPP Model ของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) โดยประเมิน บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต การประเมินผลโปรแกรมการศึกษานี้จัดเป็น summative evaluation เพื่อวิเคราะห์สิ่งทีควรสอนเพิ่มเติมให้แก่ นักศึกษาที่อยู่ระหว่างการศึกษาวิตานิพนธ์ อันจะทำให้ นักศึกษามีสมรรถนะการดูแลแบบประคับประคองและระยะสุดท้าย 17 สมรรถนะตามองค์การทางการศึกษาพยาบาลระยะสุดท้าย (End-of-Life Nursing Education Consortium: ELNEC) กำหนด ในการศึกษาครั้งนี้ประเมินบริบทโดยใช้มาตรฐานที่ ELNEC และสภาวิชาชีพกำหนด ประเมินปัจจัยเบื้องต้นโดยใช้หลักสูตรที่สอนและแบบสอบถามในอาจารย์ผู้สอน ประเมินกระบวนการโดยการสังเกตการสอนของอาจารย์ผู้สอน และประเมินผลผลิตจากการใช้แบบสอบถามในนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า CIPP Model มีประสิทธิภาพในการให้แนวทางในการประเมินโปรแกรมการพยาบาลระยะสุดท้าย ทำให้สามารถวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่ยังขาดหายไป จุดแข็งของโปรแกรม และความซ้ำซ้อนที่พบในโปรแกรม ได้แก่ ยังขาดเนื้อหาการดูแลผู้ป่วยทีเสียชีวิต ควรพิจารณาผลกระทบจากกลยุทธ์การสอนที่แตกต่างกันของอาจารย์ จุดแข็งของโปรแกรมการสอน ได้แก่ จริยธรรมและการจัดการอาการและความปวด และเนื้อหาสาระในโปรแกรมซ้ำซ้อนกับชุดวิชาอื่น และมีข้อเสนอแนะในการใช้สถานการณ์จำลองในการสอนเนื้อหาสาระที่ยังขาดหายไป

คริสติ คอนนี อีวา อลิซาเบธ และโดโบแรช (Cristi, Connie, Eva, Elizabeth, & Deborah, 2018) วิทยาลัยพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้

พัฒนารูปแบบการสอนออนไลน์โดยใช้ชุดวิดีโอ เพื่อประเมินการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว (Family nurse practitioner: FNP) ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่สอนในระบบการศึกษาทางไกลโดยใช้ชุดวิดีโอที่มี 16 คลิป เป็นควบคู่กับการใช้ Teleconference แทนการสอนแบบเผชิญหน้าในห้องเรียน ชุดวิดีโอที่ออกแบบขึ้นสามารถช่วยในการสอบการปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกตามวัตถุประสงค์เชิงโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งก่อนใช้จะมีการเตรียมผู้สอน และนักศึกษา ออกแบบกำหนดการ ติดตั้งโปรแกรม และให้นักศึกษาแต่ละคนล็อกอินเข้าระบบออนไลน์ เปิดคำชี้แจง และเปิดคลิปให้นักศึกษาฟัง ให้นักศึกษาตอบคำถามซึ่งระบบจะให้คะแนน และมีคลิปคำตอบให้ในแต่ละข้อเลือก และเมื่อเรียนจบจะให้นักศึกษาประเมินสิ่งที่เรียนรู้ โดยการทำแบบสอบถาม การซักถาม และประเมินจากการปฏิบัติการพยาบาล การเรียนแบบนี้จึงเป็นบทเรียนเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิด Constructivism เป็นกรอบแนวคิดทางทฤษฎี ที่มีพื้นฐานความเชื่อว่าผู้เรียนเป็นผู้มีศักยภาพในการเรียนรู้ สามารถประเมินกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดการเรียนการสอนที่ดีควรเข้าใจความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรกระตุ้นผู้เรียนผ่านบทสนทนากับผู้สอน (active dialogue) การออกแบบสื่อและวิธีการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาโดยง่าย พร้อมให้เกิดความสนุกสนานและพึงพอใจต่อการเรียนรู้ (didactic) และการสอนทางคลินิก (clinical practice) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเกิดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่กำหนด

เจิน ซอย และคิม (Jeon, Park, Choi, & Kim, 2018) ประเมินผลโปรแกรมภาวะผู้นำจริยธรรมที่มีต่อภาวะผู้นำ พฤติกรรมบุคลากรในองค์กร และผลลัพธ์ของงานในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในประเทศเกาหลี โดยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองวัดก่อนและหลังการใช้โปรแกรมนาน 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้จัดการหอผู้ป่วย จำนวน 44 คน และพยาบาลปฏิบัติการจำนวน 158 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามภาวะผู้นำทางจริยธรรม (Ethical Leadership Scale) พฤติกรรมบุคลากรในองค์กร (Organizational Citizenship Behavior Scale) แบบสอบถามจิตวิทยาของโคเปนเฮเกน (Copenhagen Psychosocial Questionnaire II) และสิ่งแวดล้อมในการทำงานเชิงจริยธรรม (Ethical Work Environments) ที่แปลเป็นภาษาเกาหลี ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมภาวะผู้นำจริยธรรมมีผลต่อภาวะผู้นำของผู้จัดการหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีในด้านการแบ่งปันอำนาจ และมีผลต่อภาวะผู้นำทางจริยธรรมในด้านการปฐมนิเทศ และความใส่ใจในการดำรงการเป็นผู้นำที่มีจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อควบคุมประสบการณ์ในการเป็นผู้จัดการหอผู้ป่วยและชนิดของหอผู้ป่วย พยาบาลรับรู้การเปลี่ยนแปลงของผู้จัดการหอผู้ป่วยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ พฤติกรรมบุคลากรในองค์กร และผลลัพธ์ของงานเมื่อสิ่งแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลร่วมด้วย และให้ข้อเสนอแนะว่า ประสิทธิภาพของโปรแกรมขึ้นอยู่กับวิธีการฝึกปฏิบัติ แรงจูงใจ

ของผู้เข้าร่วมโครงการ การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อนต่างๆ

จะเห็นได้ว่า มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรหรือโปรแกรมการศึกษาพยาบาล แต่มีงานวิจัยจำนวนไม่มากนักที่ประเมินหลักสูตรการศึกษาพยาบาลที่สอนในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งงานวิจัยเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยจากต่างประเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรการบริหารทางการพยาบาลในประเทศไทยมีดังนี้

วาสนา นัยพัฒน์ (2553) ประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล วิทยาลัยกองทัพบก จำนวน 2 รุ่น ในรุ่นที่ 5 และรุ่นที่ 6 ที่เปิดสอนตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2547 ถึงวันที่ 26 มกราคม 2548 และตั้งแต่พฤศจิกายน 2550 ถึงมีนาคม 2551 มีผู้เข้ารับการศึกษาจำนวน 50 คนและ 49 คน ตามลำดับ โดยใช้ CIPP Model เป็นกรอบในการประเมิน เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางด้านการบริหารงานและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ทางการบริหารการพยาบาลมากน้อยเพียงใด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 80 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยง .96 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรฯ รุ่นที่ 5 และรุ่นที่ 6 ในปีการศึกษา 2550 และ 2551 ตามลำดับ รวมทั้งหมด 99 คน และเป็นผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 20 คนที่ได้จากการคัดเลือกอย่างเจาะจงตามเกณฑ์เพื่อทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการทางโทรศัพท์ หรือเป็นรายบุคคลตามความสะดวกของผู้รับการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินบริบทโครงสร้างหลักสูตร ปัจจัยนำเข้า กระบวนการเรียนการสอน ผลผลิตของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง ผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่เห็นการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้สำเร็จการศึกษาอย่างเด่นชัดในช่วง 3-6 เดือนแรกภายหลังสำเร็จการศึกษาในด้านความมุ่งมั่นที่จะนำแนวคิด ความรู้ทางการบริหาร ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ส่วนการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้เด่นชัด คือเรื่องของบุคลิกภาพ

พัทยา แก้วสาร เรณุการ์ ทองคำรอด และสุ่มัจฉรา มานะชีวกุล (2558) ศึกษาติดตามมหาบัณฑิตหลักสูตร พยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2556 พบว่า มหาบัณฑิตมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับดี มีความพึงพอใจในหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี และให้ข้อเสนอแนะว่าลักษณะการจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวย และสนับสนุนต่อการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ดีมาก

บุญทิพย์ สิริธรรังศรี และสมใจ พุทธาพิทักษ์ผล (2559) ศึกษาคุณลักษณะและอัตลักษณ์ของมหาบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลมหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช โดยศึกษาในมหาบัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตฯ พบว่า ตามมุมมองของมหาบัณฑิต เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิตมีความเห็นพ้องกันว่าคุณลักษณะและอัตลักษณ์ของมหาบัณฑิตมีความเหมาะสมกับทศวรรษที่ผ่านมาและในอนาคต โดยมีคุณลักษณะและอัตลักษณ์ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รอบรู้และมีประสบการณ์ คิดเป็นแก้ไขปัญหาได้ รับผิดชอบตนเอง องค์กร และสังคม มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยดังกล่าว ช่วยสะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้แก่ คุณลักษณะและอัตลักษณ์ของมหาบัณฑิต โดยใช้รูปแบบการศึกษาแบบภาคตัดขวาง ในมหาบัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตฯ และยังไม่ได้มีการศึกษาประเมินหลักสูตรฯ อย่างเป็นระบบ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการประเมินหลักสูตรฯ อย่างเป็นระบบทั้งบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตและผลลัพธ์ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินผลแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2003) โดยประเมินในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฯ ได้แก่ มหาบัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตฯ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรฯ อย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภาการพยาบาลเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2556 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556 โดยประเมินบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวนทั้งหมด 405 คน ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 4 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. จำนวน 9 คน บุคลากรสายสนับสนุนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. จำนวน 7 คน นักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. รุ่นปีการศึกษา 2556-2559 จำนวน 138 คน ศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2559 จำนวน 121 คน และผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 121 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวนทั้งหมด 94 คน ประกอบด้วย นักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. รุ่นปีการศึกษา 2556-2559 จำนวน 73 คน ศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2559 และเป็นผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 8 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศา

สตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. จำนวน 3 คน และอาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. ที่เป็นผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 2 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน 2559 ถึงวันที่ 27 สิงหาคม 2560 ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และศูนย์วิทย์พัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ให้ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ทุกกลุ่มโดยพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (inclusion criteria) ดังนี้

1) เป็นกรรมการในคณะกรรมการประเมินหลักสูตรฯ หรือเป็นประธานชมรมบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ มสธ. หรือเป็นประธานหรือรองประธานหรือตัวแทนนักศึกษาในรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 หรือเป็นนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรฯ ที่เข้ารับการปฐมนิเทศ หรือสัมมนาเสริม ณ. มสธ. หรือศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. ในช่วงระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) สามารถเดินทางมา มสธ. หรือศูนย์วิทย์พัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมายได้

3) ยินดีเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจตอบแบบสอบถามหรือเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม
เกณฑ์การคัดผู้เข้าร่วมการวิจัยออก (Exclusion criteria) มีดังนี้

- 1) ปฏิเสธการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม
- 2) ถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม สร้างขึ้นตามกรอบการประเมินผลแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2003) มีลักษณะเป็นประเด็นคำถามหลักและคำถามรองอื่นๆ เกี่ยวกับความจำเป็น ความต้องการ และแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล ความเหมาะสมของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล อาจารย์ประจำหลักสูตร แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ อาทิ บุคลากรสายสนับสนุน และทรัพยากรการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้เรียน ความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและการบริการด้านต่างๆ และการวัดและประเมินผล การนำความรู้ในหลักสูตรไปปฏิบัติ และความพึงพอใจของ

บัณฑิต รวมทั้งผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรด้านคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรฯ โดยผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถาม เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มนักศึกษาใหม่ และกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า

แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาพยาบาลทางไกล จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความหมายของแนวคำถาม ความสอดคล้องระหว่างสาระคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคำถามทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมข้อความที่สำคัญตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้สามารถประเมินหลักสูตรได้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณาตัดสินระดับความเหมาะสมในองค์ประกอบส่วนต่างๆ ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ และการวัดและประเมินผล รวมทั้งประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลว่ามีความเหมาะสมในระดับใด และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างไร แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

แบบสอบถามตอนที่ 2--4 มีลักษณะเป็นข้อความแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับและช่องว่างให้เติมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ระดับความเหมาะสมของหลักสูตร จำแนกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ท่านคิดว่าองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ท่านคิดว่าองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนนั้นมีความเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ท่านคิดว่าองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ท่านคิดว่าองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนนั้นเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ท่านคิดว่าองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนนั้นไม่มีความเหมาะสมเลย

การแปลผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อหลักสูตร ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน และความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการ

พยาบาล ได้กำหนดเกณฑ์การแปลคะแนนโดยใช้เกณฑ์การแปลผลของประคอง กรรณสูตร (2542) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.50 - 5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำ
1.00 - 1.49	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำมาก

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพยาบาลทางไกล จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความหมายของข้อความ ความสอดคล้องระหว่างสาระคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการศึกษาค้นคว้า และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถาม เพื่อให้สามารถประเมินหลักสูตรได้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ คือ

3.1 ระยะเตรียมความพร้อมและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การดำเนินงานดังนี้

3.1.1 ประชุมเพื่อจัดทำโครงการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัย

3.1.2 เสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สาขาวิชาพยาบาลศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.1.3 พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เตรียมความพร้อมในการสนทนากลุ่ม รวมทั้งคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรตามที่กำหนด

3.1.4 ติดต่อกลุ่มตัวอย่างเพื่อเชิญเข้าร่วมในการวิจัยตามความสมัครใจ จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ

3.2 ระยะดำเนินการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

3.2.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ ผู้วิจัยได้มอบเอกสารชี้แจงโครงการวิจัย และใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ร่วมการวิจัย พร้อมชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ตามเอกสารชี้แจงโครงการการวิจัยด้วยวาจา หากยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยจึงขอให้ลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3.2.2 จัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยจัดการสนทนากลุ่มเป็น 4 กลุ่มย่อยๆ ละประมาณ 10-15 คน การสนทนากลุ่มแต่ละครั้งหัวหน้าโครงการวิจัยมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินการสนทนา ชี้แจงความเป็นมาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม และขออนุญาตบันทึกข้อมูลโดยการบันทึกเทป โดยคณะผู้วิจัยเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จัดบันทึกและสังเกตแบบมีส่วนร่วม ภายหลังการสนทนากลุ่มย่อย คณะผู้วิจัยทำการถอดเทปการสนทนากลุ่มออกมาเป็นบทสนทนา การสนทนากลุ่มย่อยจัดผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้

1) กลุ่มผู้แทนของผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ด้านการบริหารการพยาบาล ประธานและกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บุคลากรสายสนับสนุน นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่ยินดีเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มที่ มสธ. ตามวันเวลาที่กำหนด เพื่อให้ผู้ที่ประชุมให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและอภิปรายในประเด็นต่างๆ อาทิ ความเป็นและความต้องการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล ความเหมาะสมของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล อาจารย์ประจำหลักสูตร บุคลากรสายสนับสนุน แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ บุคลากรสายสนับสนุน และคุณสมบัติของผู้เรียน ความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตร และความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

2) กลุ่มนักศึกษาใหม่ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ในภาคการศึกษาที่ 1/2559 ที่เข้ารับการปฐมนิเทศที่ มสธ. เพื่อร่วมให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและอภิปรายในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความคาดหวังในการเรียน การเตรียมความพร้อมในการศึกษาทางไกลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การให้ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์แก่นักศึกษาใหม่ ความคิดเห็นต่อการปฐมนิเทศหลักสูตร และข้อเสนอแนะ

3) กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่า หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่ยินดีเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มที่ มสธ. ตามวันเวลาที่กำหนด เพื่อสนทนากลุ่มในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความเหมาะสมของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล อาจารย์ประจำหลักสูตร แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ อาทิ บุคลากรสายสนับสนุน และทรัพยากรการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้เรียน ความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและการ

บริการด้านต่างๆ และการวัดและประเมินผล การนำความรู้ในหลักสูตรไปปฏิบัติ และความพึงพอใจของบัณฑิต รวมทั้งผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรด้านคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

4) กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ในภาคการศึกษาที่ 1/2559 ที่เข้ารับการสัมมนาเสริมที่ศูนย์วิทย์พัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อสนทนากลุ่มในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความคาดหวังในการเรียน การเตรียมความพร้อมในการศึกษาทางไกลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การให้ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์แก่นักศึกษาปัจจุบัน ความคิดเห็นต่อการปฐมนิเทศชุดวิชา การศึกษาทางไกล ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าใช้บริการที่ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. และข้อเสนอแนะ

3.2.3 ขอความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรโดยให้ตอบตามความสนใจ รวมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการบริหารการพยาบาลที่ไม่สามารถเข้าร่วมสนทนากลุ่มได้

3.2.4 รวบรวมข้อมูลจากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรของสาขาวิชา ฯ อาทิ การวิจัยติดตามมหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องคุณลักษณะและอัตลักษณ์ของมหาบัณฑิตแขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มุมมองของมหาบัณฑิต มุมมองของผู้บังคับบัญชา และมุมมองของเพื่อนร่วมงาน) ฯลฯ

3.2.5 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของหลักสูตรจากสำนักบัณฑิตศึกษา

3.3 ระเบียบประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปการสนทนากลุ่มออกมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร และข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรฯ และชุดวิชาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลของข้อเสนอแนะโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

5. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยทำหนังสือเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยติดต่อกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ โดยขอความร่วมมือเดินทางมามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อเข้าร่วมให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ก่อนดำเนินการสนทนากลุ่มผู้วิจัยชี้แจงโครงการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง และเชิญเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง โดยกล่าวถึงรายละเอียดของความเป็นมา วัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ความเสี่ยงที่อาจได้รับ ผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่ได้รับ การเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจและสิทธิในการถอนตัวออกจากโครงการวิจัย การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร กรณีที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมและกรณีที่ไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารชี้แจงโครงการวิจัย ดังรายละเอียดในเอกสารชี้แจงโครงการวิจัย (Participant Information Sheet) และหากยินยอมเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างจึงขอให้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การบันทึกข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้รหัสโดยไม่มีการระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล และการอภิปรายข้อมูลที่ได้รับจะเป็นไปในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธและถอนตัวจากการให้ข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ การปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลหรือคำอธิบายแต่อย่างใด และจะไม่มีผลกระทบต่อการการศึกษาและสิทธิต่างๆ ที่พึงได้รับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่ปรับปรุงในพ.ศ. 2556 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ การวัดและประเมินผล และคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

ตอนที่ 3 ผลการประเมินบริบท และปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

ตอนที่ 4 ผลการประเมินกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

ตอนที่ 5 ผลการประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

ตอนที่ 6 ผลการประเมินแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง รวมจำนวนทั้งหมด 94 คน จำแนกเป็นผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มอย่างเดี่ยว จำนวน 83 คน เป็นผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 คน และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามอย่างเดี่ยว จำนวน 2 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 89 คน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.48 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 35 คนมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.23 มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 77.66 และเป็นนักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. รุ่นปีการศึกษา 2556 - 2559 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 77.66 ดังตารางที่ 4.1

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งหมด 92 คน จำแนกเป็น นักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. รุ่นปีการศึกษา 2556 - 2559 จำนวน 73 คน ศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2559 และเป็นผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 8 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. ที่เป็นผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 2 คน บุคลากรสายสนับสนุนที่เป็นเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 1 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรฯ มีจำนวนทั้งหมด 11 คน จำแนกเป็น นักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. รุ่นปีการศึกษา 2556 - 2559 จำนวน 5 คนที่อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2559 และเป็นผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 2 คน

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n=94)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (94 คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	89	94.48
ชาย	5	5.52
2. อายุ		
21-30 ปี	7	7.45
31-40 ปี	35	37.23
41-50 ปี	34	36.17
51-60 ปี	15	15.96
61 ปี ขึ้นไป	3	3.19

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n=94) (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (94 คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	73	77.66
ปริญญาโท	13	13.83
ปริญญาเอก	8	8.51
4. สถานภาพ/ตำแหน่ง		
นักศึกษา	73	77.66
อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ	5	5.32
อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์	2	2.13
ศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิต	8	8.51
ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก	3	3.19
บุคลากรสายสนับสนุน	3	3.19

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ การวัดและประเมินผล และคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรฯ มีจำนวนทั้งหมด 11 คน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรในด้านปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายชุดวิชา แผนการศึกษา สื่อการศึกษาทางไกล สถานที่จัดการเรียนการสอนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษา คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ($M = 4.44-5.00$, $S.D. = 0.00-0.73$) โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของคำอธิบายชุดวิชาการวิจัยทางการแพทย์ สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ ($M = 4.44$, $S.D. = 0.73$) และชุดวิชาวิทยานิพนธ์ ($M = 4.44$, $S.D. = 0.73$) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสัมมนาเข้ม การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ และการเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00$, $S.D. = 0.00$) ยกเว้นการสัมมนาเสริมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.89$, $S.D. = 0.33$) นอกจากนั้นค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริการทั้งด้านคุณภาพของการสอนและให้ความรู้ของ

คณาจารย์ การสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์/การศึกษา ค้นคว้าอิสระ และการให้บริการจากทีมงานสายสนับสนุน และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นที่มีต่อการวัด และการประเมินผลหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.89$, $S.D.=0.33$) ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ และการวัด และประเมินผล ($n=11$)

ประเด็น	M	S.D.	ระดับ
1.หลักสูตร			
1.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์	4.81	0.33	มากที่สุด
1.3 โครงสร้างหลักสูตร	4.78	0.44	มากที่สุด
1.4 คำอธิบายชุดวิชา			
51707 การวิจัยทางการแพทย์ สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.44	0.73	มาก
51708 นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพ และการบริการ	4.78	0.44	มากที่สุด
51709 การบริหารระบบบริการการพยาบาล	5.00	0.00	มากที่สุด
51711 การจัดการคุณภาพการพยาบาล	5.00	0.00	มากที่สุด
51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล	4.89	0.33	มากที่สุด
51713 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการแพทย์	4.78	0.44	มากที่สุด
51794 วิทยานิพนธ์	4.44	0.73	มาก
51795 การศึกษาค้นคว้าอิสระ	4.67	0.50	มากที่สุด
51796 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาดบัณฑิตพยาบาลศาสตร์	4.89	0.33	มากที่สุด
1.5 แผนการศึกษา	4.67	0.52	มากที่สุด
1.6 สื่อการศึกษาทางไกล			
1.6.1 ประมวลสาระชุดวิชา	4.78	0.44	มากที่สุด
1.6.2 แผนกิจกรรมการศึกษา	4.67	0.50	มากที่สุด
1.6.3 ตำราในห้องสมุด	4.33	0.50	มาก
1.6.4 ห้องสมุดดิจิทัล	4.67	0.50	มากที่สุด
1.6.5 ระบบอีเลิร์นนิ่ง	4.89	0.33	มากที่สุด
1.6.6 รูปแบบการจัดสัมมนาเสริม และการสัมมนาเข้ม	4.89	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ และการวัดและประเมินผล (n=11) (ต่อ)

ประเด็น	M	S.D.	ระดับ
1.7 สถานที่จัดการเรียนการสอน	4.75	0.46	มากที่สุด
1.8 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษา	4.67	0.71	มากที่สุด
1.9 คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนการสอน			
2.1 การสัมมนาเข้ม	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 การสัมมนาเสริม	4.89	0.33	มากที่สุด
2.3 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์หาค้นคว้าวิทยาสาสตร์	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4 การเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์	5.00	0.00	มากที่สุด
3. การบริการ			
3.1 คุณภาพของการสอนและให้ความรู้ของคณาจารย์	4.89	0.33	มากที่สุด
3.2 การสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ	4.89	0.33	มากที่สุด
3.3 การให้บริการจากทีมงานสายสนับสนุน	4.89	0.33	มากที่สุด
4. การวัดและการประเมินผลหลักสูตร	4.89	0.33	มากที่สุด

ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.70$, $SD=0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีค่าสูงสุด ($M=4.85$, $SD=0.37$) และด้านทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำสุด ($M=4.60$, $SD=0.52$) ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล (n=11)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	M	SD.	ระดับ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.69	0.49	มากที่สุด
2. ด้านความรู้	4.67	0.65	มากที่สุด
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.69	0.49	มากที่สุด
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.85	0.37	มากที่สุด
5. ด้านทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.60	0.52	มากที่สุด
โดยรวม	4.70	0.50	มากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการประเมินบริบท และปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

3.1 บริบท

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาใหม่กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ที่เข้าสนทนากลุ่มที่ มสธ. และกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่เข้าสนทนากลุ่มที่ศูนย์วิทย์พัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปความคิดเห็นได้ว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีความสำคัญมากทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เนื่องจาก นโยบายของโรงพยาบาลต่างๆ กำหนดให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยจำเป็นต้องสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาโท โดยเฉพาะด้านการบริหารการพยาบาล ทำให้พยาบาลวิชาชีพมีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านการบริหารการพยาบาล แต่สภาพการณ์ขาดแคลนพยาบาลในปัจจุบันทำให้พยาบาลวิชาชีพไม่ได้รับอนุมัติให้ลาศึกษาต่อปริญญาโทแบบเต็มเวลา การศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลจึงตอบสนองความต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้บริหารการพยาบาลหรือมีความมุ่งหมายในการเป็นผู้บริหารการพยาบาลในอนาคต แต่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อปริญญาโทด้านการบริหารการพยาบาลแบบเต็มเวลา การศึกษาหลักสูตรปริญญาโทด้านการบริหารการพยาบาลโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล จึงช่วยให้พยาบาล

วิชาชีพสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณวุฒิในระดับปริญญาโทและมีความพร้อมสู่ตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลโดยไม่ต้องลาศึกษาต่อและยังคงทำงานอยู่ในหน่วยงาน

ในปัจจุบันองค์การทางการพยาบาลมีความต้องการพยาบาลที่มีสมรรถนะทางการพยาบาลและเห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้พยาบาลทุกระดับมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ผู้บริหารการพยาบาลรุ่นใหม่ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการ มีความสามารถในด้านภาษา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเจรจาต่อรอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็น วิเคราะห์เป็น กล้าคิด กล้าทำ มีทักษะการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบาย สุขภาพมากขึ้น สามารถทำการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพการพยาบาลได้ และเป็นผู้บริหารทางการพยาบาลที่มีจริยธรรมจรรยาบรรณในวิชาชีพ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ดังนั้น หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล จำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรให้สนองตอบความต้องการของผู้เรียน องค์การวิชาชีพ และสังคม เพื่อผลิตผู้บริหารการพยาบาลที่มีคุณภาพต่อสังคมและวิชาชีพ

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มนักศึกษาใหม่ นักศึกษาส่วนใหญ่กล่าวว่ามีความต้องการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมสามารถก้าวสู่ตำแหน่งงานที่สูงขึ้น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน และต้องการนำความรู้ไปพัฒนางานที่ทำและหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเรียนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชด้านการบริหารการพยาบาลเป็นทางเลือกที่ดีในการศึกษาต่อ นักศึกษาสามารถทำงานประจำพร้อมๆ กับการเรียน โดยไม่ต้องลาเรียน นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความคิดเห็นว่าเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เนื่องจากค่าเรียนถูกกว่าที่อื่น ไม่ต้องเรียนในชั้นเรียนทุกวัน สามารถบริหารเวลาได้ เวลาเรียนยืดหยุ่นได้ เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียง เชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และตำราของมสธ. หัวหน้งานให้การสนับสนุนให้เรียนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รุ่นพี่ชมว่าเรียนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชดี และอาจารย์ใจดี

3.2 ปัจจัยเบื้องต้น

3.2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาใหม่กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ที่เข้าสนทนากลุ่มที่ มสธ. และกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่เข้าสนทนากลุ่มที่ศูนย์วิทยพัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปความคิดเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดีแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจาก

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ที่พบว่าค่าเฉลี่ยของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.81$, $SD=0.33$) ดังตารางที่ 4.2

3.2.2 เนื้อหาชุดวิชา

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นดังนี้

1) เนื้อหาชุดวิชาในหลักสูตรและประมวลสาระชุดวิชามีประโยชน์ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการพยาบาล ศาสตร์ทางการพยาบาล และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องที่ทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การ และการบริหารจัดการองค์การมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็น โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะในการคิด ทักษะในการพูด ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการความขัดแย้ง มีความกล้าแสดงออก สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากชุดวิชาต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการทางการพยาบาลได้จริง และสามารถเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานได้

2) เนื้อหาในประมวลสาระชุดวิชามีมาก ต้องใช้เวลาในการอ่านมาก เนื้อหามีความซ้ำซ้อนกัน บางส่วนไม่ทันสมัย และควรปรับปรุง

3) เนื้อหาชุดวิชาควรเรียงลำดับชุดวิชาโดยเริ่มจากชุดวิชานโยบายและระบบสุขภาพ และการบริการ การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาล สัมมนาประเด็นและแนวโน้มทางการบริหารการพยาบาลควรเรียนคู่กับชุดวิชาการบริหารระบบบริการการพยาบาล ส่วนชุดวิชาการวิจัยทางการพยาบาล สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศควรเป็นชุดวิชาที่ควรเรียนช่วงนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4) ชุดวิชาการจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาล ใช้เอกสารการสอนของสาขาวิชาวิทยาการจัดการก็ช่วยทำให้ทราบมุมมองของศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องทำให้นักศึกษามองเห็นภาพกว้างขึ้น แต่ควรปรับให้เป็นพยาบาล เพราะบางครั้งเรื่องที่เรียนไกลตัวและมีเนื้อหามากเกินไป ทำให้ไม่น่าสนใจ เนื้อหาที่มีความยาก การสัมมนาเสริมช่วยทำให้นักศึกษามีความเข้าใจมากขึ้น

5) ชุดวิชาวิจัยทางการพยาบาล สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีเนื้อหามาก ยาก ควรเพิ่มช่วงเวลาสัมมนาเข้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นชุดวิชาที่มีประโยชน์ในการทำงาน การเรียนร่วมกับแขนงวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนทำให้มีเพื่อนมากขึ้น ได้เครือข่าย และเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนพยาบาล

6) ชุติวิชาวิทยานิพนธ์ต้องการให้สอนวิธีการเขียนวิทยานิพนธ์ทั้ง 5 บท โดยสอนให้เห็นในภาพรวมก่อนที่จะแยกไปในอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละท่าน ต้องการให้ระบุว่าช่วงเวลาใดต้องส่งอะไรให้ชัดเจน เนื่องจากอาจารย์แต่ละท่านให้ส่งงานไม่เหมือนกัน ในวิทยานิพนธ์ 4 ควรจัดสอนเรื่องการเขียนผลการวิจัย และการเขียนบทความวิจัย หัวข้อวิทยานิพนธ์ควรเน้นแนวโน้มในอนาคต เช่นภาวะผู้นำไทยแลนด์ 4.0 เป็นต้น ไม่ควรเป็นแนวเดิมๆ แต่เปลี่ยนสถานที่ทำการวิจัย

7) ต้องการให้เพิ่มการสอนเรื่องการจัดทำรายงาน การจัดรูปแบบการทำรายงาน การใส่เลขหน้า และการเขียนบรรณานุกรม

3.2.3 สื่อการศึกษาทางไกล

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มีความคิดเห็น ดังนี้

1) สื่อการศึกษาทางไกลหลักที่มีประโยชน์และนักศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อวางแผนการเรียน ได้แก่ แผนกิจกรรมการศึกษา ประมวลสาระชุดวิชา และอีเลิร์นนิ่ง ประมวลสาระชุดวิชามีเนื้อหา มาก จึงต้องใช้เวลาในการอ่านมาก

2) นักศึกษาปัจจุบันให้ความคิดเห็นว่าการเรียนบนระบบอีเลิร์นนิ่งมีประโยชน์ สามารถดาวน์โหลดคลิปวิดีโอมาเปิดฟังซ้ำๆ ได้ แต่การดาวน์โหลดไฟล์ใช้เวลานาน และบางครั้งไม่สามารถโพสต์บทความหรืองานบนระบบอีเลิร์นนิ่งได้ นักศึกษาต้องการให้มีอีเลิร์นนิ่งทุกชุดวิชา และต้องการให้อาจารย์เข้ามาอ่านและมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษามากขึ้น การเรียนบนระบบอีเลิร์นนิ่งช่วยลดช่องว่างของสัมพันธ์ภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษา รู้สึกว่าอาจารย์ไม่ได้อยู่เพียงหน้าปกระมวลสาระชุดวิชาเท่านั้น เนื้อหาสาระของชุดวิชาที่เรียนในระบบอีเลิร์นนิ่งดีมากมีคำถามที่น่าสนใจและอยากทราบคำตอบจากอาจารย์ แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาบางท่านต้องการต้องการรู้จักเพื่อนๆ ก่อนเพื่อให้สามารถปรึกษาเพื่อนเมื่อมีปฏิสัมพันธ์บนอีเลิร์นนิ่งได้ กลุ่มนักศึกษาใหม่ยังไม่มีประสบการณ์กับการเรียนบนระบบอีเลิร์นนิ่ง และมีความคาดหวังในการฝึกการเข้าเรียนบนระบบอีเลิร์นนิ่งในช่วงวันปฐมนิเทศหลักสูตร

3) ปัจจุบันแนวโน้มการจัดการเรียนการสอนจะมีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้มากขึ้น รวมทั้ง การใช้ระบบตรวจการคัดลอก (Turnitin) ซึ่งควรมีการสอนและเตรียมความพร้อมแก่นักศึกษา

ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าให้ความคิดเห็นว่าเนื้อหาสาระชุดวิชาในอีเลิร์นนิ่งดีมาก ควรมีการจัดการเรียนการสอนบนอีเลิร์นนิ่งทุกชุดวิชา

3.2.4 อาจารย์ประจำหลักสูตร

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ความสามารถในการสอน การให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทุกคนให้ความสนใจเอาใจใส่นักศึกษาดี อาจารย์แต่ละคนจะมีความถนัด ความเชี่ยวชาญ และลักษณะการให้คำปรึกษาต่างกัน นักศึกษาจึงต้องการทราบความถนัดความเชี่ยวชาญของอาจารย์ก่อนเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความถนัดความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ตนเองสนใจ

นักศึกษาปัจจุบันที่เป็นนักศึกษาใหม่ส่วนใหญ่มีความคาดหวังกับอาจารย์ที่ปรึกษาให้สามารถให้คำปรึกษาแนะนำในการเรียนแก่ตนเองได้ และต้องการการสนับสนุนให้กำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และต้องการความราบรื่นในการทำวิทยานิพนธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

3.2.5 แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บุคลากรสายสนับสนุน ได้แก่ เจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ และสำนักบัณฑิตศึกษา เจ้าหน้าที่สำนักเทคโนโลยีการศึกษา บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ศูนย์วิทย์พัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดอุบลราชธานีให้บริการดี เป็นกันเอง และสามารถให้ความช่วยเหลือตามที่ต้องการได้

นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นว่าทรัพยากรการเรียนการสอน โสตทัศนูปกรณ์ ห้องเรียนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และศูนย์วิทย์พัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดอุบลราชธานีมีความเหมาะสม มีความเพียงพอและพร้อมในการใช้งาน เครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนควรมีโปรแกรมการป้องกันไวรัส และมีโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ด้วย

กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งให้ความคิดเห็นว่าฐานข้อมูลวารสารภาษาไทยมีจำนวนน้อย และต้องการให้มีฐานข้อมูลวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

3.2.6 คุณสมบัติของผู้เรียน

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนมีความเหมาะสม ผู้เรียนควรมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับสุขภาพทั้งภาครัฐหรือเอกชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่ามีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับสุขภาพไม่น้อยกว่า 1 ปีน่าจะเพียงพอ การกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนในใบสมัครเข้าเรียน ควรระบุคะแนนภาษาอังกฤษที่ต้องการให้ชัดเจนในใบสมัคร ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร เสนอแนะว่าควรมีการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษก่อนเข้าเรียนและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ด้วย

ตอนที่ 4 ผลการประเมินกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและการบริการด้านต่างๆ และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ประเมินประสิทธิภาพของการสอนในหลักสูตร ครอบคลุมทักษะการสอนของอาจารย์ เนื้อหา สื่อ กิจกรรมและวิธีการวัดและประเมินผลโดยคณะกรรมการบริหารชุดวิชาและผู้เรียน และนำผลการประเมินชุดวิชา (มคอ 5) และผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ 7) มาใช้ในการทบทวนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาต่อไป และวางแผนปรับปรุงชุดวิชา หลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยสอดคล้องกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ). สภาการพยาบาล นโยบายของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต ทั้งนี้ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ได้เสนอรายงานการบริหารจัดการหลักสูตรฯ ต่อมหาวิทยาลัยทุกภาคการศึกษา

นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า ให้ความคิดเห็นว่า การปฐมนิเทศนักศึกษามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการศึกษาในระบบทางไกล ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวต้องบริหารจัดการเวลาในการเรียน ชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัวให้เกิดความสมดุล นักศึกษาต้องการให้อาจารย์แนะนำแนวทางในการวางแผนการเรียนในระบบการศึกษาทางไกลให้เป็นระบบ ต้องการรู้จักเพื่อนร่วมชั้นเรียนเพื่อการรับส่งข้อมูลข่าวสาร และสร้างเครือข่ายในการเรียนร่วมกันตั้งแต่แรกเริ่มเข้าศึกษา เพื่อนร่วมรุ่นมีความสำคัญมากซึ่งจะช่วยเหลือกันระหว่างเรียน และให้กำลังใจต่อกัน ต้องการคู่มือ ต้องการตารางการเรียนตลอดหลักสูตร รวมทั้งกำหนดวันที่จัดโครงการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรในภาพรวมตลอดหลักสูตร ควรจัดการเรียนการสอนบนระบบอีเลิร์นนิงทุกวิชาและต้องการพบปะรู้จักกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนก่อนเข้าสู่การเรียนบนระบบอีเลิร์นนิง

สำหรับการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา (Academic advisor) นั้น นักศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่คาดหวังการสนับสนุนให้กำลังใจในการศึกษา และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหาการเรียน รวมทั้งต้องการคำปรึกษาในหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ และต้องการอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (Thesis advisor) ที่มีความเชี่ยวชาญในหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ตนเองสนใจ การสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาแต่ละคนขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ปัจจัยที่สำคัญคือตัวนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรืออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระต้องทำงานร่วมกันได้และทำงานเร็วทั้งสองฝ่าย การให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่มีการแจ้งข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนให้นักศึกษาได้ทราบล่วงหน้า และให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่นักศึกษาได้ดีมาก

นักศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่ต้องการให้สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์จัดสอนเรื่องวิธีการเขียนวิทยานิพนธ์ทั้ง 5 บทและการเขียนบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงแต่ละช่วงการทำวิทยานิพนธ์ และต้องการทราบกำหนดการและสิ่งที่ต้องส่งที่ชัดเจนในชุดวิชาวิทยานิพนธ์

นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า ให้ความคิดเห็นว่าเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลแบบเดิมประกอบด้วยคะแนนกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียนร้อยละ 40 และสอบปลายภาคการศึกษาร้อยละ 60 มีความเหมาะสม นักศึกษาจำเป็นต้องจัดเวลาในการอ่านประมวลสาระชุดวิชา หากอ่านไม่ทันจำเป็นต้องลงานมาอ่านหนังสือก่อนสอบ ซึ่งจำเป็นต้องท่องจำเนื้อหาในประมวลสาระชุดวิชาและมักจำได้ไม่หมด คะแนนปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียนจึงมีความสำคัญ

ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร พบว่า นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นวาระบบการประเมินผล เกณฑ์การตัดสินเกรด สัดส่วนคะแนนกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียนร้อยละ 40 และคะแนนสอบปลายภาคร้อยละ 60 มีความเหมาะสม การสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม และการเรียนบนอีเลิร์นนิงมีประโยชน์มาก ช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้และมีคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวและคะแนนรายงานระหว่างเรียนดีกว่าการวัดผลการศึกษาด้วยการสอบปลายภาคการศึกษาเพียงอย่างเดียว การจัดทำโครงการในชุดวิชาการบริหารระบบบริการ

การพยาบาลมีประโยชน์ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปพัฒนางานที่ปฏิบัติอยู่ได้จริง แต่นักศึกษาไม่ได้รับทราบคะแนนที่ได้รับ จึงเสนอแนะให้มีการแจ้งคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมและรายงานที่เป็นคะแนนเก็บระหว่างการเรียนให้นักศึกษาได้ทราบก่อนสอบปลายภาคการศึกษาด้วย

ตอนที่ 5 ผลการประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

หลักสูตรนี้เริ่มเปิดรับนักศึกษาใหม่ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 42 คน และขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลปีการศึกษา 2559 หรือภายในระยะเวลา 4 ปี มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้วจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 อาจกล่าวได้ว่ามีระยะเวลาเฉลี่ยในการสำเร็จการศึกษา ในหลักสูตรประมาณ 3.15 ปี สำหรับคุณภาพของผลผลิต สามารถประเมินได้จากข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม นักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าตนเองสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และหน่วยงานที่ทำงานอยู่ โดยสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ทั้งในขณะที่กำลังศึกษาชุดวิชาต่างๆ ในหลักสูตร และหลังจากสำเร็จการศึกษา การศึกษาในหลักสูตรนี้ช่วยให้ตนเองเข้าใจระบบการบริหารจัดการในองค์กร พัฒนาภาวะผู้นำ ช่วยให้ตนเองมีการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบมากขึ้น สามารถพูดสื่อสารให้ลูกน้องเข้าใจงานได้ดีขึ้น มีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น ในขณะที่เรียนได้พัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูล การใช้คอมพิวเตอร์จัดทำรายงานและสไลด์การนำเสนอ การมาเรียนช่วยให้สามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการทำงานจริง นอกจากนี้ยังได้รู้จักเพื่อนและมีเครือข่ายของเพื่อนในภูมิภาคต่างๆ

ศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตส่วนใหญ่อยู่มีความภาคภูมิใจที่ได้สำเร็จการศึกษาและเป็นลูกศิษย์ของสถาบันแห่งนี้ การทำวิทยานิพนธ์ช่วยให้มีความรู้ในเรื่องการวิจัยการใช้สถิติวิเคราะห์ และการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตและผู้ทรงคุณวุฒิที่ต้องการผู้บริหารการพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการงาน การวางแผนกลยุทธ์ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเป็นผู้นำที่มีจริยธรรม และเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลโดยใช้การวิจัย หลักฐานเชิงประจักษ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ศิษย์เก่าที่เป็นผู้ใช้บัณฑิตให้ความคิดเห็นว่า การสำเร็จในหลักสูตรฯ ทำให้ตนเองสามารถก้าวเป็นผู้บริหารการพยาบาลและได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน สิ่งที่เห็นได้ชัดคือรู้สึกว่าคุณภาพมากขึ้น มีการคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์

และการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปช่วยผู้ร่วมงาน และทำงานในสถานที่ทำงานของตนเองได้ สิ่งที่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนคือ การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน การมีทักษะการสื่อสาร และการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการมีความรู้เพิ่มขึ้นยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่สิ่งที่เห็นชัดเจนคือผู้เรียนในหลักสูตรฯ จะมีการลาพักงานเพื่อเข้าสัมมนาเข้มสัมมนาเสริมและเตรียมตัวก่อนสอบไล่ แต่ก็ดีกว่าการเสียบุคลากรลาเรียนปริญญาโทแบบเต็มเวลา

อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความคิดเห็นว่านักศึกษาที่สามารถศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพสำเร็จนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ มีความรับผิดชอบ ในการวางแผนและเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความใฝ่รู้ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งมีทักษะในการอ่านบทความทางวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับทีมการพยาบาล ทีมสุขภาพและเครือข่ายการบริการสุขภาพในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการจัดบริการพยาบาลอย่างมีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประชาชนทั่วไป

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ แม้ว่าผู้เรียนจะใช้ระยะเวลาในการศึกษาต่างกัน แต่ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 และศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในหลักสูตรฯ โดยมีความเห็นว่าหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมในด้านผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตร เนื่องจากให้ตนเองมีความรู้สึกรับผิดชอบตนเองในการสอน และการให้คำปรึกษาแนะนำงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ และการมีความรอบรู้มากขึ้นในด้านการบริหารการพยาบาลและการวิจัย สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และหน่วยงานที่ทำงานอยู่ ช่วยพัฒนาภาวะผู้นำของผู้เรียน ทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้นำจริยธรรม การเรียนทางไกลช่วยทำให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล นอกจากนี้ยังได้รู้จักเพื่อนและมีเครือข่ายเพิ่มขึ้น

ตอนที่ 6 ผลการประเมินแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด อาจารย์ประจำหลักสูตรอาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 ศิษย์เก่าและผู้ใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต พบว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลมีแนวโน้มที่ดีในการเปิดสอนหลักสูตรนี้ในอนาคตอย่างน้อย 5 ปี ซึ่งผู้เข้าสนทนากลุ่มเห็นความสำคัญของการเตรียมผู้บริหารการพยาบาลให้มีความพร้อมก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง มีสมรรถนะการเป็นผู้นำ มีทักษะในการตัดสินใจ การทำงานเป็นทีมร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และทักษะที่จำเป็นอื่นๆ การศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลสอดคล้องกับความต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เพื่อเตรียมเข้าสู่การเป็นผู้บริหารการพยาบาลแต่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อเต็มเวลา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ควรจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ต่อไป โดยปรับปรุงหลักสูตร ปี 2560 ดังนี้

1) คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ที่กำหนดให้ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า 2.5 ควรระบุในหมายเหตุด้วยว่า หากผู้สมัครคะแนนเฉลี่ยไม่ถึง 2.5 คณะกรรมการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาสามารถพิจารณาผู้สมัครเข้าศึกษาเป็นรายกรณีได้ และควรระบุความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ให้ชัดเจนขึ้น เช่น ตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด เป็นต้น

2) จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรควรพิจารณาลดจำนวนหน่วยกิตจาก 42 หน่วยกิต ให้เหลือ 36 หน่วยกิต หากไม่สามารถทำได้ต้องอธิบายเหตุผลและความจำเป็น ทั้งนี้ อาจพิจารณาลดหน่วยกิตโดยจัดรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกันและลดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน และปรับชื่อชุดวิชาให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ปรับใหม่ โดยนำข้อมูลจากการประเมินผลชุดวิชา การวิจัยติดตามบัณฑิตและการวิจัยปรับปรุงหลักสูตรฯ มาใช้ และแผนการศึกษาควรจัดตามความยากง่ายของเนื้อหาชุดวิชา

3) ชุดวิชาการวิจัยทางการพยาบาล สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรปรับปรุงให้เกิดประโยชน์มากขึ้นแก่นักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ อาจเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทางการพยาบาล เนื่องจากชุดวิชานี้มี 6 หน่วยกิต

4) ชุดการจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาลควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพ และเน้นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในงานได้จริง

5) ชุติวิชาเลือกจำเป็นต้องเป็นการพยาบาลในคลินิกเฉพาะสาขาวิชาที่เลือกสรร อาจออกแบบชุติวิชาในหมวดวิชาแกนและหมวดวิชาเลือกให้เป็นชุติวิชาเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็นภาคทฤษฎี 3 หน่วยกิต และภาคปฏิบัติ 3 หน่วยกิต โดยภาคทฤษฎีจัดอยู่ในหมวดวิชาแกน (เสนอมคอ. 3) และ ภาคปฏิบัติจัดอยู่ในหมวดวิชาเลือก (เสนอมคอ. 4) การฝึกปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ case study, ฝึกการเป็นหัวหน้าเวร ฝึกจัดอัตรากำลัง ฝึกการวางแผนกลยุทธ์ ฝึกวิเคราะห์ gap analysis ฝึกทักษะการสื่อสาร การนิเทศงาน เป็นต้น ซึ่งสำหรับการศึกษาดูงานไม่ถือเป็นการฝึกปฏิบัติการพยาบาล

6) ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรวางแผนการศึกษาความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียน นับตั้งแต่วันปฐมนิเทศหลักสูตร มีการจัดตารางการเรียนการสอน และสถานที่ในการจัดสัมมนาแบบยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความสะดวกและความต้องการของนักศึกษาเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับต่อผู้สอนทั้งในขณะเรียน และหลังสิ้นสุดการเรียน โดยสามารถประเมินผู้สอนได้หลายช่องทาง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนแต่ละชุติวิชาในภาคการศึกษาต่อไป

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันปีการศึกษา 2556-2559 ศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต พบว่า แนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง ปี 2560 ควรปรับปรุงประมวลสาระชุติวิชาให้ลดความซ้ำซ้อน และเนื้อหาสาระชุติวิชาควรเขียนให้ทันสมัยและกระชับเหมาะสมกับเวลาในการศึกษา และมีข้อเสนอแนะการปรับปรุงในชุติวิชาต่างๆ ดังนี้

1) ชุติวิชาการวิจัยทางการพยาบาล สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศควรเรียนในภาคต้น ปีการศึกษาที่ 2 และเนื้อหาชุติวิชาที่มีประโยชน์มาก เนื้อหามากและบางส่วนยังไม่ร่วมสมัย

2) ชุติวิชาการจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาลมีเนื้อหาชุติวิชากว้างและเข้าใจยาก ควรปรับให้เข้ากับบริบทของพยาบาล

3) ชุติวิชาสัมมนาประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาล ควรเรียนในภาคปลาย ปีการศึกษาที่ 1 และควรเพิ่มระยะเวลาในการทำงานมากขึ้น

4) ชุติวิชาวิทยานิพนธ์ควรเพิ่มความเข้มข้นในการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจขั้นตอนวิธีการทำในรายละเอียด ควรมีการสอนรายละเอียดในแต่ละบท และควรเพิ่มเติมเนื้อหาในการทำวิทยานิพนธ์

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลมีความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพทางด้านการบริหารการพยาบาล เป็นที่ต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งการเป็นผู้บริหารการพยาบาลที่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อเต็มเวลา ซึ่งฝ่ายการพยาบาลได้กำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนว่า

ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารการพยาบาลจำเป็นต้องมีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นอย่างต่ำ แนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง ปี 2560 ควรมุ่งเน้นการส่งเสริมจุดแข็งของหลักสูตรฯ เดิม และแก้ไขจุดอ่อนของหลักสูตร โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ของการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม และผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะในด้านการบริหารและการจัดการคุณภาพ ในสถานบริการสาธารณสุขตามมาตรฐานสากล มีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ทั้งการอ่าน การเขียน การฟังและการพูด และมีความชาญฉลาดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Literacy) ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร ทั้งโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตรด้านต่างๆ การจัดฝึกปฏิบัติด้านการบริหารการพยาบาล เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลที่มีการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและและดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการบริหารทางการพยาบาล มีความรู้ที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ในงานได้จริง รวมทั้งการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และ Thailand 4.0

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่ปรับปรุงในพ.ศ. 2555 ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล
และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนง
วิชาการบริหารการพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

- 1.1.1 เพื่อประเมินบริบทและปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
- 1.1.2 เพื่อประเมินกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหา
บัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
- 1.1.3 เพื่อประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
- 1.1.4 เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการ
บริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหา
บัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวนทั้งหมด 405 คน ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
ด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 4 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนง
วิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ.จำนวน
9 คน บุคลากรสายสนับสนุนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ.
จำนวน 7 คน นักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
มสธ. รุ่นปีการศึกษา 2556-2559 จำนวน 138 คน ศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนง
วิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2559 จำนวน 121 คน

และผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 121 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวนทั้งหมด 94 คน ประกอบด้วย นักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. รุ่นปีการศึกษา 2556-2559 จำนวน 73 คน ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2559 และเป็นผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 8 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. จำนวน 3 คน และอาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. ที่เป็นผู้สอนในหลักสูตรพยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. จำนวน 2 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย ดังนี้

1) เป็นกรรมการในคณะกรรมการประเมินหลักสูตรฯ หรือเป็นประธานชมรมบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ มสธ. หรือเป็นประธานหรือรองประธานหรือตัวแทนนักศึกษาในรุ่นปีการศึกษา 2556-2559 หรือเป็นนักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรฯ ที่เข้ารับการปฐมนิเทศ หรือสัมมนาเสริม ณ. มสธ. หรือศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. ในช่วงระหว่างการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล

2) สามารถเดินทางมา มสธ. หรือศูนย์วิทย์พัฒนา จังหวัดนครศรีธรรมราชตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมายได้

3) ยินดีเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจตอบแบบสอบถามหรือเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัยออก มีดังนี้

- 1) ปฏิเสธการให้ข้อมูลใดๆ ทั้งการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม
- 2) ถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัย

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) **แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม** ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยประเด็นคำถามหลักและคำถามรองอื่นๆ เกี่ยวกับบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ความจำเป็นและความต้องการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล โดยผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถาม เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม ได้แก่

กลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มนักศึกษาใหม่ และกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า

2) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามระดับความเหมาะสมของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ และการวัดและประเมินผล รวมทั้งประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาล ศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลว่ามีความเหมาะสมในระดับใด แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตร ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน และตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล แบบสอบถามตอนที่ 2-4 มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ 5 หมายถึงเหมาะสมมากที่สุด 4 หมายถึงเหมาะสมมาก 3 หมายถึงเหมาะสมปานกลาง 2 หมายถึงเหมาะสมน้อย และ 1 หมายถึงเหมาะสมน้อยที่สุดและสอบถามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.2.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางไกล จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความหมายของแนวคำถาม ความสอดคล้องระหว่างสาระคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการศึกษารั้งนี้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแนวคำถาม และเพิ่มเติมข้อคำถามที่สำคัญ เพื่อให้สามารถประเมินหลักสูตรได้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแนวคำถามทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้

1.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ

1) ระยะเตรียมความพร้อมและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การดำเนินงานดังนี้

1.1) ประชุมเพื่อจัดทำโครงการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัย

1.2) เสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1.3) พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เตรียมความพร้อมในการสนทนากลุ่ม รวมทั้งคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรตามที่กำหนด

1.4) ติดต่อกลุ่มตัวอย่างเพื่อเชิญเข้าร่วมในการวิจัยตามความสมัครใจ จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ

2) ระยะดำเนินการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

2.1) ชี้แจงโครงการวิจัยและเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้มอบเอกสารชี้แจงโครงการวิจัย และใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย พร้อมชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ตามเอกสารชี้แจงโครงการวิจัยด้วยวาจา หากยินยอมเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างจึงขอให้ลงนามใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

2.2) จัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด กลุ่มนักศึกษาใหม่ กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า และกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันชั้นปีที่ 2 โดยในการสนทนากลุ่มแต่ละครั้ง หัวหน้าโครงการวิจัยมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินการสนทนา ชี้แจงความเป็นมาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม และขออนุญาตบันทึกข้อมูลโดยการบันทึกเทป โดยคณะผู้วิจัยเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จัดบันทึกและสังเกตแบบมีส่วนร่วม ภายหลังการสนทนากลุ่มย่อย คณะผู้วิจัยทำการถอดเทปการสนทนากลุ่มออกมาเป็นบทสนทนา

2.3) ขอความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรโดยให้ตอบตามความสมัครใจ รวมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการบริหารการพยาบาลที่ไม่สามารถเข้าร่วมสนทนากลุ่มได้

2.4) รวบรวมข้อมูลจากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรของสาขาวิชาฯ

2.5) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของหลักสูตรจากสำนักบัณฑิตศึกษา

3) ระยะประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปการสนทนากลุ่มออกมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร และข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรฯ และชุดวิชาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง รวมจำนวน 94 คน จำแนกเป็นผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มอย่างเดี่ยว จำนวน 83 คน เป็นผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 คน และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามอย่างเดี่ยว จำนวน 2 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 89 คน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.48 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 35 คนมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.23 มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 77.66 และเป็นนักศึกษาปัจจุบันหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มสธ. รุ่นปีการศึกษา 2556 - 2559 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 77.66

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ได้ผลสรุปดังนี้

1. บริบทและปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

1.1 ด้านบริบท หลักสูตรนี้มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้บริหารการพยาบาลหรือมีความมุ่งหมายในการเป็นผู้บริหารการพยาบาลในอนาคต แต่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อปริญญาโทด้านการบริหารการพยาบาลแบบเต็มเวลา

1.2 ปัจจัยเบื้องต้น พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงสุดในส่วนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ รองลงมาคือ ส่วนเนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล และคุณสมบัติของผู้เรียน ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2. กระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล พบว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและการบริการด้านต่างๆ และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม แต่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นยิ่งได้ ได้แก่ การเพิ่มการแนะแนวการเรียนในภาพรวมทั้งหลักสูตรในช่วงการปฐมนิเทศ การแจ้งคะแนนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียน เป็นต้น

3. ผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล พบว่า นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตรฯ ให้ความคิดเห็นว่าตนเอง สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ ทั้งในขณะเรียนและหลังสำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ประเมินว่าตนเองมีคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

4. แนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า หลักสูตรนี้ควรเปิดสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลโดย

หลักสูตรปรับปรุงปี 2560 ควรปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่เกิน 36 หน่วยกิต ปรับแผนการศึกษาให้เหมาะสมตามความยากง่ายของชุดวิชา จัดให้มีการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง ปรับประมวลสาระชุดวิชาและสื่อการเรียนการสอนทางไกลให้มีประสิทธิภาพ และปรับเนื้อหาสาระชุดวิชาให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 และ Thailand 4.0 รวมทั้งการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ควรพัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ทั้งการอ่าน การเขียน การฟังและการพูด และเพิ่มความชำนาญลาดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Literacy) รวมทั้งควรกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนด้านความรู้ทางภาษาอังกฤษให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. อภิปรายผล

2.1 ผลการประเมินบริบทและปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตฯ

2.1.1 บริบท

หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตฯ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้บริหารการพยาบาลหรือมีความมุ่งหมายในการเป็นผู้บริหารการพยาบาลในอนาคต แต่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อปริญญาโทด้านการบริหารการพยาบาลแบบเต็มเวลา ซึ่งสอดคล้องกับปณิธานและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกล และสื่อการเรียนการสอนทางไกล เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาและเพิ่มพูนวิทยฐานะแก่ผู้ประกอบอาชีพ ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลา โดยไม่ต้องลาศึกษาต่อแบบเต็มเวลาเพื่อเข้าเรียนในห้องเรียนทุกวันตามรูปแบบการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาระบบปิดทั่วไป การศึกษาทางไกลช่วยเพิ่มทางเลือกในการกระจายโอกาส และยกระดับการศึกษาของพยาบาลวิชาชีพที่มีโอกาสจะก้าวสู่ระดับผู้บริหารการพยาบาลทั้งในระดับสถานบริการสุขภาพในระดับต่างๆ และสถาบันการศึกษาทางการพยาบาล โดยเฉพาะในปัจจุบันจากสภาพการณ์การขาดแคลนพยาบาลทำให้พยาบาลมีความยากลำบากในการลาศึกษาต่อแบบเต็มเวลา ผู้เรียนในหลักสูตรนี้จึงสามารถพัฒนาตนเองร่วมกับการปฏิบัติงานตามปกติ ทำให้ระบบบริการการพยาบาลไม่ต้องสูญเสียอัตรากำลังในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ช่วยสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

การศึกษาทางไกลได้รับการยอมรับในการจัดการศึกษาพยาบาลในหลายประเทศ ได้แก่ การเรียนทางออนไลน์ และการเรียนแบบไฮบริดจ์ที่ผสมผสานการเรียนออนไลน์ร่วมกับการเรียนแบบชั้นเรียน รวมทั้งหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารทางการพยาบาล ผู้บริหารทางการพยาบาลควรเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ที่มีจริยธรรม มีความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถ

ในการนำองค์กร เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ใจกว้างรับสิ่งใหม่ๆ มีทักษะการสร้างสัมพันธภาพ และทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง (Sutto et al., 2008) การพัฒนาทักษะทางคลินิก ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและทฤษฎีการดูแลสุขภาพ ภาวะผู้นำทางจริยธรรม การวิจัยและการนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ (Aduddell, & Dorman, 2010) การศึกษาทางไกลจึงมีความเหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพการพยาบาลและผู้บริหารการพยาบาล ช่วยลดปัญหาในด้านเวลาและระยะทางในการมาเรียน (Gyrko, & Ullmann, 2012)

2.1.2 ปัจจัยเบื้องต้น

ปัจจัยเบื้องต้น พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงสุดในส่วนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ รองลงมาคือส่วนเนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล และคุณสมบัติของผู้เรียน ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น อธิบายได้ว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงมาจากหลักสูตรเดิม พ.ศ. 2552 เพื่อให้สอดคล้องประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2555 ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 หลักสูตรนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาโททั้ง 5 ด้าน โดยมีหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และองค์ประกอบอื่นๆ เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2555 ซึ่งสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์มีระบบและกลไกในการจัดการศึกษาของหลักสูตรให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรด้านต่างๆ และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เมื่อพิจารณาคุณวุฒิและผลงานของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ พบว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2555 โดยอาจารย์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการในระดับรองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซึ่งข้อมูลจากการศึกษานี้สนับสนุนว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งอาจารย์มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ (Carless, 2015)

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาในหลักสูตรนี้ยังมีจุดอ่อนในด้านประมวลสาระชุดวิชาที่มีเนื้อหาสาระมาก และมีความซ้ำซ้อนกับชุดวิชาอื่น ด้วยจากอัตรากำลังของอาจารย์ที่มีจำนวนจำกัด

ประกอบกับอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุมากใกล้เกษียณราชการ จึงยังไม่สามารถดำเนินการผลิตและปรับปรุงประมวลสาระชุดวิชาให้มีความทันสมัย การเรียนการสอนในปัจจุบันหลายชุดวิชาได้นำประมวลสาระจากชุดวิชาเดิมมาใช้ประกอบการสอน และเพิ่มเติมเนื้อหาที่สำคัญและทันสมัยในการสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม และการเรียนบนระบบอีเลิร์นนิ่ง นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าจึงต้องการให้มีการเรียนการสอนบนระบบอีเลิร์นนิ่งทุกชุดวิชา และต้องการให้อาจารย์มีปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้นในระบบอีเลิร์นนิ่ง เนื่องจากผู้เรียนสามารถเปิดคลิปการสอนและดูซ้ำๆ ได้ สามารถเรียนด้วยตนเองได้ตามอัธยาศัยทุกที่ทุกเวลาตามที่ตนเองสะดวก การปฏิสัมพันธ์บนอีเลิร์นนิ่งยังช่วยให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งความรู้ใหม่ที่สืบค้นได้และประสบการณ์ที่แต่ละคนมีแตกต่างกัน ช่วยเสริมสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน ด้วยจากผู้เรียนสามารถเข้าเรียนในระบบอีเลิร์นนิ่งได้ตลอดเวลา และต้องการให้อาจารย์ผู้สอนตรวจคำตอบและให้ความคิดเห็นกลับอย่างรวดเร็ว การเรียนการสอนบนระบบอีเลิร์นนิ่งจึงเป็นการกระตุ้นให้อาจารย์ผู้สอนมีความตื่นตัวในการโต้ตอบกับนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในระบบได้ตลอดเวลาซึ่งแตกต่างจากระบบการสอนแบบเดิม ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนต้องพัฒนาสิ่งนี้ต่อไปควบคู่กับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยในการออกแบบระบบอีเลิร์นนิ่งให้มีประสิทธิภาพและลดภาระงานอื่นที่ไม่จำเป็นของผู้สอนในจุดที่ระบบอีเลิร์นนิ่งยังไม่เอื้ออำนวย ได้แก่ การประเมินผลและการแจ้งผลคะแนน เป็นต้น นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนบนระบบอีเลิร์นนิ่ง ควบคู่กับการสัมมนาแบบเผชิญหน้า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คุมโรว์ (Kumrow, 2007) ที่พบว่า นักศึกษาที่เรียนแบบไฮบริดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนในชั้นเรียนอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการสัมมนาแบบเผชิญหน้าจะช่วยทำให้นักศึกษามีสัมพันธภาพกับเพื่อนและครูผู้สอน และการเรียนบนระบบอีเลิร์นนิ่งมีความยืดหยุ่นในการบริหารเวลาเรียนด้วยตนเองได้

การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าเรียนด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษและการใช้คอมพิวเตอร์ยังไม่ได้ระบุให้ชัดเจน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีนโยบายในการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาในทุกหลักสูตร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการเพิ่มระดับการแข่งขันของประเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชอยู่ระหว่างการพิจารณากำหนดระดับคะแนนภาษาอังกฤษของผู้สมัครเข้าศึกษา สำหรับความสามารถทางการใช้คอมพิวเตอร์ สามารถวัดและทดสอบได้ยาก สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์จึงพิจารณาจากหลักฐานการเข้าฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบกับการพิจารณาผู้สมัคร แต่ก็มีผู้สมัครหลายรายไม่มีหลักฐานการเข้าฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และอ้างว่ามีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี จึงเป็นการยากลำบากในการตรวจสอบ ด้วยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดการใช้วิธีการทดสอบภาษาอังกฤษและการใช้คอมพิวเตอร์จึงผิดหลักการของมหาวิทยาลัย

2.2 ผลการประเมินกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตฯ

การประเมินกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตฯ แขนงวิชาการ บริหารการพยาบาล พบว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษา และการบริการด้านต่างๆ และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม แต่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นยิ่งได้ ได้แก่ การเพิ่มการแนะแนวการเรียนในภาพรวมทั้งหลักสูตรในช่วงการปฐมนิเทศ การแจ้งคะแนนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียน เป็นต้น สามารถอธิบายได้ว่า สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ได้มีระบบและกลไกในการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรโดยมีระบบกลไก ดังนี้

1) อาจารย์ประจำหลักสูตร ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการกลุ่มผลิตและบริหารชุดวิชา ในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกกำหนดโครงสร้างเนื้อหาวิชา วางแผนการผลิตชุดวิชา ออกแบบกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล หรือแต่งตั้งเป็นคณะทำงานบริหารชุดวิชาซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและ/หรืออาจารย์ประจำสาขาวิชา ทำหน้าที่วางแผนการจัดการเรียนการสอน สอน จัดทำแผนกิจกรรมการศึกษา การจัดกิจกรรมการสัมมนาเสริม สัมมนา เข้ม การทำข้อสอบ และการประเมินผลชุดวิชา และรายงานต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานบริหารหลักสูตร โดยต้องนำเสนอผลการพิจารณาเพื่อขอรับการอนุมัติจาก คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา และสภาวิชาการ ตามลำดับต่อไป

2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทำหน้าที่บริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง โดยรายงานผลการใช้หลักสูตรรายภาคเรียนต่อมหาวิทยาลัย และรายงานผลการติดตาม บัณฑิตและผู้ใช้หลักสูตรรายปี ต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3) คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรฯ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก ดำเนินการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรฯ อย่างน้อยทุก 5 ปี ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสังคม บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและผู้เกี่ยวข้อง เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ที่เรียกว่า Council of the University Presidents Quality Assurance (CUPT QA) และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตรที่ใช้เกณฑ์ ASEAN University Network – Quality Assurance (AUN-QA) ซึ่งเน้นการพัฒนาไปสู่ Expected Learning Outcome (ELO) โดยนำเสนอผลการประเมินและปรับปรุง หลักสูตรฯ ต่อสภาวิชาการ สภามหาวิทยาลัย สภาการพยาบาล และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

บทบาทในการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นบทบาทร่วมของ คณะกรรมการประจำสาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีการประชุมร่วมกันเพื่อดำเนินการ

บริหารหลักสูตรของสาขาวิชาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตัวบ่งชี้ที่มหาวิทยาลัยกำหนด การบริหารจัดการหลักสูตรในช่วงปีที่ผ่านมามีความเหมาะสม และมีสิ่งที่ควรพัฒนาต่อไปในด้านการจัดการศึกษาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของ Council of the University Presidents of Thailand Quality Assurance (CUPT QA) ที่จะใช้แนวทางของ ASEAN University Network – Quality Assurance (AUN-QA) อันมีสาระหลักเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบ Outcome Based Education (OBE) ที่มุ่งสัมฤทธิ์ Expected Learning Outcome (ELO) และการประเมิน 7 ระดับที่มี world class เป็นระดับสูงสุด รวมทั้งการที่มหาวิทยาลัยจะนำเกณฑ์ Education Criteria for Performance Excellence (EdPEX) มาใช้ในการประกันคุณภาพระดับสถาบัน

ตามมุมมองของนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตรจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการหลักสูตรว่ามีความเหมาะสม และเสนอแนะให้อาจารย์แนะแนวทางการศึกษาและกำหนดตารางสอนและกิจกรรมต่างๆ ที่ชัดเจนในภาพรวมทั้งหลักสูตร เพื่อให้เขาจะสามารถบริหารจัดการเวลาและตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาไม่ได้คิดว่าการมีจำนวนอาจารย์จำกัดเป็นปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาและการสำเร็จการศึกษา ด้วยจากอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกท่านทุ่มเทและอุทิศตนในการทำงานทั้งวันเวลาราชการและวันหยุด แต่ก็มีผลกระทบทำให้อาจารย์มีเวลาทำงานวิจัยลดลง และไม่มีเวลาในการสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อก้าวสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น

2.3 ผลการประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตฯ

การประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตฯ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล พบว่า นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตรฯ ให้ความคิดเห็นว่าตนเอง สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ ทั้งในขณะเรียนและหลังสำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ประเมินว่าตนเองมีคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของพัทยา แก้วสาร และคณะ (2558) ที่ศึกษาติดตามมหาบัณฑิตหลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2556 พบว่า มหาบัณฑิตมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับดี และผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของพัทยา แก้วสาร และคณะ (2558) ที่พบว่ามีความพึงพอใจในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี มีลักษณะการจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนต่อการศึกษาระบบการศึกษาทางไกล ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ดีมาก

นอกจากนี้นักศึกษาและศิษย์เก่าประเมินว่าตนเองมีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการพยาบาล ผู้ร่วมทีมสุขภาพและผู้ให้บริการอยู่ในระดับสูงสุด ($M=4.89$, $SD=0.33$) อธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามที่ชุดวิชาและหลักสูตรกำหนดเป็นหลัก และการกำหนดงานที่มอบหมายได้มุ่งเน้นให้นักศึกษานำปัญหาในหน่วยงานมาดำเนินการแก้ปัญหาโดยประยุกต์ความรู้จากชุดวิชาและบูรณาการความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่นักศึกษาได้มาปฏิบัติงานจริงในงานที่ทำอยู่ นักศึกษาจึงรับรู้ว่าการเรียนในหลักสูตรนี้ทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการคิดวิเคราะห์และสามารถนำความรู้จากการเรียนมาใช้ในการปฏิบัติงานปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพได้จริง ช่วยให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลมากขึ้น ได้พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ การสร้างความมีส่วนร่วมและสัมพันธ์ภาพกับผู้ร่วมงาน ทั้งบุคลากรทางการพยาบาล และผู้ร่วมทีมสุขภาพ เพื่อให้ผู้ให้บริการได้รับบริการพยาบาลที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น นักศึกษาและศิษย์เก่าจึงประเมินตนเองว่าทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการพยาบาล ผู้ร่วมทีมสุขภาพและผู้ให้บริการอยู่ในระดับสูงสุด และการเรียนในระบบทางไกลเน้นการสืบค้นความรู้ข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ตร่วมด้วย และจำเป็นต้องทำรายงานและนำเสนอทางสไลด์ นักศึกษาจึงรับรู้ว่าจะตนเองได้พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการศึกษาคำนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญทิพย์ สิริธรรังศรี และสมใจ พุทธาพิทักษ์ผล (2559) ที่พบว่า มหาวิทยาลัยหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีคุณลักษณะและอัตลักษณ์ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รอบรู้และมีประสบการณ์ คิดเป็นแก้ไขปัญหาได้ รับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร และสังคม มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเรียนรู้ตลอดชีวิต

แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าประเมินว่าสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการพยาบาลอย่างสร้างสรรค์ และมีความรู้ทางวิชาการที่ทันสมัยในการบริหารการพยาบาลอย่างลึกซึ้ง อยู่ในระดับต่ำสุด ($M=4.56$, $SD=0.53$ และ 0.73 ตามลำดับ) ด้วยจากนักศึกษายังรู้สึกว่ายังมีปัญหาที่ยากและซับซ้อนและตนเองยังมีขีดความสามารถจำกัดในการแก้ไขปัญหาที่นั้น ซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาในส่วนนี้ต่อไป

2.4 ผลการประเมินแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตฯ

ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีแนวโน้มที่ดีในการเปิดสอนหลักสูตรนี้ในอนาคตอย่างน้อย 5 ปี ซึ่งผู้เข้าสนทนากลุ่มเห็นความสำคัญของการเตรียมผู้บริหารการพยาบาลให้มีความพร้อมก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง มีสมรรถนะการเป็นผู้นำ มีทักษะในการตัดสินใจ การทำงานเป็นทีมร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพและ

เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และทักษะที่จำเป็นอื่นๆ สามารถอธิบายได้ว่าจากปัญหาการขาดแคลนพยาบาลในประเทศไทยส่งผลให้พยาบาลส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อแบบเต็มเวลา การศึกษาดัวยระบบการศึกษาทางไกลจึงสอดคล้องกับความต้องการของพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการพัฒนาตนเองโดยการลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโท แต่มีข้อจำกัดในการลาศึกษาต่อแบบเต็มเวลา ประกอบกับฝ่ายการพยาบาลหลายแห่งได้กำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารการพยาบาลจำเป็นต้องมีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นอย่างต่ำ สาขาวิชาพยาบาลศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ควรจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ต่อไป โดยปรับปรุงหลักสูตร ปี 2560 ให้มีความทันสมัยและมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการบริหารทางการพยาบาล มีความรู้ที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ในงานได้จริง รวมทั้งการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และ Thailand 4.0

แนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง ปี 2560 ควรมุ่งเน้นการส่งเสริมจุดแข็งของหลักสูตรฯ เดิม และแก้ไขจุดอ่อนของหลักสูตร โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ของการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม และผู้ใช้บัณฑิต เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันและอนาคต จำเป็นต้องมีระบบและกลไกในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพอย่างเป็นระบบ เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และระบบการประกันคุณภาพภายในของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ระดับหลักสูตรที่น่าระบบ CUPT QA มาใช้โดยใช้เกณฑ์ ASEAN University Network – Quality Assurance (AUN-QA) ที่มุ่งเน้น การจัดการศึกษาที่เน้นผลการเรียนรู้ (Outcome Based Education) การปรับปรุงหลักสูตรตามแนวคิดดังกล่าว จำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ นำสิ่งที่เป็นจุดแข็งของหลักสูตรฯ มาสร้างเสริมเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตร และแก้ไขจุดอ่อนของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวัง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2558; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, 2554)

หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง ปี 2560 จำเป็นต้องกำหนดผลการเรียนรู้ให้ชัดเจน การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนอกจากจะต้องสอดคล้องตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาและสภาการพยาบาลแล้ว ยังจำเป็นต้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรเป็นสังคมเมือง ทำให้คนต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่มีมลภาวะและความเสี่ยงรอบด้าน การก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง การเรียกร้องสิทธิของผู้ป่วยและความคาดหวังคุณภาพจากการบริการสุขภาพมีมากขึ้น นโยบายของระบบบริการสุขภาพที่เน้นความมีประสิทธิภาพ ความทั่วถึง และการบริการเชิงรุกในการสร้างเสริมสังคมสุข

ภาวะ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในยุคศตวรรษที่ 21 และนโยบาย Thailand 4.0 ที่ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม มีเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นภาคบริการมากขึ้น จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารการพยาบาลต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำการวิจัย สร้างสรรค์นวัตกรรมในการบริหารจัดการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพ และคุณภาพการบริการพยาบาลให้ดียิ่งขึ้น

ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรวางแผนการศึกษาความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียน นับตั้งแต่วันปฐมนิเทศหลักสูตร มีการจัดตารางการเรียนการสอน และสถานที่ในการจัดสัมมนาแบบยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความสะดวกและความต้องการของนักศึกษาเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับต่อผู้สอนทั้งในขณะเรียน และหลังสิ้นสุดการเรียน โดยสามารถประเมินผู้สอนได้หลายช่องทาง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนแต่ละชุดวิชาในภาคการศึกษาต่อไป การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้เป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ในการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ การประเมินสิ่งที่เรียนรู้ในขณะเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับนี้จะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละรายได้ประเมินตนเองและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองในเชิงลึกได้ (Carless, 2015) และช่วยสะท้อนถึงความสำคัญของการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีสมรรถนะในการเป็นผู้สอนในระบบการศึกษาทางไกล เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการเป็นพี่เลี้ยง (mentor) ผู้สนับสนุนให้กำลังใจ (supporter) ผู้ให้คำปรึกษา (counselor) ผู้เอื้ออำนวย (facilitator) ผู้ชี้แนะ และผู้สอน (coach) เป็นต้น โดยวิธีการแบบเผชิญหน้าและผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง ปี 2560 จำเป็นต้องกำหนดผลการเรียนรู้ให้ชัดเจน ได้แก่ การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการบริหารทางการพยาบาล มีความรู้ที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ในงานได้จริง รวมทั้งการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และ Thailand 4.0 ควรปรับปรุงการจัดฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ.2560 ที่กำหนดให้มีภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยกำหนดให้ระยะเวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง ต่อ 1 หน่วยกิตต่อภาคการศึกษาปกติ โดยให้มีการฝึกปฏิบัติการบริหารองค์การทางสุขภาพ และการพยาบาลในสถานบริการสาธารณสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ที่ได้ผ่านการรับรองคุณภาพสถานพยาบาลจากสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) และ/หรือสถาบันการศึกษา

พยาบาลที่ผ่านการรับรองจากสภาการพยาบาล และผ่านเกณฑ์การพิจารณาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในหน่วยงานของโรงพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโคลาโคและคณะ (Colaço, et.al., 2012) ที่จัดการศึกษาภาคปฏิบัติด้านการบริหารและการจัดการด้านการพยาบาลและสุขภาพในหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศบราซิล เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะการบริหารการพยาบาล ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ จริยธรรม นโยบาย และการดูแลบุคคล โดยให้มีการติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าพยาบาลและเยี่ยมชมการจัดบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานตามแนวนอน โดยพบว่าผู้เรียนมีประสบการณ์ในการออกแบบการบริหารบุคลากรทางการพยาบาล การจัดการวัสดุอุปกรณ์ การบันทึกการพยาบาลภายใต้มุมมองของการจัดระบบการพยาบาล มีความเข้าใจบทบาทของพยาบาลในองค์กร การประสานงาน การวางแผนการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการพยาบาล โครงสร้างทางกายภาพของภาคและบริบทขององค์กร เพื่อความเป็นเลิศในการดูแลในบริบทของโรงพยาบาล

การจัดหลักสูตรการบริหารทางการพยาบาลในอนาคต ผู้บริหารหลักสูตรควรเข้าใจความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มวัยหรือเจเนอเรชัน (generation) ซึ่งจากการศึกษาของเจสสิก้าและโจแอนนา (Jessica, & Joanna, 2009) ในพยาบาลที่เป็นรุ่นเจนเนอเรชันวาย พบว่า ผู้ที่อยู่ในเจนเนอเรชันวายให้ความสนใจในการทำงานเป็นทีม ต้องการความชื่นชม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยให้ความสนใจความมั่นคงขององค์กรน้อยกว่าคนรุ่นเจนเนอเรชันที่ผ่านมา การพัฒนาคนในรุ่นนี้ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในคลินิกจึงต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการพัฒนา และการลดความขัดแย้งในบทบาทที่อาจเกิดขึ้น ผู้จัดการหอผู้ป่วย ควรปฐมนิเทศอย่างเป็นระบบ และจัดให้มีพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์เป็นแบบอย่าง สอนงาน ฝึกทักษะที่จำเป็น และให้คำปรึกษาในงาน การใช้วิธีการ 360 องศาภายในองค์กร เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้พยาบาลจบใหม่สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

การปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง ปี 2560 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และ Thailand 4.0 เนื่องจากสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้บริหารการพยาบาลในอนาคต และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาค้นคว้าในระดับบัณฑิตศึกษา และเป็นคุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการบริหารการพยาบาล (บุญทิพย์ สิริธรรังศรี และ สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล, 2559) เนื่องจาก สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มีแผนการพัฒนาสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และดิจิทัล นวัตกรรมตั้งแต่การรับสมัครนักศึกษา โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาที่สนใจสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรแนบหลักฐานที่แสดงความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ต่างๆ การจัดกิจกรรมการปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการแก่นักศึกษาใหม่ทุกคน การสอนการใช้ซอฟต์แวร์ต่างๆ ในระหว่างการเรียนการสอน และการสนับสนุนให้นักศึกษาเรียนรู้ เข้าถึงสารสนเทศ

อย่างมีประสิทธิภาพ และมีจริยธรรมในการนำข้อมูลไปใช้ สามารถสืบค้นความรู้จากฐานข้อมูลต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้ รวมทั้ง public search engine ที่เชื่อถือได้ ตลอดจนการเผยแพร่และนำเสนอ ผลงาน ความสำคัญของการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับการศึกษาของจอร์จ คาเซอร์ บาบิงตัน และเคล (Gerard, Kazer, Babington, & Quell, 2014) ที่สนับสนุนว่าพยาบาลในระดับปริญญาโท ควรมีความสามารถในการพัฒนาและจัดการระบบบริการสุขภาพที่รับผิดชอบ โดยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ การมีสัมพันธภาพที่ดีในทีมสหสาขาวิชาชีพ และการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญในงาน สถาบันการศึกษาพยาบาลควรสร้างพันธมิตรทางคลินิก (clinical partnerships) และสร้างเสริมพลังอำนาจแก่ผู้เรียนในการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญ และทักษะการเป็นผู้นำ เพื่อพัฒนาการบริการพยาบาลที่จะส่งเสริมการเกิดผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ดี และสามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบบริการสุขภาพยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งหลักสูตรพยาบาลในระดับบัณฑิตศึกษา ควรตรวจสอบถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บริการ ระบบบริการสุขภาพ และผู้สำเร็จการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหาร การพยาบาล สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในการวิเคราะห์สิ่งที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยสอดคล้องกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สภาการพยาบาล นโยบายของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต

3.2 ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป กลุ่มตัวอย่างในศึกษาครั้งนี้ ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจและสามารถเดินทางมาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ ซึ่งส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างอาจมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน จึงอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่หลากหลาย และไม่ครอบคลุมปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่ ภูมิลำเนาอื่น การศึกษาในครั้งต่อไป จึงควรสุ่มตัวอย่างแทนการคัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อลดโอกาสเกิด ความอคติในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

บรรณานุกรม

- พิชิต ฤทธิจรรย์. (2558). การประเมินโครงการฝึกอบรม: แนวคิด รูปแบบ และกระบวนการประเมิน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 10(1), 13-28.
- พัทธา แก้วสาร เรณุการ์ ทองคำรอด และสมัจฉรา มานะชีวกุล. (2558). *การศึกษาระบบทางไกล หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลกับมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษบัณฑิตพยาบาล. รายงานการศึกษาติดตามมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- บุญทิพย์ สิริธรรังศรี และสมใจ พุทธาพิทักษ์ผล. (2559). *คุณลักษณะและอัตลักษณ์ของมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. รายงานการวิจัยสาขาวิชา พยาบาลศาสตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิบัณฑิตศึกษา สาขา พยาบาลศาสตร พ.ศ.2560.* สืบค้นจาก <http://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer/viewer.php>
- วาสนา นัยพัฒน์. (2553). *การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.*
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2554). หน่วยที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร. ใน บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (บรรณาธิการ) *เอกสารการสอนชุดวิชาการประเมินหลักสูตร เล่มที่ 1* (หน้าที่ 2-1- 2-29). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริชัย กาญจนวະสี. (2558). *การประเมินหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ.* สืบค้นจาก <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/scan1.pdf>.
- สาขาวิชาพยาบาลศาสตร. (2555). *หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการ พยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สุภาพร ตรีนภา. (2554). *รายงานวิจัยการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการ ประกันภัยและการบริหารความเสี่ยง พ.ศ.2552. กรุงเทพมหานคร: คณะสถิติประยุกต์ สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดม ศึกษาฉบับปีการศึกษา 2557.* สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/bhes/DATA%20BHES2558/upload%20file%20IQA/iqa%20manual2557.pdf>

- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2550). *หลักสูตรและการเรียนการสอนอุดมศึกษา: พาราไดม์และวิธีปฏิบัติ*.
Curriculum and instruction in higher education: paradigm and practice.
 กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส เจริญ การพิมพ์ จำกัด.
- Aduddell, K.A., & Dorman, G.E. (2010). The development of the next generation of nurse leaders. *Journal of Nursing Education*, 49(3), 168-171.
- American Organization of Nurse Executives (2015). *Nurse manager leadership partnership*. Retrieved from <http://www.aone.org/resources/nurse-managerleadership-partnership>.
- Avery, M.D., Cohen, B.A., & Walker, J.D. (2008). Evaluation of an online graduate nursing curriculum: examining standards of quality. *International Journal of Nursing Education Scholarship*, 5(1), 1-17.
- Canada Nurses Association. (2005). *Nursing leadership development in Canada*.
 Retrived from www.cna-aiic.ac
- Carles, D. (2015). Excellence in university assessment: Learning from award-winning practice. New York: Routledge.
- Colaço, A.D., de Jesus, B.H., Paz, B.P.D, Ardigo, F.H., Luís, J., Guedes dos Santos, G.D., Soder, R.M., & Erdmann, A.L. (2012). Supervised training of administration and management in nursing and health: Report of an academic experience. *Rev enferm UFPE on line*, 6(10), 2596-2602.
- Cristi, D., Connie, B., Eva, B., Elizabeth, S., & Deborah, F. (2018). Flipping the objective structured clinical examination: A teaching innovation in graduate nursing education. *Nurse Educator*, 43(2), 83-86.
- Fairchild, R.M., Everly, M. , Bozarth, L., Bauer, R., Walters, L., Sample, M., & Anderson, L. (2013). A qualitative study of continuing education needs of rural nursing unit staff: The nurse administrator's perspective. *Nurse Education Today*, 33(4), 364-369.
- Gerard, S.O., Kazer, M.W., Babington, L., & Quell, T.T. (2014). Past, present, and future trends of Master's education in nursing. *Journal of Professional Nursing*, 30(4), 326-332.
- Gilmartin, M. J. (2014). Variations in clinical nurse leaders' confidence with performing the core role functions. *Journal of Professional Nursing*, 30(4), 307- 316.

- Gyurko, C., & Ullmann, J. (2012). Using online technology to enhance educational mobility. *Online Journal of Nursing Informatics*, 16(1), Available at <http://ojni.org/issues/?p=1270>
- Jaffer, M.Q. (2013). Model of preceptorship: An effective clinical approach for nurses. *i-manager's Journal on Nursing*, 3(2), 1-6.
- Jennings, B.M., Scalzi, C.C., Rodgers, J.D., & Keane, A. (2007). Differentiating nursing leadership and management competencies. *Nursing Outlook*, 55(4), 169-175.
- Jeon, S.H., Park, M., Choi, K., & Kim, M.K. (2018). An ethical leadership program for nursing unit managers. *Nurse Education Today*, 62, 30-35.
- Jessica, L.Y.M., & Joanna, C. (2009). What nursing managers need to know: Role transition for newly qualified nurses in Singapore. *Singapore Nursing Journal*, 36(20), 28-34.
- Jones, T.L. (2016). Outcome measurement in nursing: imperatives, ideals, history, and challenges. *The Online Journal of Issues in Nursing*, 21(2), 1.
- Judkins, S., Arris, L., & Keener, E. (2005). Program evaluation in graduate nursing education: hardiness as a predictor of success among nursing administration students. *Journal of Professional Nursing*, 21(5), 314-321.
- Kavgaoğlu, D. & Alci, B. (2016). Application of context input process and product model in curriculum evaluation: Case Study of a call centre. *Educational Research and Reviews*, 11(17), 1659-1669.
- Kowalewski, S. & Michalik, C.J. (2015). The important of an advanced degree for nurses in health care. *Business Education & Accreditation*, 7(1), 33-41.
- Kumm, S., & Laverentz, D.M. (2017). Concept-based curriculum evaluation: 5-year process. *Teaching and Learning in Nursing*. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.teln.2017.06.004>
- Kumrow, D.E. (2007). Evidence-based strategies of graduate students to achieve success in a hybrid web-based course. *Journal of Nursing Education*, 46(3), 140-145.
- Leong, Y.M.J., & Crossman, J. (2009). What nursing managers need to know: Role transition for newly qualified nurses in Singapore. *Singapore Nursing Journal*, 36(2), 28-34.

- Lewallen, L.P. (2015). Practical strategies for nursing education program evaluation. *Journal of Professional Nursing*, 31(2), 133-140.
- Lippe, M., & Carter, P. (2018). Using the CIPP model to assess nursing education program quality and merit. *Teaching and Learning in Nursing*, 13, 9-13.
- Meeker, P.B., & Byers, J.F. (2003). Data-driven graduate curriculum redesign: A case study. *Journal of Nursing Education*, 42(4), 186-188.
- Meneses, A.S. & Sanna, M.C. (2015). Research methods used in the production of knowledge on nursing administration. *Rev. Eletr. Enf. [Internet]*, 17(4). Retrieved from: <http://dx.doi.org/10.5216/ree.v17i4.34638>.
- Neu, L. (2017). *Leadership development for the formal nurse leader* (Doctoral Dissertation). Available from Walden Dissertation and Doctoral Studies. Retrieved from <http://scholarworks.waldenu.edu/dissertations/4085/>
- Schiro, M.S. (2013). Scholar academic ideology. In M. Schiro *Curriculum theory: conflicting visions and enduring concerns* (2nd ed.), pp. 15–55. Thousand Oaks, CA: Sage Publications Inc
- Sherman, R.O. (2008). Factor influencing organizational participation in the clinical nurse leader project. *Nursing Economic\$,* 28(4), 242-249.
- Sutto, N.B., Knoell, M.D., Karin Zucker, K., Finstuen, K., & Mangelsdorff, A.D. (2008). Executive Competencies of Nurses in the Veterans Health' Administration. *Military Medicine*, 173(1), 47-53.
- Thijs, A., & van den Akker, J. (Ed.). (2009). *Curriculum in development*. Enschede. Netherlands: Netherlands Institute for Curriculum Development (SLO).
- Stufflebeam, D. L. (1971). The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability. *Journal of Research and Development in Education*, 5(1), 19-25.
- Stufflebeam, D.L. (2003). *The CIPP model for evaluation*. Paper presented at the 2003 annual conference of the Oregon Program Evaluators Network, Portland, Oregon. Retrieved from <https://www.scribd.com/document/58435354/The-Cipp-Model-for-Evaluation-by-Daniel-l-Stufflebeam>.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน
1. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทิพย์ สิริจรังศรี	อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการบัณฑิตศึกษาศาखाวิชา พยาบาลศาสตร์ มสธ. อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วาริณี เอี่ยมสวัสดิกุล	อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีนวล สติติวิทยานันท์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มสธ. อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

ภาคผนวก ข

เอกสารชี้แจงโครงการวิจัยผู้เข้าร่วมการวิจัย

เอกสารชี้แจงโครงการวิจัยผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet)

ชื่อโครงการวิจัย การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รายชื่อคณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เปรมฤทัย น้อยหมั่นไวย	หัวหน้าโครงการวิจัย
รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล	ผู้วิจัย
อาจารย์ ดร. เรณูการ์ ทองคำรอด	ผู้วิจัยและเลขานุการ
นางธัญลักษณ์ ครรชิตานุรักษ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

สถานที่ทำงานคณะผู้วิจัย

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
เบอร์โทรศัพท์ 02-5048036

ผู้สนับสนุนทุนการวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ความเป็นมา

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลในระบบการศึกษาทางไกลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรทุก ๆ 5 ปี ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันเป็นการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งได้รับความเห็นชอบหลักสูตรจากสภาการพยาบาลเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2555 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตรเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556 และจะครบรอบการประเมินหลักสูตรในปี พ.ศ. 2560

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จึงดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบทและปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อประเมินกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. เพื่อประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ในการใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
4. เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หลังจากท่านให้ความยินยอมที่จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะขอให้ท่านลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตร และเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ที่มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการพยาบาล คณะกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนทั้งภายในและภายนอก บุคลากรสายสนับสนุน นักศึกษาและศิษย์เก่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล หรือผู้บังคับบัญชาของศิษย์เก่า เพื่อให้ผู้ที่ประชุมให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและอภิปรายในประเด็นต่างๆ อาทิ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาชุดวิชา สื่อการศึกษาทางไกล สถานที่และอุปกรณ์ คุณสมบัติของ

ผู้เรียน คุณสมบัติของอาจารย์ คุณสมบัติของทีมงานสนับสนุน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลหลักสูตร การบริหารหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ และการนำความรู้ในหลักสูตรไปปฏิบัติ ความต้องการและคุณสมบัติของมหาบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรในอนาคต และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าว

การสนทนากลุ่มแต่ละครั้ง หัวหน้าโครงการวิจัยมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินการสนทนา ชี้แจงความเป็นมาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม และขออนุญาตบันทึกข้อมูลโดยการบันทึกเทป โดยคณะผู้วิจัยเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จัดบันทึกและสังเกตแบบมีส่วนร่วม ภายหลังการสนทนากลุ่มย่อยคณะผู้วิจัยทำการถอดเทปการสนทนากลุ่มออกมาเป็นบทสนทนา และรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

หากท่านรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียด กับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ โดยจะไม่มีผลต่อการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

ท่านจะไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากการเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ แต่ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ค่าใช้จ่ายของท่านในการเข้าร่วมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

ค่าตอบแทนสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี)

ท่านจะไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนจากการเข้าร่วมในการวิจัย แต่ท่านจะได้รับค่าเดินทางตามระเบียบการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การเข้าร่วมการวิจัยโดยความสมัครใจและสิทธิ์ในการถอนตัวออกจากโครงการวิจัย

ท่านมีสิทธิ์ในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับข่มขู่ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษาแล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา การขอถอนตัวออกจากโครงการวิจัยจะไม่มีผลต่อท่านแต่อย่างใด

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลที่สามารถนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ ชื่อและที่อยู่ของท่านจะต้องได้รับการปกปิดอยู่เสมอ

กรณีที่ท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

หากท่านมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวกับการวิจัย ท่านสามารถติดต่อไปยังผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร 02-5048036 มือถือ 087-5984-978 ได้ตลอดเวลา

กรณีที่ท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารชี้แจงโครงการวิจัย

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารชี้แจงโครงการวิจัยผู้เข้าร่วมการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ หรือคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร 02-5048036 ในเวลาราชการ

ขอขอบคุณในการร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

.....

ภาคผนวก ค
ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent Form)

โครงการวิจัยเรื่อง: การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วันที่ให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมให้ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และมีความเข้าใจดีแล้ว
2. ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ
3. ข้าพเจ้ามีสิทธิ์ที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้โดยสมัครใจ และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนั้นไม่มีผลกระทบที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป
4. ผู้วิจัยรับรองว่าข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม การเปิดเผยข้อมูลของตัวข้าพเจ้าต้องได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้าแล้วจะกระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น
5. ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม
(.....)

ลงนาม.....พยาน
(.....)

ลงนาม.....ผู้ทำวิจัย
(.....)

ภาคผนวก ง
แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

แนวคำถามในการสนทนากลุ่มสำหรับกลุ่มนักศึกษาและศิษย์เก่า

แนวคำถามหลัก

1. รายละเอียดในหลักสูตรส่วนใดบ้างที่ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างไร
2. การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรควรปรับปรุงอย่างไร
3. ความรู้อะไรในหลักสูตรที่ท่านสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้มากที่สุด

คำถามอื่นๆ

1. เนื้อหาชุดวิชาใดบ้างที่ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างไร
2. นักศึกษาต้องการให้หลักสูตรฯ สอนอะไรเพิ่มเติม
3. เมื่อมาเรียน มสธ. ท่านคาดหวังจะได้อะไรจากการเรียน เพราะเหตุใดจึงมาเรียนการบริหารการพยาบาล ที่มสธ.
4. ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการลำดับชุดวิชาในหลักสูตร หลักสูตรควรลำดับชุดวิชาอย่างไรเพื่อสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
5. การใช้สื่อการสอนทางไกลในหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้นควรทำอย่างไร
6. ระหว่างการเรียนท่านต้องการความช่วยเหลืออย่างไร
7. ท่านได้ขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ (Academic Advisor) หรือไม่ อย่างไร
8. การทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (Thesis Advisor/ Independent Advisor) เป็นอย่างไร ทั้งด้านการติดต่อกับอาจารย์ และการสนับสนุนช่วยเหลือจากอาจารย์
9. ชุดวิชาวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระควรจัดการสอนอย่างไรเพื่อให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาภายใน 2-3 ปี
10. กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ควรปรับปรุงรูปแบบอย่างไร
11. การวัดและการประเมินผลชุดวิชาเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
12. ท่านคิดว่าอะไรคือปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จ
13. ท่านคิดว่าอะไรเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของท่านที่ทำให้ท่านสำเร็จการศึกษาช้ากว่าที่ท่านตั้งเป้าหมายไว้
14. ท่านมีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้างไหมหลังจากเรียนที่ มสธ. ท่านเริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงนั้นตั้งแต่เมื่อไหร่
15. ความรู้อะไรในหลักสูตรที่ท่านสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้มากที่สุด
16. ท่านคิดว่าผู้ที่จบหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลมีความโดดเด่นที่ แตกต่างจากผู้ที่จบปริญญาโทจากสถาบันอื่นๆ อย่างไร

ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มสำหรับกลุ่มนักศึกษาใหม่

แนวคำถามหลัก

1. เพราะเหตุใดจึงมาเรียนการบริหารการพยาบาล มสธ.
2. เมื่อมาเรียน มสธ. คาดหวังจะได้อะไรบ้างจากการเรียนที่ มสธ
3. เมื่อเข้ามารับการปฐมนิเทศแล้ว นักศึกษาคิดว่าจะต้องเตรียมตัวเรียนอย่างไร
4. นักศึกษาต้องการให้การปฐมนิเทศเพิ่มเติมการให้ข้อมูลอะไร หรือเพิ่มเติมการบริการอะไรบ้าง

คำถามอื่นๆ

1. นักศึกษาต้องการความช่วยเหลือในระหว่างเรียนอย่างไรบ้าง
2. ท่านคาดหวังรูปแบบการเรียนการสอนทางไกลอย่างไร
3. นักศึกษาคาดหวังความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ (Academic Advisor) ให้
อาจารย์ช่วยเหลืออย่างไร
4. นักศึกษาคาดหวังความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ (Thesis Advisor) อย่างไร
5. นักศึกษาคิดว่าอะไรคือปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จ
6. นักศึกษาคิดว่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของท่านมีอะไรบ้าง และควรได้รับการแก้ไขอย่างไร
7. นักศึกษาท่านคิดว่าผู้ที่จบหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการ
พยาบาลมีความโดดเด่นที่แตกต่างจากผู้ที่ยังปริญญาโทจากสถาบันอื่นๆ อย่างไร

แนวคำถามในการสนทนากลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใช้บัณฑิต

อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง

คำถามหลัก

1. รายละเอียดในหลักสูตรส่วนใดบ้างที่ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างไร
2. การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรควรปรับปรุงอย่างไร
3. ท่านคิดว่าอาจารย์ และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนควรปรับปรุงบทบาทและให้บริการอย่างไรเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักศึกษา

คำถามอื่นๆ

1. แนวโน้มใน 5 ปีข้างหน้าองค์กรต่างๆ ต้องการผู้บริหารการพยาบาลที่มีคุณสมบัติอย่างไร
2. หลักสูตรฯ ควรเน้นการพัฒนากลุ่มเป้าหมายใดเป็นสำคัญ
3. ท่านคิดว่าอะไรบ้างที่เป็นจุดแข็ง และจุดอ่อนของหลักสูตร
4. หลักสูตรควรเพิ่มเติมความรู้ในด้านใด เนื้อหาชุดวิชาใดบ้างที่ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างไร
5. ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการลำดับชุดวิชาในหลักสูตร หลักสูตรควรลำดับชุดวิชาอย่างไรเพื่อสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
6. ท่านคิดว่าหลักสูตรควรมีการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบการศึกษาทางไกลในภาคทฤษฎีอย่างไร
7. ท่านคิดว่าหลักสูตรฯ ควรจัดฝึกปฏิบัติด้านการบริหารการพยาบาลอย่างไร เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องคาดหวัง
8. ท่านคิดว่ามหาวิทยาลัยควรปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนและนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างไร เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักศึกษา
9. การฝึกปฏิบัติด้านการบริหารการพยาบาลควรมีรูปแบบอย่างไร
10. ท่านคิดเห็นอย่างไรในการนำระบบอีเลิร์นนิง (Moodle) และ MOOC ไปใช้ในการศึกษาทางไกลในหลักสูตรฯ การพัฒนาการฝึกปฏิบัติโดยใช้ระบบดังกล่าว ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร
11. หัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหรือการวิจัยด้านการบริหารการพยาบาลในอนาคตควรเป็นอย่างไร
12. ชุดวิชาวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระควรจัดการสอนอย่างไรเพื่อให้นักศึกษาจบภายใน 2-3 ปี
13. กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ควรปรับปรุงรูปแบบอย่างไร
14. การวัดและการประเมินผลชุดวิชาเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
15. ท่านคิดว่าอะไรคือปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จ
16. ท่านคิดว่าอะไรเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของท่านที่ทำให้ท่านสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเป้าหมายของท่าน
17. ท่านคิดว่าผู้ที่จบหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลมีความโดดเด่นที่แตกต่างจากผู้ที่ยังจบปริญญาโทจากสถาบันอื่นๆ อย่างไร

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร

**ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการ การวัดและประเมินผล และกระบวนการบริหารหลักสูตร
และคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มี 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงใน () และเติมคำในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. อายุ () 21-30 ปี () 31-40 ปี () 41-50 ปี () 51-60 ปี () 61 ปี ขึ้นไป
2. การศึกษา () 1. ปริญญาโท () 2. ปริญญาเอก () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
3. สถานภาพ/ตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. กรรมการสภาการพยาบาล
 - () 2. กรรมการสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ
 - () 3. กรรมการสมาคมพยาบาลสาธารณสุขไทยฯ
 - () 4. กรรมการสภามหาวิทยาลัย (โปรดระบุ ชื่อสถาบันการศึกษา).....
 - () 5. ผู้บริหารสถาบัน (โปรดระบุตำแหน่งและชื่อสถาบัน).....
 - () 6. ผู้บริหาร/กรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนง/สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
 - () 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับใด แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงใน ช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยมีเกณฑ์การตอบดังนี้

5 เหมาะสมมากที่สุด 4 เหมาะสมมาก 3 เหมาะสมปานกลาง 2 เหมาะสมน้อย 1 เหมาะสมน้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
1. ปรัชญาของหลักสูตร คณาจารย์สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความเชื่อว่าการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่จำเป็นและมีคุณค่าต่อสังคม ช่วยให้ประชาชนหรือผู้ใช้บริการได้รับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม สอดคล้องกับความต้องการและสามารถดำรงรักษาสุขภาพของตนเองไว้ได้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณและสังคมและดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมอย่างผาสุกในทุกช่วงวัยของชีวิตทั้งในภาวะปกติและเจ็บป่วย หรือหากต้องสิ้นชีวิตก็สามารถจากไปอย่างสงบสุขและสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การบริหารระบบบริการการพยาบาลเพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อดังกล่าวอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานวิชาชีพ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาผู้บริหารและผู้นำทางการพยาบาลในทุกระดับทั้งที่ปฏิบัติงานอยู่ในประเทศและต่างประเทศ ให้มีคุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพและของนักบริหาร มีความรู้ความสามารถ และทักษะบริหารการพยาบาลและบริหารระบบสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ครอบครัว ชุมชนและนโยบายด้านสุขภาพของประเทศหรือระดับสากล การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ทางด้านการบริหาร การพยาบาล และศาสตร์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนด้านการบริหารการพยาบาล ให้โอกาสทุกคนได้ศึกษาควบคู่ไปกับการปฏิบัติการกิจด้านการงานและครอบครัว โดยจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกล (distance education) ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ทั่วประเทศและในต่างประเทศ โดยใช้สื่อประสมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้ง online /offline โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต และ e-Learning อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยประสมประสานความรู้และประสบการณ์จากการทำงานด้านการพยาบาลและด้านการบริหาร มุ่งสร้างเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมในด้านการบริหารการพยาบาลในหน่วยงานสุขภาพทุกระดับ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวย ให้กำลังใจ เสริมพลังอำนาจ สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริม สนับสนุน ชี้แนะ ให้คำปรึกษา และเป็นแหล่งทรัพยากรบุคคล ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ประสบความสำเร็จ						

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
ดังนั้นหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล จึงมุ่งที่จะเตรียมผู้บริหารการพยาบาลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎี ศาสตร์ทางการบริหาร ศาสตร์ทางการพยาบาล และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารทางการพยาบาลที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและการบริหาร มีความสำนึกในหน้าที่และมีทักษะในการบริหารงานการพยาบาลในหน่วยงานสุขภาพทุกระดับทั้งในสถานพยาบาลและในชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้บังเกิดผลสูงสุดแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ดีต่อประชาชน รวมทั้งสามารถเป็นผู้นำทางการพยาบาลที่มีความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาแก่บุคลากรในทีมการพยาบาล เป็นผู้วิจัย นำผลการวิจัยไปใช้และสนับสนุนให้เกิดการวิจัยเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางการพยาบาลและเสนอเป็นนโยบายสุขภาพ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางด้านการบริหารการพยาบาลและด้านสุขภาพพัฒนาคุณภาพงานและวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ รวมทั้งสังคมโลก						
2. วัตถุประสงค์ ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีคุณสมบัติดังนี้						
2.1 มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถเป็นผู้ชี้้นำความถูกต้องและสื่อความคิดที่ตีตามให้กับสังคม และมีทักษะการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการบริหารการพยาบาล						
2.2 ความรอบรู้ในเนื้อหาสาระของศาสตร์ทางการบริหารการพยาบาล และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการบริหารการพยาบาล						
2.3 มีความสามารถบูรณาการศาสตร์ทางการบริหารการพยาบาล ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และหลักฐานเชิงประจักษ์ในการบริหารทางการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมาย						
2.4 มีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างแข็งขันและต่อเนื่อง						
2.5 มีภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการ และสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ รวมทั้งสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง						
2.6 สามารถทำการวิจัยหรือโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการพยาบาล ตลอดจนเผยแพร่ผลการวิจัยอย่างมีมาตรฐาน						
2.7 มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์รูปแบบ หรือวิธีแก้ไขปัญหาด้านการบริหารการพยาบาลที่ซับซ้อน						
2.8 มีทักษะในการทำงานเป็นทีมและการร่วมมือกับทีมสุขภาพและผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ						
3. โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 42 หน่วยกิต						

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
3.1 แผน ก : หมวดวิชาแกน 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต) หมวดวิชาเฉพาะ 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต) หมวดวิชาเลือก 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต) วิทยานิพนธ์ (12 หน่วยกิต) การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ (ไม่นับหน่วยกิต)						
3.1.1 หมวดวิชาแกน 2 ชุดวิชา (ชุดวิชา 51707 การวิจัยทางการพยาบาล สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ และชุดวิชา 51708 นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพ และการบริการ)						
3.1.2 หมวดวิชาเฉพาะ 2 ชุดวิชา (ชุดวิชา 51713 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาล และชุดวิชา 51709 การบริหารระบบบริการการพยาบาล)						
3.1.3 หมวดวิชาเลือก 1 ชุดวิชา (ชุดวิชา 51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล)						
3.1.4 วิทยานิพนธ์ (ชุดวิชา 51794)						
3.1.5 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ (ชุดวิชา 51796)						
3.2 แผน ข : หมวดวิชาแกน 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต) หมวดวิชาเฉพาะ 3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต) หมวดวิชาเลือก 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต) การศึกษาค้นคว้าอิสระ (6 หน่วยกิต) การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ (ไม่นับหน่วยกิต)						
3.2.1 หมวดวิชาแกน 2 ชุดวิชา (ชุดวิชา 51707 การวิจัยทางการพยาบาล สถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ และชุดวิชา 51708 นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพ และการบริการ)						
3.2.2 หมวดวิชาเฉพาะ 3 ชุดวิชา (ชุดวิชา 51713 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาล ชุดวิชา 51709 การบริหารระบบบริการการพยาบาล และชุดวิชา 51711 การจัดการคุณภาพการพยาบาล)						
3.2.3 หมวดวิชาเลือก 1 ชุดวิชา (ชุดวิชา 51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล)						
3.2.4 การศึกษาค้นคว้าอิสระ (ชุดวิชา 51795)						
3.2.5 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ (ชุดวิชา 51796)						
4. คำอธิบายชุดวิชา 51707 (การวิจัยทางการพยาบาลฯ) ประเภทของการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การออกแบบการวิจัย กระบวนการวิจัยในงานพยาบาล การเลือกใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จริยธรรมในการวิจัยและการนำผลงานการวิจัยไปใช้ การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวิจัยทางการพยาบาล การเขียนรายงานการวิจัยเพื่อการเผยแพร่						
5. คำอธิบายชุดวิชา 51708 (นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพ และการบริการ) แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบสุขภาพ นโยบายสุขภาพ						

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ รูปแบบการจัดระบบบริการสุขภาพแบบบูรณาการ กลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ การจัดการและการวางแผน พัฒนาระบบสุขภาพ เศรษฐศาสตร์ทางด้านสุขภาพ การเงิน การคลังทางด้านสุขภาพ ประเด็นและแนวโน้มการจัดการระบบสุขภาพวิเคราะห์ ประเมินผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการระบบสุขภาพและการบริการทางการแพทย์เพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชน						
6. คำอธิบายชุดวิชา 51713 (การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการแพทย์) ทฤษฎีการจัดการและกระบวนการจัดการทางการแพทย์ในสถานบริการสาธารณสุขระดับต่างๆ ตั้งแต่การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดโครงสร้างองค์การ การนำ และการควบคุม ทฤษฎีภาวะผู้นำ การพัฒนาภาวะผู้นำทางการแพทย์ รวมทั้งการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์การพยาบาล ตั้งแต่การวางแผน การสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรมพัฒนา การบริหารค่าตอบแทน การธำรงรักษา และการประเมินผลการปฏิบัติงาน						
7. คำอธิบายชุดวิชา 51709 (การบริหารระบบบริการการพยาบาล) นโยบายการบริหารสาธารณสุขและระบบบริการการพยาบาล การบริหารระบบบริการการพยาบาลแนวคิดและทฤษฎีทางการบริหาร ทฤษฎีทางการแพทย์และศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประเด็นและแนวโน้มระบบบริการการพยาบาล ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการระบบบริการการพยาบาล อิทธิพลของระบบบริการสาธารณสุข สังคม การเมือง กฎหมาย และหลักจริยธรรมที่มีต่อการบริหารระบบบริการการพยาบาล หลักจริยธรรมในการบริหารระบบบริการสาธารณสุข การพัฒนาเครือข่ายทางการแพทย์ และแนวทางการพัฒนานโยบายการบริหารและระบบบริการการพยาบาล ฝึกปฏิบัติโดยการประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีที่คัดสรร และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการบริหารการพยาบาล บนพื้นฐานของการใช้ องค์ความรู้ที่มีอยู่ การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การคิดอย่างมีระบบ และการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีเหตุผล โดยการจัดทำ โครงการ ดำเนินการตามโครงการ และประเมินผลโครงการอย่างเหมาะสม						
8. คำอธิบายชุดวิชา 51712 (สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล) การวิเคราะห์ประเด็นและแนวโน้ม สถานการณ์ การบริหารระบบบริการการพยาบาลและอิทธิพลของระบบสุขภาพที่เกี่ยวข้อง นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการบริหารการพยาบาลในอนาคตที่เลือกสรรที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม การเมือง กฎหมายจริยธรรมและอื่นๆ ฝึกปฏิบัติโดยการประยุกต์แนวคิดที่คัดสรรนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการบริหารการพยาบาล การจัดทำโครงการ ดำเนินการตามโครงการ และการประเมินผลที่เหมาะสม						
9. คำอธิบายชุดวิชา 51711 (การจัดการคุณภาพการพยาบาล) วิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบคุณภาพและการจัดการคุณภาพ แนวคิด หลักการและการเลือกใช้แนวคิดการจัดการคุณภาพทางการแพทย์ที่หลากหลาย ประเด็นและแนวโน้มการจัดการคุณภาพทางการแพทย์						

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
พยาบาล แนวคิดการประเมิน ดัชนีในการประเมิน และการประยุกต์การจัดระบบคุณภาพในองค์กรพยาบาลทุกระดับ ฝึกปฏิบัติการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพและการจัดการคุณภาพ ผลการวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ วิเคราะห์กรณีศึกษา ประเด็นและแนวโน้มการจัดการคุณภาพการพยาบาล นำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม และพัฒนาโครงการจัดการคุณภาพการพยาบาล การดำเนินโครงการ การประเมินผลโครงการ รวมทั้งการฝึกความเป็นผู้นำที่มีจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีในการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม						
10. คำอธิบายชุดวิชา 51794 (วิทยานิพนธ์) กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ทางการพยาบาล จริยธรรมในการทำวิทยานิพนธ์ การเลือกปัญหาการวิจัย การสำรวจและวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การออกแบบการวิจัยอย่างมีจริยธรรมการวิจัย การเขียนและเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ การพัฒนาเครื่องมือเพื่อการวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีการพิทักษ์สิทธิตัวอย่างวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย การนำเสนอและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ การเขียนรายงานวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์การเขียนรายงานการวิจัยเพื่อเผยแพร่อย่างมีจริยธรรมการวิจัย						
11. คำอธิบายชุดวิชา 51795 (การศึกษาค้นคว้าอิสระ) กระบวนการศึกษาค้นคว้าอิสระในประเด็นหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการพยาบาลการเสนอโครงการ การวิเคราะห์วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง การพัฒนานวัตกรรม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การนำเสนอข้อมูล การเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ การสอบป้องกัน และการเผยแพร่ผลการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีจริยธรรม						
12. คำอธิบายชุดวิชา 51796 (การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์) การแลกเปลี่ยนความรู้และเสริมประสบการณ์ด้านการบริหารการพยาบาลและระบบบริการสุขภาพทั้งในและต่างประเทศ และการเสริมสร้างทักษะการสร้างวิสัยทัศน์ การวางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการสร้างโอกาสในการแข่งขันด้านการบริหารทางการพยาบาล การพัฒนาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมสำหรับนักบริหารและการเป็นผู้นำทางวิชาการในวิชาชีพ การเสริมสร้างทักษะการทำงานแบบมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมและเพิ่มพูนคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาวิชาชีพทางการพยาบาล						
13. แผนการศึกษา ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 ชุดวิชา 51708 นโยบายสุขภาพ ระบบสุขภาพ และการบริการ) ชุดวิชา 51713 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ทางการพยาบาล						

ประเด็น	ระดับความ เหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2 ชุดวิชา 51707 การวิจัยทางการแพทย์ สติและเทคโนโลยีสารสนเทศ ชุดวิชา 51709 การบริหารระบบบริการการพยาบาล ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 แผน ก: ชุดวิชา 51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล ชุดวิชา 51794 วิทยานิพนธ์ (1-2) แผน ข: ชุดวิชา 51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล ชุดวิชา 51711 การจัดการคุณภาพการพยาบาล ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 แผน ก: ชุดวิชา 51796 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์หาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ ชุดวิชา 51795 วิทยานิพนธ์ (3-4) แผน ข: ชุดวิชา 51796 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์หาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ ชุดวิชา 51794 การศึกษาค้นคว้าอิสระ						
14. สื่อการศึกษาทางไกล						
14.1 ประมวลสาระชุดวิชาและแนวการศึกษาชุดวิชา						
14.2 แผนกิจกรรมการศึกษา						
14.3 ตำราในห้องสมุด						
14.4 ห้องสมุดดิจิทัล						
14.3 ระบบอีเลิร์นนิ่ง						
14.3.1 ชุดวิชา 51709 การบริหารระบบบริการการพยาบาล						
14.3.2 ชุดวิชา 51712 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มการบริหารการพยาบาล						
14.4 รูปแบบการจัดสัมมนาเสริม และการสัมมนาเข้ม						

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
15. สถานที่จัดการเรียนการสอน ได้แก่ มสธ.และศูนย์วิทยพัฒนาบริการ มสธ.						
17. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษา						
17.1 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาทางการพยาบาลไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาที่สภาการพยาบาลรับรอง						
17.2 มีคะแนนเฉลี่ยระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า 2.50 ในกรณีกรณีผู้สมัครมีคุณสมบัติข้อ 16.2 ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ อาทิ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดการศึกษาในระดับปริญญาตรีต่ำกว่า 2.5 คณะกรรมการคัดเลือกอาจพิจารณาเป็นรายกรณี						
17.3 มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการในองค์การด้านสุขภาพภาครัฐหรือภาคเอกชนไม่น้อยกว่า 2 ปี						
17.4 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งที่เป็นปัจจุบัน						
17.5 มีหลักฐานการเป็นสมาชิกสภาการพยาบาลและสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ที่เป็นปัจจุบัน						
17.7 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ในระดับที่สามารถศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้						
18. คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน						
18.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร						
18.1.1 รศ.ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล: พย.ด., วท.ม. (พยาบาลศาสตร์), พย.บ., วุฒิบัตรการบริหารงานสาธารณสุขและโรงพยาบาล (Mini MBA in Health), ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น)						
18.1.2 รศ.ดร.บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี: Ph.D. (Nursing Education), วท.ม.(พยาบาลศาสตร์), พย.บ., ประกาศนียบัตร (Mini Master of Management)						
18.1.3 รศ.ดร.ศรีนวล สถิตวิทยานันท์: กศ.ด.(การอุดมศึกษา), วท.ม.(พยาบาลศาสตร์),ค.บ.(พยาบาลศึกษา), วุฒิบัตรการบริหารงานสาธารณสุขและโรงพยาบาล (Mini MBA in Health)						
18.1.4 ผศ.ดร.อารี ชิวเกษมสุข: Ph.D. (Nursing Management), ค.ม. (การบริหารการพยาบาล), วท.บ. (พยาบาลและผดุงครรภ์,ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น)						

ประเด็น		ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
		5	4	3	2	1	
18.1.5	อ.ดร.เรณูการ์ ทองคำรอด พย.ด. (หลักสูตรนานาชาติ), พย.ม., พย.บ., วุฒิปริญญาบัตรบริหารงานสาธารณสุขและโรงพยาบาล (Mini MBA in Health)						
18.2 อาจารย์ผู้สอนอื่นๆ							
18.2.1	รศ.ดร.มุกดา หนูยศรี ส.ด.(การพยาบาลสาธารณสุข),วท.ม.(วิทยาการระบาด),วท.บ.(พยาบาล),ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น)						
18.2.2	รศ.ดร.วาริณี เอี่ยมสวัสดิกุล พย.ด., ค.ม.(การวัดและประเมินผลการศึกษา),วท.ม.(พยาบาลศาสตร์),วท.บ.(พยาบาล) ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) ประกาศนียบัตร Mini MBA in Health						
18.2.3	รศ.พ.ต.อ.หญิง ดวงกมล ปิ่นเฉลียว วท.ม. (พยาบาลศาสตร์), ประกาศนียบัตร (พยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นสูง),ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป						
18.2.4	ผศ.ดร.พัทยา แก้วสาร Ph.D.(Nursing), MS (Maternal and Child Nursing),ประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรีการพยาบาลและการผดุงครรภ์						
18.2.5	ผศ.ดร.เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย Ph.D. (Nursing),วท.ม.(พยาบาลศาสตร์),วท.บ. (พยาบาล),วุฒิปริญญาบัตรการพยาบาลเฉพาะทาง (การพยาบาลเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล), Certificate of CAPE Nursing Health Care Forum, the Center for Asia-Pacific Exchange						
18.2.6	อาจารย์ ดร.ชื่นจิตร โพธิ์พิฬสุส ส.ด.(การพยาบาลสาธารณสุข),วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์),วท.บ.(พยาบาล) ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น)						
18.2.7	อาจารย์สุพัตรา มะปรางหวาน พย.ม. (การบริหารการพยาบาล), พย.บ.						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน การให้บริการ การวัดและ ประเมินผล และกระบวนการบริหารหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับใด แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงใน ช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยมีเกณฑ์การตอบดังนี้

5 เหมาะสมมากที่สุด 4 เหมาะสมมาก 3 เหมาะสมปานกลาง 2 เหมาะสมน้อย 1 เหมาะสมน้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
1. การสัมมนาเข้ม เป็นกิจกรรมที่นัดหมายให้นักศึกษาเข้าฟังการบรรยายพิเศษจากคณาจารย์และผู้บริหารการพยาบาลในระดับต่าง ๆ การศึกษาดูงานโรงพยาบาล การทำงานกลุ่ม รวมทั้งการสรุปเนื้อหาชุดวิชาที่ยาก เช่น ชุดวิชา การวิจัยทางการพยาบาล สถิติ และเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ละชุดวิชาจะจัดสัมมนาเข้ม 1 ครั้งๆ ละ 2-3 วัน						
2. การสัมมนาเสริม เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนและผู้สอนพบกันในสถานที่ที่สาขาวิชา กำหนด นักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีการบรรยายสรุปและอธิบายประเด็นที่เข้าใจยาก นักศึกษาส่งงาน นำเสนอผลงาน และทุกคนร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อาจารย์ผู้สอนจะประเมินผลงานของนักศึกษา แต่ละชุดวิชาจะจัดสัมมนาเสริม 2 ครั้งๆ ละ 2 วันยกเว้นชุดวิชาที่มีการสอนบนระบบอีเลิร์นนิ่งเต็มรูปแบบจะลดลงเหลือ 1 ครั้ง						
3. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์หาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ฯ เป็นกิจกรรมที่นัดหมายให้นักศึกษาเข้ามาเสนอผลการศึกษาดูงานระบบบริการทางสาธารณสุขในระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ บรรยายสรุปรวบยอดเนื้อหาสาระของหลักสูตร และทำกิจกรรมที่เสริมเติมเต็มทั้งศักยภาพในการปฏิบัติงานและการจัดการปัญหาเชิงจริยธรรม ครั้งละ 4 วัน						
4. การเรียนการสอนทางอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) ใช้เป็นสื่อกลางในการสอนเสาะความรู้ที่สำคัญของชุดวิชา โดยมีคลิปการบรรยายจากผู้สอนทั้งภายในและภายนอก มีการมอบหมายกิจกรรม ส่งงาน สอบถามเมื่อมีข้อสงสัย และสนทนาสดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน						
5. การให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ						
6. คุณภาพของการสอนและให้ความรู้ของทีมคณาจารย์ผู้สอนตลอดหลักสูตรในภาพรวม						
7. การให้บริการจากทีมงานสายสนับสนุน สำนักบัณฑิตศึกษา และเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์						

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
8. การวัดและการประเมินผลหลักสูตร แผน ก ประเมินผลการศึกษาจากผลงานที่ได้มอบหมายให้ทำ การสอบชุดวิชาประจำภาคการศึกษา การสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ รวมทั้งการเข้ารับการอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ แผน ข ประเมินผลการศึกษาจากผลงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ การสอบชุดวิชาประจำภาคการศึกษา การสอบประมวลความรู้ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ รวมทั้งการเข้ารับการอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์						

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าคุณลักษณะของบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับใด แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยมีเกณฑ์การตอบดังนี้

5 เหมาะสมมากที่สุด 4 เหมาะสมมาก 3 เหมาะสมปานกลาง 2 เหมาะสมน้อย 1 เหมาะสมน้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
1. สามารถให้เหตุผลและตัดสินใจจริยธรรมในการบริหารการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม						
2. สามารถจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมและข้อโต้แย้งโดยคำนึงผลกระทบที่มีต่อผู้อื่น						
3. มีจริยธรรมในการทำวิจัยและงานวิชาการ						
4. เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้มีจรรยาบรรณวิชาชีพในการบริหารการพยาบาล						
5. ชี้นำความถูกต้อง หยิบยกปัญหาจริยธรรมเพื่อให้เกิดการแก้ไข และสื่อความคิดที่ดีงามให้กับสังคม						
6. สามารถปกป้องสิทธิของผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการสุขภาพได้						
คุณธรรม จริยธรรมในเรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)						
ด้านความรู้						
1. มีความรอบรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาสาระของศาสตร์ทางการบริหารการพยาบาล และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ และการบริหารการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม						
2. มีความรู้ทางวิชาการที่ทันสมัยในการบริหารการพยาบาลอย่างลึกซึ้ง						
3. สามารถนำผลการวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการบริหารการพยาบาลได้						
4. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ภายใต้วัฒนธรรมที่แตกต่างกันในการบริหารการพยาบาล						

ประเด็น	ระดับความ เหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
ด้านความรู้ในเรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)						
ด้านทักษะทางปัญญา						
1. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้จากศาสตร์ทางการแพทย์บาลและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพการบริหารการพยาบาล						
2. สามารถบูรณาการความรู้จากทฤษฎีทางการแพทย์บาล ศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องและหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการบริหารการพยาบาล						
3. สามารถคัดกรองสาระความรู้เพื่อการสอน การนิเทศหรือจัดให้มีการเรียนรู้หรือให้คำปรึกษาแก่บุคลากรทางการแพทย์บาลผู้ร่วมทีมสุขภาพอื่นๆ และประชาชนทั่วไป						
4. มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และสร้างสรรค์รูปแบบ/นวัตกรรม/แนวปฏิบัติในการบริหารการพยาบาล						
5. สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการพยาบาลได้อย่างสร้างสรรค์						
6. สามารถดำเนินโครงการสำคัญหรือโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล						
7. สามารถวิเคราะห์และคาดการณ์ประเด็นและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของความรู้ในการบริหารการพยาบาล						
ทักษะทางปัญญาในเรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)						
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ						
1. ความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพโดยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการแพทย์บาล ผู้ร่วมทีมสุขภาพอื่นๆ และผู้ใช้บริการทั้งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน เพื่อบรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวัง						
2. มีความสามารถในการบริหารจัดการ แก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์						
3. มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รวมทั้งวิชาชีพและสังคมได้อย่างต่อเนื่อง						
4. แสดงออกซึ่งทักษะการเป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสมตามโอกาสและสถานการณ์เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่ม						
5. ประสานงานและร่วมทำงานเป็นทีมกับสหสาขาวิชาชีพ/เครือข่ายต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวัง						
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในเรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)						

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
	5	4	3	2	1	
ด้านทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
1. สามารถคัดกรองข้อมูลเชิงปริมาณและสถิติเพื่อนำมาใช้ศึกษาค้นคว้า สรุปและเสนอแนะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้านการบริหารการพยาบาล						
2. สามารถสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทั้งในวงวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงชุมชนทั่วไป						
3. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการศึกษาด้วยตนเอง สื่อสารข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาค้นคว้าต่อนักวิชาการและสาธารณชน โดยผ่านช่องทางต่างๆ รวมถึงสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่มีมาตรฐาน						
ทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)						

ความคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างคำพูดของผู้เข้าสนทนากลุ่ม

ตัวอย่างคำพูดของผู้เข้าสนทนากลุ่ม

1. บริบท

“ตอนนี้มีประกาศแล้วหัวหน้าดีก็น้อยต้องจบปริญญาโท...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“ตอนมาเรียนเป็นหัวหน้าอยู่แล้ว มาเรียนหลักสูตรการบริหารการพยาบาล เวลาเรียนก็ไม่กระทบกับการทำงาน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2)

“ตอนนี้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย จึงคิดว่าหลักสูตรนี้จำเป็นในการทำงานอย่างมาก สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และยังสามารถนำประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นตัวอย่างในการเรียนร่วมกัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3)

2. ปัจจัยเบื้องต้น

2.2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ไม่มีตัวอย่าง

2.2.2 เนื้อหาชุดวิชา

“ชุดวิชาการจัดการองค์การเป็นการบริหารทั่วไป ตัวเองต้องอ่านหนังสือของอาจารย์บุญใจ ควบคู่กันไป โดยส่วนตัวมองว่าควรปรับนะคะให้เป็นประเด็นทางการพยาบาล พอเราจะอ่านก็เกิดความยุ่งยาก เอ มันไกลตัวเรามาก รู้สึกไม่ค่อยเข้าใจ พอไม่เข้าใจ มันก็ไม่อยากอ่านแล้วยิ่งอ่านก็ยิ่งยาก เห็นควรปรับปรุงค่ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“ควรเอาชุดวิชาการจัดการคุณภาพร่วมกับชุดวิชาการจัดการองค์การฯ และชุดวิชานโยบายและระบบสุขภาพฯ ควรรวมกับชุดวิชาการบริหารระบบบริการการพยาบาล” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4, 5)

“อ่านหนังสือวิทยานิพนธ์สองเล่มไม่ได้ช่วยอะไร ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรเลยคะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

2.2.3 สื่อการศึกษาทางไกล

“ตำราที่เอามาใช้นั้นกว้าง เวลาอ่านต้องใช้เวลาในการอ่าน น้ำเยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)

“อยากเจอเพื่อนๆ ก่อนสัมมนา กลุ่มการเรียนรู้ ก่อนเวลาสนทนาจะได้ปรึกษาพออก (ผู้ให้
“การจัดการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่ง อยากให้อาจารย์เข้ามาอ่านให้มาก อยากให้มีทุกชุดวิชา
(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

2.2.4 อาจารย์ประจำหลักสูตร

“อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีส่วนสำคัญ ใส่ใจตามงาน ตัวเราส่งงานตามที่อาจารย์
นัดหมาย ประเด็นชัดเจนตรงกับที่อาจารย์แนะนำ นัดไปได้ตามที่ท่านวาง” (ผู้ให้ข้อมูล
รายที่ 7)

“นักศึกษาจบเร็ว อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนช่วยค่ะ ตอนเป็นนักศึกษาลุยทำ พบอาจารย์ที่
ปรึกษาทุกอาทิตย์ ประกอบกับทุกอย่างไปได้เร็ว มุ่งมั่นทำ และอาจารย์ที่ปรึกษาให้เวลา ดูให้
เร็ว นักศึกษาแก้ไขและส่งงานเร็ว ทำให้จบเร็วค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“บางทีคิดว่าอาจารย์ใจดี นักศึกษาก็เลยเหลิง นักศึกษาทุกคนต้องเรียนรู้อาจารย์ ต้องจนเข้า
หากันเพื่อให้ตรงกับลักษณะของอาจารย์” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

2.2.5 แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้

ไม่มีตัวอย่าง

2.2.6 คุณสมบัติของผู้เรียน

ไม่มีตัวอย่าง

3. กระบวนการ

“อยากให้อาจารย์ให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา วางแผนการเรียนให้เป็นระบบ” (ผู้ให้
ข้อมูลรายที่ 9)

“ควรให้คู่มือวางแผนการเรียนรู้กว้างๆ ระยะยาวให้นักศึกษา โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ ว่า สอบเมื่อไหร่ เสนองานเมื่อไหร่ให้นักศึกษากำหนดตัวเองต้องทำอะไรต่อไป” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

“ควรวางแผนการทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ตอนเช้า ดีกว่าจบคอร์สเวิร์คมาทำ มาเรียนแรกๆ ภาระงานไม่เยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

“อยากให้นักศึกษาเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา แต่ถ้าเลือกไม่ได้ ก็อยากให้สาขาวิชาเลือกให้ แต่อาจารย์อาจไม่ชำนาญ บางทีนักศึกษาก็ไม่รู้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“การจับคู่กันได้นักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น เรามีข้อจำกัดอะไร อาจารย์ที่ปรึกษามีข้อจำกัดอะไร อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำเราไปแล้วเรามีข้อจำกัดอะไรเราบอกไปแล้วอาจารย์ที่ปรึกษาควรรับฟังข้อจำกัดของเราแล้วแนะนำเรามา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“ก่อนทำวิทยานิพนธ์ยังงงๆ ขั้นตอนของเราจะทำถึงตอนไหน อยากรู้ว่าช่วงเวลาไหนต้องส่งอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10)

“มาอบรมการเขียนบทความทางวิชาการ 2 ครั้งเหมือนกันค่ะ ครั้งที่ 1 ไม่ได้อะไรเลย สาขาวิชาควรจัดให้นักศึกษาค่ะ มีประโยชน์กับนักศึกษามากค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10)

“นักศึกษาส่วนมากท่องจำมา ได้น้ำส้มหลัง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“เนื่องจากเราทุ่มเทในการสัมนาเสริมและสัมนาเข้มมากอยู่แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

4. ผลผลิตและผลลัพธ์

“การเรียนรู้ที่ได้ต้องมีวินัยในตนเอง ต้องอดทน ขยัน มุ่งมั่นทุ่มเท ทำให้สามารถพัฒนาตนเอง มีความเข้าใจในระบบการบริหารได้ชัดเจนมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“ตอนที่เรียนนักศึกษาก็กินค่ะ แต่ทำงานก็ได้ใช้ประโยชน์” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

“ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนคือการได้กลุ่มเครือข่ายที่กว้างขึ้น หวังว่าจบแล้วจะทำงานวิจัย สามารถเอาไปต่อยอดให้กับคนอื่นได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“ยังไม่จบก็นำไปใช้ประโยชน์ทุกอย่าง เวทีไหนก็กล้าขึ้นไปเป็นมาสเตอร์ ได้ความรู้ เกิด
การแก้ปัญหาในหน่วยงาน การจัดการความขัดแย้ง เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่น้องๆ”
(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10)

6. แนวโน้ม

ไม่มีตัวอย่าง

.....